

Posojila »Beltu« znana

Stanje v črnomaljskem Beltu se normalizira - Po-
moč banke in sklada - Belt gre k TAM

Stanje v „Beltu“ se je že iz-
boljšalo. Kaže, da je bila pravil-
na odločitev, sprejeta letos
spomladi, da je treba izdelati
sanacijski program podjetja,
uvesti prisilno upravo, se pove-
zati s partnerjem iz avtomobil-
ske industrije in urediti odnose
v kolektivu.

Številni pogovori med predstavniki
občinske skupščine in Belta s
predstavniki republiškega sklada
skupnih gospodarskih rezerv in
Ljubljanske banke ter raznih avto-

mobilskih tovarn so bili uspešni.
Belt se bo priključil mariborski
TAM, ki bo s pomočjo posojil repu-
bliškega sklada gospodarskih rezerv
in Ljubljanske banke sanirala Belt.

Republiški sklad skupnih gospo-
darskih rezerv je odobril TAM 15
milijonov dinarjev, ki jih bo ta pora-
bila za obratna sredstva Belta, in
9.300.000 din, s katerimi bo TAM
krila nekatere izgube Belta. Beltu pa
bo omenjeni sklad posodil
4.610.000 din za kritje lanske izgu-
be. Sklad je postavil le pogoje, da
mora postati Belt TOZD v okviru
TAM, ki mora zagotoviti zaposlenim
v Beltu socialno varnost. Ljubljan-
ska banka pa je odobrila 21.210.000
din za dokončanje rekonstrukcije li-
varne, v katero je bilo že doslej vlo-
ženih 15 milijonov dinarjev, ter
10.750.000 din za trajna obratna
sredstva.

B. P.

RIBIČIČ NA MIRNO

Podpredsednik predsedstva SFRJ
in predsednik RK SZDL-Mitja Ribi-
čič je skupaj s člani kolektiva repu-
bliške konference SZDL, med kate-
rimi sta bila tudi sekretar Milan Ku-
čanin podpredsednik Vlado Beznik,
minuli petek obiskal Mirno. Gostje
so si ogledali tovarno „Dano“, kjer
so pohvalili zlasti razvojni program,
ter tovarno za predelavo krompirja,
ki je obrat ljubljanske Tovarne hra-
nil Kolinske.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Moč je le v enotnosti in združevanju

Izvažamo surovine in polizdelke, ki jih nujno potrebujemo doma - Če hočemo, da nam bo šlo bolje,
moramo pametneje gospodariti - Uskladiti načrte in delo

Predsednik izvršnega sveta Slovenije Andrej Marinc in predse-
dnik slovenske gospodarske zbornice Andrej Verbič sta v petek, 9.
novembra, obiskala Kočevje. Dopoldne sta si ogledala kemično
tovarno MELAMIN, ITAS in novi otroški vrt, popoldne pa sta se
na sestanku v hotelu Pugled pogovarjala s člani občinskega politič-
nega aktiva.

V kemični tovarni so gosta sezna-
nili med drugim tudi s tem, da neka-
tera naša bazična industrija izvaž
surovine, ki jih potrebuje domača

predelovalna industrija. Vzrok za to
so doma zamrznjene cene oziroma
ugodnejše cene na svetovnem trgu.
Sama predelovalna industrija pa se
zaveda, da so cene surovin prenižje,
in je pripravljena plačati zanje ceno,
ki velja na svetovnem trgu. Žal pa
tega ne sme, ker zavod za cene ne
odobri takih cen.

Predsednik Marinc je predlagal,
naj predelovalna industrija tesneje
sodeluje oziroma se združuje in nato
enotno nastopa pri bazični industriji.
Posamezna podjetja z majhnimi
zahtevki niso dovolj vplivna oziroma
močna. Iskati je treba tudi dolgoro-
čne možnosti povezovanja, sklepati
dolgoročne pogodbe o oskrbi s suro-
vinami in energijo.

V ITAS so gosta seznanili pred-
vsem z naraščanjem družbenih obve-
znosti, težavo s pridobivanjem ka-

drov, reševanjem stanovanjskih
zadev in nemogočim obnašanjem
znotraj jugoslovanskega gospodar-
stva, z nespoštovanjem pogodb in
dogovorov.

Na popoldanskem pogovoru s
člani občinskega političnega aktiva
je najprej predsednik občinske skup-
ščine Miro Hegler seznanil vse prisot-
ne in gosta s položajem v občini,
nato pa so nekateri člani aktiva
vpraševali oba gosta o aktualnih
gospodarskih zadevah.

J. PRIMC

J. T.

PRIZNANJE KUJARJEM

Predsednik komisije za oce-
njevanje kulinarčnih izdelkov
na sobotni in nedeljski razstavi
na Čatežu, Ivan Pinterič, je raz-
glasil, da je komisija prisodila
prvo mesto za „postrovi“, pri-
pravljene v gostilni Les na Čate-
žu, drugo mesto „šunki“, v hote-
lu Turist iz Brežic, tretje „torti
za Martinovo“, ki jo je napravila
Fanika Tomše s Čateža. Diplom
za trud je podelila komisija go-
stilničarju Kalinu za lovsko poje-
dino in Čateškim Toplicam za
njihov „ekspozat ob Martinov-
vanju“.

V SOBOTO V BREŽICAH

V soboto, 17. novembra, bo v
Brežicah delovno srečanje področ-
nega odbora združenja gledaliških
skupin Slovenije za Posavje. Člani
odbora in režiserji bodo pregledali
delo v minulih sezonah, izdelali letni
program in predračun za leto 1974
ter se pogovorili o repertoarju za
novo sezono. Na delovno srečanje so
povabili vodje, režiserje in organiza-
torje dramskih skupin, lutkarskih
krožkov, šolskih ter mladinskih gla-
daliških skupin. Tako se bodo lahko
vsi seznanili z vlogo združenja in po-
goji za včlanjevanje vanj.

V. P.

FRANCE POPI T PRIDE

V soboto, 17. novembra, bo
predsednik CK ZKS France Popit
gost Novega mesta. Po pogo-
voru na občinskem komiteju ZK
se bo v IMV udeležil slavnostne
seje delavskega sveta, popoldne
pa se bo sestel z občinskim poli-
tičnim aktivom.

Oživljeni punti v Brežicah

V Brežicah je petelinje pero
kot simbol upora in revolucio-
narosti kmečkih množic 10.
novembra združilo mladino
enajstih slovenskih občin na
tekmovanju iz zgodovine kme-
čkih puntov. Ekipa mladih
zgodovinarjev so črpale svoje
znanje iz knjige pokojnega prof.
Stanka Škalarja „Boj za staro
pravdo“. S tem delom je avtor
približal punte mlademu rodu.
On je dal tudi pobudo za tovr-
stna tekmovanja, ki pa jih, žal,
ni dočakal. Pionirji so se s cvet-
jem poklonili njegovemu
spominu ob grobu.

V Brežice je prispelo 11 ekip,
ki so zmagale na občinskih tekmova-
njih. Na predtekmovanju so jih
odbrali šest za končni nastop, in so
se naslednji dan uvrstile takole:

1. Osnovna šola bratov Ribarjev
za občino Brežice; 2. osnovna šola
Ljubljana - center za istoimensko
občino; 3. osnovna šola Raka za
občino Krško; 4. osnovna šola Šiška
za občino Ljubljana - Šiška; 5.
osnovna šola Dolenjske Toplice za
občino Novo mesto; 6. osnovna šola
Bežigrad za občino Ljubljana -
Bežigrad.

Tekmovanje je vodil Rado Časl,
komisiji pa je predsedovala prof.
Vida Vedamova. Vsaka ekipa je
morala odgovoriti na tri zgodovin-
ska in eno literarno vprašanje ter na
eno vprašanje iz dnevnika „Po poteh
kmečkih uporov“. Prve tri ekipe so
dobile za nagrado fotoaparate. Vsak
udeleženec je prejel tudi knjigo
prof. Škalarja in diplomu ZPM Bre-
žice. Diplome so dobili tudi pionir-
ski odredi nastopajočih šol ter
osnovni šoli Senovo in Sestine, ki
sta poestrili prireditve s kulturnim
programom.

J. T.

NOVO MESTO - Danes bo v
novomeški bolnišnici sestanek
sekcije patologov Slovenskega
zdravniškega društva. O raku bo
govorila docentka dr. Pavla
Mavec, o samomorih asistent dr.
Anton Dolenc, o primerih iz ka-
zuistike pa dr. Jan Struhar. Vab-
ljeni vsi zdravniki in zdravnice!

SEVNICA - Danes so se se-
stali člani sveta za gospodarstvo
in finance občinske skupščine.
Med najpomembnejšimi vpraša-
nji so razpravljali o osnutku
srednjeročnega razvoja občine.

TREBNJE - Danes obravnava
občinski sindikalni svet v razšir-
jenem sestavu možnosti za usta-
novitev še dveh strokovnih sindi-
kalnih odborov, o gradivu za
podporo samoprispevka, vodenje
javne razprave po kolektivih o
tem gradivu in novem občins-
kem statutu.

OTOČEC - Včeraj so pri mo-
telu na Otočcu odprli prvo trim
stezo na Dolenjskem. Hkrati je
bil praktičen prikaz vaj na vseh
20 postajah z napravami za
športno rekreacijo.

CRNOMELJ - Številnim slo-
venskim občinam, ki so že usta-
novile temeljne telesnokulturne
skupnosti, so se včeraj pridružili
tudi Črnomaljšani. Na ustanovni
skupščini so izvolili tudi pred-
sednika, podpredsednika, tajnika
in štiri člane izvršnega odbora.

KOČEVJE - Na včerajšnji se-
ji občinske konference ZK so
razpravljali o gospodarjenju v
občini v prvih devetih mesecih
letos in o merilih za izvolitev no-
vih članov občinske konference
ZK.

VREME

V sredini tedna se je po
vseh Sloveniji pooblačilo, po-
nekod so bile tudi manjše
padavine. Do konca tedna
bo prevladovalo oblačno
vreme, možne so tudi manj-
še padavine. Večjih ohladi-
tev ne bo.

Andrej Marinc je med obiskom v Kočevju dejal tudi: „Kdor bo zaostal, ga ne bomo mogli več reševati. Vsak si mora sam pomagati z združevanjem, specializacijo in visoko storilnostjo.“ (Foto: Primc)

Kaj še ovira akcije po pismu

Medobčinska sveta ZK za Posavje in Dolenjsko skupno o uresničevanju
pisma na področju sodstva, organov pregona, inšpekcije in SDK

Učinkovitost sodstva, organov pregona, inšpekcijskih služb in
službe družbenega knjigovodstva se je na našem območju po pismu
tovariša Tita in 29. seji CK ZKS izboljšala, ni pa še zadovoljiva.
Tako menita medobčinska sveta ZK za Dolenjsko in Posavje, ki sta
ta vprašanja obravnavala predvčeršnjim na skupni seji na Otočcu.

Komunisti v sodstvu so naloge, ki
so jih povzeli iz pisma in drugih par-
tijskih dokumentov, zapisali v svo-
jem akcijskem programu. Zavzeli so
se, da bi kaznovano politiko uskla-
dili z družbenimi ocenami, vendar v
praksi tega niso mogli vselej dosled-
no uresničiti. Tako se še vedno do-
gađa, da so posamezni postopki pre-
dolgi, tudi taki, ki terjajo hitro
reševanje. Prednost so dali vpraša-
njem poslovne kriminalitete, vendar
so jim veliko časa vzeli nekateri težji
primeri.

V odgovor takemu stanju navaja-
jo sodniki in še zlasti komunisti med
njimi tehtne razloge; preobremenje-
nost ni najpomembnejši. Stori-
lost novomeških sodnikov je nad

okrožnem sodišču. Okrožno sodišče
si na primer pomaga tako, da „po-
tegne“ kader z občinskega sodišča.
To pa je, kot je poudaril predsednik
okrožnega sodišča Stefan Simončič,
Pirova zmaga, ker občinsko sodišče

(Nadaljevanje na 4. str.)

Neurejena kadrovska vprašanja so cokla za vse, so ugotavljali v tork na Otočcu. (Foto: S. Mikulan)

V srednjeročnem družbenem načrtu ni bila predvidena tako skromna rast produktivnosti

Arabsko-izraelska vojna ni prizadela samo vojskujočih se strani, marveč čutiljo njene posledice na bistveno širšem območju: arabske države – proizvajalke nafte so se namreč odločile, da bodo uporabile to dragoceno surovino kot svoje politično orožje v boju za zagotovitev arabskih interesov. Posledice tega občutijo predvsem v Zahodni Evropi, kjer so zaradi ustavitve dobave nafte morali ponekje seči po skrajnih varčevalnih ukrepih. Na Nizozemskem so sprejeli sklep, da se ob sobotah in nedeljah ne smejo uporabljati osebni avtomobili (kazen za prekršek je kar 6 milijonov starih din ali pa šest let zapora), pa tudi drugod so se morali zateči k skrajnemu varčevanju. Temu ni mogel ubežati niti predsednik ZDA Richard Nixon, čigar Bela hiša je sedaj le še pol toliko razsvetljena kot je bila in v kateri temperatura ne presega 20 stopinj. Manj toplo je tudi v vojašnicah zahodno-nemške armade, v katerih so sicer sklenili, da bodo omejili porabo energije za 15 odstotkov... skrbi zaradi nafte...

Medtem pa so se Švicarji odločili, da se bodo odrekli konjenici v svojih oboroženih silah. 3500 konj bo zamenjalo nekaj 100 tankov. Švicarska armada je bila ena izmed zadnjih na svetu, ki je še imela konjenico. Da bi obrambna moč države vendarle ne bila zmanjšana pa so sklenili, da bodo v svoji novi letalski tovarni že do sredine prihodnjega leta izdelali 50 let tipa Mirage, ki jih sicer Švica izdeluje po francoski licenci... Švicarji bodo na varnem...

Nekdaj zelo obetavna britanska filmska industrija se je zdaj omejila na nekaj manjših studijev, od katerih se nekateri komaj vzdržujejo. Glavni razlog je vse manjše število gledalcev v kinematografskih dvoranah. Finančne težave so prisilile več kinematografskih družb, da so omejile število svojih uslužbencev kar za polovico... črni dnevi za britansko filmsko industrijo...

Nebrzdana rast cen se vedno pojavlja kot eno izmed najbolj zaskrbljujočih vprašanj, četudi nismo osamljeni, saj inflacija postaja bolezen svetovnega gospodarstva. Pri zdravljenju so do zdaj le malo pomagala vsa iz teorije in prakse poznana zdravila. Tako so trikrat ali štirikrat višje inflacijske stopnje, kot so jih poznali pred nekaj leti, danes tudi v najbolj razvitih zahodnoevropskih gospodarstvih postale stalno navzoča stvarnost.

Ob tem dejstvu in ob upoštevanju vse čvrstejšega uveljavljanja Jugoslavije v mednarodni delitvi dela bi bilo torej nesmiselno pričakovati, da bo naše gospodarstvo pri tem izjema. Naš cilj pa mora biti, da se pri rasti cen držimo teh svetovnih okvirov. Naloga ni lahka in tudi ne kratkotrajna. Vendar pa je nujna.

V letu 1970 so na primer v Sloveniji podražitve živinorejskih potrebščin absorbirale okrog 70 odst. povišanja osebnih dohodkov, v letu 1971 že okrog 90 %, lani in letos pa že presegajo porast nominalnih

osebni dohodkov na zaposlenega. To pomeni, da ne dosegamo ciljev srednjeročnega družbenega plana, po katerem naj bi se realni osebni dohodki vsako leto povečali za okrog 5 odst. To nam povzroča socialne in ekonomske probleme, med katerimi se nam zdi nujno posebej poudariti preskromno stimulacijo zaposlenih in s tem upadajoče stopnje rasti produktivnosti dela. Ta se je na primer v letu 1970 povečala za 4,7 %, letos pa se bo po vseh ocenah sodeč le še za 2,5 %. To so podatki za Slovenijo, za vso Jugoslavijo pa gospodarske napovedi omenjajo celo polno stagnacijo produktivnosti. V srednjeročnem družbenem planu pa smo predvideli, da bo dobra polovica rasti družbenega proizvoda temeljila na povečanju produktivnosti dela!

Kako torej najti izhod iz tega, po podatkih zadnjih let sodeč že kar začaranega kroga. Najprej naj odgovorimo, da z nadaljevanjem in krepitvijo zgolj samo administrativnega urejanja cen – gotovo ne. Obdobje zamrzitve cen nam je dalo krepko lekcijo, da se administrativni posegi v socialistič-

KIJEV – Glavno mesto Ukrajine je v ponedeljek popoldne prisrčno in slovesno sprejelo jugoslovanskega predsednika Tita. Na kijeveskem letališču so jugoslovansko delegacijo, v kateri so med drugim Stane Dolanc, Miloš Minić in Tihomir Vlaškalič, sprejeli generalni sekretar CZ KPSZ Leonid Brežnjev, član politbiroja CK KPSZ in prvi sekretar ukrajinske partije Vladimir Ščerbicki, minister za zunanje zadeve Andrej Gromiko in drugi. Po pregledu častnega bataljona je kolona avtomobilov odpeljala v 35 km oddaljeni Kijev. Na sliki: Tito in Brežnjev med pogovorom.

nem samoupravnem tržnem gospodarstvu ne obnesejo, da so lahko le izjema. Ne smemo namreč pozabiti, da so prav te razmere v mariskaterem delovnem kolektivu znova usmerile del prizadevanj in naporov na iskanje čim bolj ugodnega položaja na osnovi državnih odločitev. Veliko resnice je v trditvah poslancev, izrečenih minuli teden v nekaterih odborih slovenske skupščine, da se država ukvarja predvsem z določanjem cen blaga, premalo pa skrbi za strategijo in sistem cen.

Glede tega smo sprejeli glavna družbenopolitična stališča že pred štiri leti, na 9. kongresu ZKJ. Povsem določno smo opredelili, da moramo kriterij svetovne cene korigirati glede na domačo ekonomsko strukturo, smeri gospodarskega razvoja in posebnosti naših samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Torej mora politika cen vzpodbujati samoupravno gospodarstvo k taki ravni proizvodnje, proizvodnih stroškov in produktivnosti dela, ki jo poznajo razvita gospodarstva v svetu. Na tem je nujno zasnovati tudi zaščito domačega gospodarstva.

TONE KRAŠOVEC

TELEGRAMI

BRUSELJ – Belgijska vlada je sklenila, da bo z 18. novembrom uvedla prepoved vožnje z avtomobili ob nedeljah. Pred tem so v Belgiji že omejili največjo dovoljeno hitrost avtomobilov. Na dvosmernih cestah je hitrost omejena na 100 km, sicer pa na 80 km na uro.

TOKIO – Japonsko ministrstvo za promet je objavilo, da bo japonska ladjevalnica kmalu začela graditi milijontonski tanker. Tudi doslej največjo ladjo na svetu – 483.000 tonskega tankerja – so izdelali na Japonskem.

(IZ ZADNJEGA PAVLIHE)

PRAKSA IN TEORIJA

tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik SFRJ in ZKJ Josip Broz Tito s soprogo Jovanko je dopotoval na štiritidnevni prijateljski obisk v Kijev, na povabilo CK KPSZ.

Štiritidnevni obisk jugoslovanske delegacije v Sovjetski zvezi je predvsem delaven, namenjen izmenjavi mnenj o odnosih med državama in mednarodnem položaju. Dogovorjen je bil že prej, trenutni mednarodni položaj pa mu daje še pomembnejšo vsebino.

Jugoslavija in Sovjetska zveza sta pomembno angažirani pri iskanju rešitev za bližnjevzhodno krizo in čeprav nastopata pri tem vsaka z različnih pozicij – Jugoslavija je neuvrščena, Sovjetska zveza pa voditeljica enega izmed blokov – se njuni interesi in stališča glede krize v marsičem ujemajo.

Nedvomno sta obe strani zainteresirani za trajno rešitev že 25 let trajajoče krize na način, ki bo upošteval zakonite pravice arabskega ljudstva, hkrati pa vsem državam na tem območju, tudi Izraelu, jamčil varnost.

Pogovori predsednika Tita in Brežnjeva, ki so se v Kijevu že začeli, pa bodo razen tega zajeli tudi pregled mednarodnega položaja na sploh in v njem še posebej sodelovanje med obema državama. To sodelovanje je dobro in se nenehno krepi.

Načela, na katerih temelji to sodelovanje, so popolna suverenost, nevmešavanje, neodvisnost, ozemeljska celovitost, kar vse je bilo poudarjeno v beograjski deklaraciji in drugih dokumentih, nastalih kot plod številnih srečanj med sovjetskimi in jugoslovanskimi voditelji.

Tako uokvirjena načela dajejo široke možnosti za uveljavitev gospodarskega, kulturnega, znanstvenega in drugega sodelovanja med obema državama. To sodelovanje dobiva vsak dan nove razsežnosti in pogovori predsednika Tita v Kijevu bodo zanesljivo pomemben prispevek k nadaljnji krepitvi sovjetsko-jugoslovanskih odnosov.

Pričakujejo, da se bo predsednik Tito vrnil v domovino v četrtek, ko bodo objavili tudi skupno sporočilo o pogovorih.

ISKANJE MIRU: Medtem pa nadaljujejo predstavniki Egipta in Izraela pogovore o uresničevanju resolucije števila 338 in 339 Varnostnega sveta Združenih narodov. To in pa podpis sporazuma med Egiptom in Izraelom v šestih točkah, sprejetega v soboto, pomeni najvažnejši politični dogodek na Bliz-

njem vzhodu po prekinitvi četrte arabsko-izraelske vojne.

Egipt in Izrael sta se v sporazumu, podpisanem minulo soboto, sporazumela o ustavitvi ognja, o redni preskrbi mesta Sueza s hrano, vodo in zdravili ter za dobavo nevojaškega materiala na vzhodnem bregu Sueškega prekopa. Sporazum prav tako določa, da bodo

**Pogovori
Tito —
Brežnjev**

izraelske nadzorne postaje na cesti Kairo-Suez zamenjale nadzorne postaje Združenih narodov. Brž ko se bo to zgodilo, naj bi v skladu s sporazumom začeli zamenjavati tudi vojne ujetnike.

Čeprav je do resničnega in trajnega miru na Bliznjem vzhodu vsekakor še daleč, pa pomeni sedanje stanje vendarle obetajoče upanje, da pot do tega miru ne bo predolga.

TELEGRAMI

LONDON – Britanski premier Heath se je pogovarjal z zahodnonemškim kanclerjem Brandtom o Bliznjem vzhodu, odnosih med Vzhodom in Zahodom in evropski gospodarski skupnosti.

NEW YORK – Pomočnik državnega sekretarja Joseph Sisco se je v Rimu pogovarjal z italijanskim zunanjim ministrom Aldom Morom. Iz Rima je Sisco namenjen v Pariz, London, Bonn in Bruselj, da bo ameriške zaveznike v Zahodni Evropi seznanil z najnovejšim razvojem dogodkov na Bliznjem vzhodu.

PORTO MARGHERA – Firma Montefibre, ki je specializirana za izdelovanje umetnih vlaken, je morala zapreti obrate v Porto Margheri, ker se je okrog 400 delavcev zastrupilo s plinom. Domnevajo, da je šlo za žveplov anhidrid. Na srečo je bilo treba samo štiri delavce prepeljati v bolnišnico. Začasno bo 2300 delavcev ostalo doma.

BEJRUT – V Kuvajtu so se končali petidnevni kuvajtsko-jugoslovanski gospodarski pogovori, ki so sodijo med najboljše, kar jih je bilo doslej med Kuvajtom in SFRJ. Bil so izredno prijateljski.

DUNAJ – Z večurnim razgovorom o temi „solidarnost s tretjim svetom“, se je v Avstriji začela informativna kampanja pod geslom „Teden tretjega sveta“. Trajala bo do 25. novembra. Kampanjo vodi dunajski inštitut za vprašanja razvoja. Cilj akcije je, da bi problemi mednarodnega razvoja bolj prodrli v zavest avstrijske javnosti.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

V začetku prejšnjega tedna (minuli torek) je bila v Beogradu seja predsedstva ZKJ – ocenjevali so politični položaj v državi v duhu izvajanja naloz iz Pisma. Na tokratni seji je predsedstvo ZKJ tudi sprejelo sklep, da bo X. kongres ZKJ maja prihodnje leto v Beogradu; točen datum tega pomembnega dogodka bo predsedstvo določilo pozneje. Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Kiro Gligorov, ki je uvodoma govoril na tokratni seji predsedstva, je izrazil ugotovitve, da so naloge iz Pisma ter tudi siceršnje pobude in govori tovariša Tita močno spodbudili akcijo Zveze komunistov ter dejavnost vse naše družbe. Okrepile so se vezi med ZK in delavskim razredom, v vseh družbenih plati je narasla zavest o odgovornosti ZK za nadaljnji razvoj naše revolucije. Pismo je okrepilo prepričanje, je poudaril Gligorov, da brez organizirane idejno politične dejavnosti ZK in njenega akcijskega povezovanja z drugimi socialističnimi silami ni mogoče uspešno razvijati samoupravljanja ter dosežati ustreznih rezultatov v socialistični graditvi.

Treba je upoštevati, je nadalje dejal Kiro Gligorov, da je izvajanje ustavnih dopolnil tako globoka družbena preobrazba, da terja prekinitve z drugimi odnosi, institucijami, ideologijami in zavestjo. Zato so tudi odpori proti tej naši akciji še vedno močni – upirajo pa se vse tiste sile, ki so se v preteklosti dokopale do privilegirane ali monopolističnega položaja, sedaj pa ta svoj pridobljeni položaj krčevito branijo.

Tudi določena nerešena sistemska in druga vprašanja zavirajo uresničevanje ustavnih dopolnil v praksi. Iz tega izhaja nujna, da delavski razred, ZK in vse druge socialistične sile naše družbe še bolj odločno in organizirano nadaljujejo prizadevanja za spreminjanje dosedanjih družbenih odnosov, kot to narekujejo nova ustavna določila.

V razpravi na seji predsedstva je med dru-

gimi sodeloval tudi Franc Setinc, sekretar sekretariata CK ZKS in član predsedstva ZKJ, ki je poudaril, da smo v Sloveniji pri razčiščevanju idejnih in političnih vprašanj po 29. seji CK naleteli tudi na problem, da v nekaterih občinah obravnavajo ta vprašanja vse preveč površinsko. Ne dojemajo povsod, je dejal Setinc, da v tem primeru ne gre za nekakšno „čisto“ med posamezniki, temveč da gre za globok spopad s tehnokratskimi silami, ki so mnogokje sodelovale z občinskimi vrhovi, pa jim je sedaj treba spodrežati korenine. Ne dojemajo, da sedanje razčišče-

jenjo, da se akcija komunistov sedaj ne sme ustaviti, pa čeprav je ustavna razprava uradno končana. Sekretariat je ugotovil, da so se organizacije ZK po občinah zavzele za to, naj komunisti v ustavni razpravi prevzamejo najodgovornejše dolžnosti, kar so večidel tudi izpolnili – sedaj pa morajo komunisti tudi zagotoviti, da se bodo z bistvom novih ustavnih dokumentov seznanili vsi delavci, ter to, da se bodo ustave spremembe povsod tudi praktično izvajale.

Ob tem so še opozorili na pomanjkljivost minule razprave – saj je bila ustavna razprava v nekaterih okoljih dokaj nepopolna. Tako so npr. v organizacijah združenega dela pogosto razpravljali samo o ustavnih spremembah glede družbeno ekonomske ureditve, v krajevnih skupnostih pa o spremembah v družbeno političnem sistemu. Zlasti v manjših delovnih organizacijah je bila ustavna razprava tudi le formalistična. Gotovo je, da bo treba vse te pomanjkljivosti še nadoknaditi z nadaljnjim pojasnjevanjem ter izvajanjem v praksi, kar bo pomembna naloga vseh komunistov.

Izvršni biro predsedstva ZKJ je ta ponedeljek posvetil posebno pozornost vprašanju naše energetike – saj se je problem energije v zadnjem času zaostril ne samo pri nas, ampak po vsem svetu. Poudarili so, da je od zagotovitve potrebnih količin in vrst energije odvisen naš celotni gospodarski razvoj, od tega je sočasno odvisno tudi višanje naše življenjske ravni sploh. Izvršni biro je opozoril na to, kako potrebno je, da v pristojnih družbenih in državnih organih ter v organizacijah združenega dela čimprej sklenejo vse potrebne sporazume in dogovore, ki naj nam zagotovijo celovite in usklajene razvojne načrte za vse vrste energije, ki jo potrebujemo.

Ob tem še drobna vest – v republiški gospodarski zbornici so že izdelali osnutek družbenega dogovora o izvajanju omejitev porabe električne energije v naši republiki (ter o nadomestilih za škodo, ki je zaradi tega v gospodarstvu nastala doseg). Po podpisu tega dogovora bodo prenehali veljati izredni omejitveni ukrepi glede porabe elektrike, ki jih je naš izvršni svet sprejel v minulem kritičnem elektroenergetskem položaju, seveda pa bodo te ukrepe nadomestila določila dogovora.

**Globoka
družbena
preobrazba**

Takile prizori na metliškem živinskem sejmu niso nobena redkost. Človeku pa se (ne) hote vsiljuje misel, da se živali poti v klavnico upirajo tudi zato, ker kar „slutijo“, da se v domači kraj niti v obliki kosov mesa ne bodo več vrnile ... (Foto: B. Podobnik)

Ocenjevanje kuharskih dobrot v soboto, 10. novembra, na kulinarčni razstavi na Čatežu. Na sliki člana komisije iz stroke – Janez Vokač in Peter Bevc. Oba sta šefa kuhinje, prvi v novomeški restavraciji Breg, drugi na Otočcu. „Za prvič dobro!“ sta izjavila. (Foto: J. Teppey)

Minuli petek je dobila sevniška KOPITARNA naj sodobnejšo opremo za lesno sušilnico. To je doslej tretja tovrstna oprema v državi. Nova oprema spada v sklop prizadevanj za posodobljanje tovarne. Na sliki: raztovarjanje kotlov z vagonov. (Foto: Železnik)

Ob letošnjem dnevu mrtvih tudi grob velike Prešernove nesojene ljubezni Julije Primic, pokopane na šmihelskem pokopališču, ni ostal osamljen. Okrasili so ga s cvetjem in prižgali na njem sveče. Na sliki: pionirja in ravnatelj Dolenjskega muzeja Janko Jarc pri grobu. (Foto: S. Mikulan)

VARČNI DOLENJCI

Od leta 1965 do danes so se hranilne vloge pri Dolenjski banki in hranilnici povečale za več kot desetkrat, število vlagateljev pa za trikrat. Poprečne vloge so zdaj 3,5-krat večje kot so bile pred osmimi leti. Tudi izplačevanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice se je na Dolenjskem že začelo uveljavljati, saj je to vsestransko koristno novost sprejelo že 15 delovnih organizacij, ki imajo 8.800 zaposlenih. S temi podatki so predstavniki DBH ob 31. oktobru, dnevu varčevanja seznanili novinarje.

Sejmišča

NOVO MESTO – Na ponedeljkovem sejmu je bil promet s prašički zelo živahen. Rejci so pripeljali na sejem 574 živali v starosti od 6 do 12 tednov in 87 prašičev v starosti od 3 do 7 mesecev. Od vseh skupaj so jih prodali: 536 po 390 do 480 din za mlajše živali in po 490 do 750 din za starejše. Odkupljene živali so odpeljali v glavnem v sosednje občine.

BREŽICE – V soboto so rejci pripeljali na brežiški sejem 741 prašičev, starih do 3 mesece, in 43 starejših od 3 mesece. Prodali so jih 547 po 25 – 26 din kilogram žive teže, nad 3 mesece starih živali pa so prodali 29, in sicer po 20 din kilogram žive teže.

Kmetijski kotiček

Koristno pretakanje vina

Vino mora potrošnik dobiti nepokvarjeno in brez napake. Zato mu je treba posvečati vso pozornost od nastanka pa do porabe. Treba je z njim prav kletariti: hraniti ga v dobrih kletih, v dobrih vinskih sodih in storiti vse, da bo kakovost čim boljša. Tako je zapisal v svoji knjigi „Kletarstvo v gostinstvu“ pokojni ravnatelj inštituta za vinarstvo v Mariboru inž. Ivo Zupanič.

Ta njegova, sicer že skoraj 20 let stara knjiga vsebuje kljub časovni odmaknjenosti in velikemu tehnološkemu napredku v zadnjih desetletjih še vrsto koristnih napotil vsem, ki imajo opraviti z vinom. Ker je vino zdaj že prevrelo, se umirilo in sčistilo in ker zato prihaja čas prvega pretakanja (za zdrava vina z normalno kislino je to okoli novega leta), si pogledimo, kaj pravi inž. Zupanič o pretakanju, enem najvažnejših kletarskih opravil:

Naravno čiščenje vina traja različno dolgo. Če je iz zdravega grozdja in če nima preveč sladkorja, se kmalu očisti, če pa je bilo grozdje nagnito ali če ima veliko sladkorja, se očisti kasneje. Pri čiščenju se izloči drozje in se useda na dno. S pretakanjem ga ločimo od vina, saj vsebuje nekoristne, vinu škodljive sestavine z izjemo vinskega kamna.

Nato se je treba prepričati, če lahko pretakamo s škafi, torej ob dostopu zraka ali ne. V ta namen natočimo v kozarec nekaj vina ter ga pustimo na zraku. Če postane prej čisto vino motno, so se izločile beljakovine, torej je zrak vinu koristil. Če je vino porjavelo, mu je zrak škodoval. Če pretakamo ob dostopu zraka (ne s črpalko), preprečimo porjavenje z dodajanjem kalijevega metabisulfida (12 g na 300 l vina). Če pa v čaši vino ostane čisto, pomeni, da mu zrak ne škodi ne koristi, torej lahko pretakamo, kot želimo.

Vse navedeno velja za zdrava vina. Če je vino bolno, napadeno od glivic ali če ima napako, s pretakanjem ne čakamo, temveč moramo to storiti čimprej, da lahko začnemo zdravljenje ali odpravljanje napake.

Inž. M. L.

Izjema ob domači patentni suši

Ni treba daleč po dokaz, da bi ugotovili: smo še daleč od pravila, da bi domače možgane cenili bolj od tujih in da bi podjetja proizvajala izdelke po zamisli svojih oz. naših ljudi. Še vse preveč so cenjene licence, za katere pa se ne pomisljamo odšteti desetkrat večje vsote, kot bi je dali izumitelju ali avtorju tehnične izboljšave z domačim priimkom.

Zanesljivost – največja odlika izdelkov novomeške Iskre.

Posamezne lastovke še ne prinesejo pomladi, razveselimo pa se jih kljub temu. O eni takih lastovk bi mogli govoriti v primeru novomeške Iskre, na območju, kjer patenti ne rasejo kot gobe po dežju. Ta tovarna usmerniških naprav pošilja te dni na trg izdelek, ki se je od

začetka do kraja rodil in oblikoval v glavah njenih strokovnjakov.

Gre za usmernik za napajanje akumulatorjev in za posebno izvedbo le-tega, za tako imenovani polnilec avtomobilskega akumulatorja. Po priročnosti, enostavnosti in zanesljivosti je to izdelek, ki je dobil že številna mednarodna priznanja in nagrade, njegove posamezne rešitve pa so s patentom zavarovali malec po vsem svetu.

Še to je treba poudariti: v novomeški Iskri so lahko uveljavili domači patent zlasti zaradi pripravljenosti celotnega kolektiva. Veliko ur je bilo treba pretuhtati ob strojih, da so dobili uporaben prototip. Zato lahko za izdelek pravijo, da je njihov skupni „otrok“.

I. Z.

Cviček v »vojnik«

Kako se res ta svet vrtil! Njega dni, ko je dolenjski cviček – predvsem zaradi nestrokovnega kletarjenja – veljal za vino slabše sorte, so, kot pripovedujejo, Bizeljčani celo protestirali, če si uporabil ime cvička za njihovo vino. Zdaj, ko je cviček (štajerski vinogradniki trdijo, da nezasluzeno) dobil sloves in cenio, reagirajo drugače.

Oktober na Dolenjskem

Pravo malo cvičkarsko vojno je sprožil osnutek novega zakona o vinu, pravzaprav njegov 47. člen, ki je togo odrezal bizeljske griče in obronke Orlice od „cvičkarje“. Sestavljalce zakonskega predloga je gotovo vodila misel, da je treba

območje cvička omejiti ter na ta način izločiti slabša pridelovalna okolja. Vendar pa so imeli pri tem dobrem namenu nesrečno roko. Izključitev bizeljskega vinogradniškega okolja, ki je s cvičkovimi sortami sposoben pridelovati dober cviček, ni vzdržala strokovne presoje. Na pritožbo podjetja Slovenija vino, ki ima v Posavju svoj poslovni interes je odbor za proizvodnjo in blagovni promet pri republiškem zboru že predlagal, naj osnutek zakona o vinu v tem smislu tudi spreminijo.

Tako bo po vsej verjetnosti Bizeljsko ostalo znotraj cvičkove dežele, Bizeljčani, ki so se odločili za obnovo vinogradov na osnovi cvičkovih sort, pa se zdaj gotovo ne bodo sramovali cvička, ki je bil nekdanj v rešnici precej slabši od bizeljsčana.

M. L.

Domač turist

Morje ni za vse

Rekordno število prenočitev, ugoden devizni učinek ter poslovni uspehi gostinskih in turističnih podjetij, to so podatki, ki dajo verjeti v oceno turistične zveze Jugoslavije, po kateri naj bi letos imeli 32 milijonov tujih prenočitev, kar bi bilo eno četrtino več kot lani. K tolikšnem povečanju prenočitev niso prispevali domači gosti, saj pri njih pričakujejo komaj tri odstotke več nočitev kot lani. Našeta podatka sta zadostni razlog za resnejše razmišljanje.

Neplanirano velika rast tujkega prometa je posledica povečanja vrednosti tujega denarja in devalvacije dinarja. To je namreč pomagalo, da je naša turistična „industrija“ kljub očitnim podražitvam ostala še nadalje ena najbolj konkurenčnih v Evropi.

Zanimivo je, da se je letos najbolj povečal obisk vzhodnoevropskih go-

stov, če imamo v mislih le odstotke povečanja. Iz Sovjetske zveze jih je bilo 84 odstotkov več, iz Madžarske 78, mnogo več pa tudi iz CSSR.

O zaostajanju domačega turizma so mnenja različna. Zaostajanje pripisujejo delno tudi zmanjšanju števila službenih potovanj. Poglavitni vzrok pa je gotovo zaostajanje za služkov Jugoslovanov. Povečani življenjski stroški in zmanjšana kupna moč nista ostala brez posledic, delavski in sindikalni turizem pa je bil predolgo zapostavljen in še ne more dati rezultatov. Pričakujemo, da jih bo v prihodnje.

R. KOMLJENOVIC

Pod vprašajem

Razvoj z nogo na zavori? Novomeška kmetijska zadruga načrtuje do leta 1978 nad 50 milijonov dinarjev naložb, od tega polovico za klavnico s predelavo mesa pod Trško goro. Vest o klavnici ni nova, saj se o njej govori že več let, nekajkrat je bilo objavljeno, da je gradnja tik pred uresničitvijo, odborniki občinske skupščine so si že ogledali lokacijo, iz vsega tega pa nikoli ni bilo nič.

Direktor inž. Jože Tanko pravi, da nikoli ni bilo moč sestaviti dovolj

trdne finančne konstrukcije za tako veliko in pomembno naložbo in da je tudi to eden razlogov, da živine še vedno ne koljejo pod Trško goro. Nič kaj dobrega se ne obeta klavnici tudi tokrat, ko je „vtaknjena“ v srednjeročni načrt.

Jože Tanko ugotavlja, da bi finančna sredstva še zagotovili – ob sedanjih donosnosti bi lahko tudi sama zadruga primaknila precejšen lastni delež, da pa najbrž ne bi zmogla odplačati. Glede na predračunsko vrednost (25 milijonov din) je taka bojazen utemeljena.

credno je zapisati...

Vsaka druga krši predpise. Vsak tretji pregledani – kršitelj. Septembra je 42 odst. vseh pregledanih organizacij hotelo izigrati predpise. V časnikih beremo take naslovice – življenje pa gre dalje, kot da se ni nič zgodilo.

Jugoslovanski tržni inšpektorji so v devetih mesecih pregledali 54.435 cen oziroma izdelkov in ugotovili, da je 38,6 odstotka pregledanih organizacij kršilo predpise. V poletnih, bolj vročih mesecih – celo vsaka druga. V ljudskem jeziku bi rekli: v vsakem drugem kolektivu so goljufali ali skušali goljufati.

Kršitve predpisov se kažejo v najrazličnejših oblikah: v nedovoljenem povečanju cen, v zaračunavanju večjih prevoznih stroškov, v premeščanju izdelkov v druge kategorije ali v nove izdelke (primer zdravil), v zaračunavanju večjih marž. In še bi lahko navajali. Vsem pa je skupna želja po nezasluzenem dohodku, če odštejemo tiste, ki so kršili iz nevednosti.

Opravičila so znana, v nekaterih primerih celo sprejemljiva. Tudi kazni izrekajo. Toda zato črv, ki najeda

Črv gloda...

poslovno moralo v naši družbi, ni nič manj nevaren. Rekli smo, da bo drugače, da bo delo odločilno, nič drugega, nobena „iznajdljivost“, nemorala, nepoštenost, dejali smo, da mora biti in tudi bo konec goljufanja, ljudem je bilo obljubljeno, da se kršiteljem ne bo več izplačal nečeden posel. In vendar zdaj take številke! Reagirati začno čustva, razum se umika v ozadje. Človek ima vtis, kot da nihče ne more ukreniti kaj učinkovitega, zatreti potuho, odpraviti psihoze, da goljufanje na račun družbe ni prehud greh. Kot da smo se sprijaznili, da drugače ne more biti. Konec koncev: kot da zakonodaja, organi pregona in sodstvo, če hoče te tudi Zveza komunistov, ne bi mogli huje zavihetati biča, če „prijateljsko prepričevanje“ ne doseže namena. Pošteni ljudje so prepričani, da bi ga bilo treba.

M. LEGAN

(Karikatura iz Naše štampe)

– Anica, Marica, Verica ... ?!

(Nadaljevanje s I. str.)

nima dotoka. Zaostanki so nujni. „Priliva“ v sodniški poklic ni, saj je to delo zelo izpostavljeno družbenim ocenam in kritikam. Nemara je eden od vzrokov tudi v tem, da ni stanovanj in da pravniki na sodiščih in tudi tožilstvih še nimajo prave gnotne stimulacije.

Pomanjkanje kadra je boleča rana tudi za druge organe in službe, katerih delo so ocenjevali na Otočcu. Kot je bilo slišati, je neurejeno kadrovsko vprašanje cokla za vse. Ljudje niti tistega dela ne zmorejo, zaradi katerega so nameščeni. To gre seveda v škodo vrsti od družbe in tudi od ZK spodbujenih akcij (n.p. sodelovanje pri ugotavljanju izvora premoženja). Za davčne službe in SDK med drugim ugotavljajo, da so manj učinkovite tudi zaradi prepogosto menjajočih se zakonov in predpisov. Ker imajo premalo ljudi, niso več kos poslanstvu, ki jim ga je zaupala družba. Uroš Dular iz novomeške davčne uprave je poudaril, da se sistem delovanja davčnih upravnih tak pogosto menja, da je videti, kot da se je družba odločila preizkušati nekaj novega samo na tem področju.

Lojze Turk iz novomeške UJV je menil, da bi pri odkrivanju kaznivih dejanj dosegli večjo učinkovitost, če bi delavske kontrole zaživele in delovale tako, kot je zamišljeno. Praksa kaže, da so se te kontrole ustavile pri manjših prekrških, ker večjim kršitvam najbrž še niso kos. „Morale bodo še skozi trdo šolo, dolžnost partije pa je, da jih vsem podpre,“ smo slišali na skupni seji medobčinskih svetov ZK.

Sopredsedujoči skupni seji Ludvik Golob je ugotovil, da je delo služb in organov, o katerih so tokrat spregovorili, dobro zastavljeno, da je čutili premike v duhu pisma in sklepov ter stališč 29. seje CK ZKS ter da kaže to akcijo nadaljevati. Dodal pa je, da je nujno sodišča, tožilstva, inspekcije, UJV, SDK, davčne uprave in druge organe ter službe politično podpreti, ker jim bo taka podpora pomembna spodbuda in smer pri nadaljnjem delovanju.

I. ZORAN

Nezaupnica ni fraza

Medobčinska sveta ZK Dolenjske in Posavja podprla sklepe OO ZK v Cestnem podjetju

Kako je mogoče, da se obdrži nekaj, za kar so bili že pred leti napisani politični nekrologi, v še debelejšem tisku in v še močnejšem okviru pa zlasti po pismu tovariša Tita in po 29. seji CK ZKS? To vprašanje je bilo čutiti 13. novembra na skupni seji medobčinskih svetov Dolenjske in Posavja, ko sta na Otočcu ocenjevala razmere v novomeškem Cestnem podjetju.

Ugotovljeno je bilo, da je direktor tega podjetja izbral vse materialne možnosti, da bi pridobil delavce na svojo stran in tako ob njihovi podpori podaljšal življenje odnosov in metodam, ki jih je osnovna organizacija ZK obsodila, občinski komitej ZK v Novem mestu pa je njeno oceno potrdil.

PEVCI V ČRNOMLJU

V sklopu kulturnega sodelovanja med obkolpskimi občinami bo v soboto, 17. novembra, ob 19. uri v črnomljskem kulturnem domu revija pevskih zborov. Nastop bo organizirala medobčinska zveza Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, ki ima svoj sedež v Karlovcu.

B. P.

DOKTORSKI NAZIV MIRKU OPARI

Ljubljanska univerza je prejšnji teden dobila 11 novih doktorjev znanosti. Med njimi je tudi Mirko Opari, diplomirani strojni inženir, doma iz Dol. Nemške vasi pri Trebnjem, asistent na strojni fakulteti, ki je na novomeški gimnaziji maturiral 1958. leta. Postal je doktor tehniških znanosti. Čestitamo!

Skupina gostov, nekdanjih graditeljev avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb, v KRKI, tovarni farmacevtskih in kemičnih izdelkov. Med njimi sta bila tudi Miča Novkovič, komandant GS MDB, Niko Belopavlovič, sekretar komiteja komunistov na AC, in inž. Ciril Mravljja-Mizek, direktor investicijske grupe (Foto: S. Mikulan).

Avtomobilska cesta-vrata v svet

Petnajst let poteka, kar je Dolenjska dobila sodobno cesto

Pred 15-letnico dograditve avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb so se pretekli petek zbrali na Otočcu predstavniki nekdanjega glavnega štaba MDB, graditeljev, raznih podjetij, ustanov in služb, ki so konec novembra 1958 izročili našim narodom dotlej najsoodobnejšo jugoslovansko cesto.

Zastopniki glavnega štaba MDB, 16 gradbenih podjetij, investicijske grupe, člani komiteja komunistov-graditeljev avtomobilske ceste, pa tudi vsi drugi gostje, ki so ta dan predstavljali nekdanjih 54.000 mladih graditeljev velike ceste, so čez dan obiskali tovarni KRKO in IMV. Bili so več kot le presenečeni nad napredkom ožje Dolenjske; prevzela jih je razsežnost novih gradenj in podjetnost, ki se najbolje kaže v dejstvu, da bo letos industrija v občini Novo mesto dosegla že 400 milijard Sdin vrednosti. To jim je zvečer na sprejemu povedal predsednik občinske skupščine Avgust Avbar, ko je med drugim pozdravil tudi Ivana Mačka-Matijo, enega izmed najprizadenejših soorganizatorjev velike investicije iz leta 1958. V imenu občine in vseh občanov je

gov. Avbar čestital uglednim gostom za vso požrtvovalnost, katere plod je

DIPLOME ZA „CVIČEK 73“

V nedeljo so na Catežu razglasili imena 22 razstavljalcev najbolj ocenjenih vrst rdečega vina „Cviček 73“. Diplome Turističnega društva Catež za izredno dobro kakovost so prejeli vinogradniki: Vlado Oštr iz Mrzlave vasi, Jože Budič s Cateža, Karel Butara iz Cerkelj, Matija Tomš iz Velikih Malenc, Tone Škvarč iz Dol. Skopic, Slavko Kožar iz Obrežja, Ivan Novosel iz Nove vasi, Alojz Hribar iz Cerkelj, Avgust Unetič z Vinjega vrha, Jože Prah iz Velikih Malenc, Janez Cemoga iz Zdol, Karel Žibert iz Velikega Mrševa, Jože Kožar iz Piroškega, Avgust Kovačič z Bizeljskega, Tone Vogrinc z Bizeljskega, Alojzija Jankovič iz Krške vasi, Anton Zakošek iz Krške vasi, Anton Škvarč iz Gor. Skopic, Rozalija Turk iz Belinja, Tone Marinček s Piroškega vrha in Anton Drugovič iz Loč. Vseh razstavljalcev je bilo 107. Tudi drugi razstavljalci so prejeli priznanja za sodelovanje.

zgrajena nova cesta, „naše okno v svet in okno na Dolenjsko“.

Z avtomobilske ceste se je začel neslučen razmah prej nerazvite pokrajine med Kolpo in Savo, ki je danes očitna na vsakem koraku, nenehno pa se oplaja z novimi dosežki in prizadevanjem ustvarjalnostjo delovnih ljudi tega območja. Na sprejemu so počastili spomin na vse tovariše, ki so gradili avtomobilske ceste, pa jih danes ni več med nami.

TONE GOŠNIK

„PIONIR“ BO ZAČEL GRADITI SEVNIŠKI MOST

V torek so se mudili na predvideni lokaciji za nov sevniški most med Boštanjem in Šmarjem strokovnjaki novomeškega PIONIRJA. Gradnjo mostu je prevzelo poslovno združenje slovenskih gradbenih podjetij GIPOSS. PIONIR, ki je tudi član tega združenja, bo pripeljal na gradbišče svoje stroje že prihodnji torek.

KNJIGA O DOLGOROČNEM RAZVOJU POSAVJA

Posavske občine so končno dobile osnutek dolgoročnega razvoja pokrajine, ki ga je pripravil inštitut za regionalno ekonomiko v Ljubljani v sodelovanju z medobčinsko komisijoj v REGIONOM. Dokument bodo občani obravnavali v javni razpravi. Zanje bodo pripravili kratek povzetek obširnega gradiva.

Za domačo ustvarjalnost

Na literarnem večeru so se predstavili dolenjski pesniki in pisatelji - Dober obisk

Premiki v domači ustvarjalnosti, ki je na Dolenjskem dolgo časa živela v senci, so že rodili prve sadove. Nič več ni samo besed o potrebi po razgibanju kulturnega življenja z domačimi stvaritvami, ampak je že prišlo tudi do dejanj.

ŠENTJANŽ - Včeraj so v telovadnici osnovne šole Šentjanž s tekmovanjem sindikalnih odbojkarških ekip končali letošnje občinske sindikalne športne igre. Do tega tekmovanja je v vseh športnih disciplinah vodila Jutrjanka s 307 točkami.

BREŽICE - Komisija za kvodajalstvo je v torek povabila medse aktiviste osnovne organizacije RK in predsednike sindikatov v delovnih kolektivih ter jim sporočila, da bo kvodajalska akcija 3. in 4. decembra.

TREBNJE - Ze ustanovljeni TTKS v republiki se je v torek pridružila tudi trebanjska.

BREŽICE - Za včeraj sta napovedala obisk v brežiški AGRARIJ in njeno organizacijo ZK predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič in predsednik Zadrudne zveze Andrej Petelin.

KRŠKO - Temeljno telesno-kulturno skupnost bodo ustanovili 23. decembra, je sklenil pripravljalni odbor v ponedeljek, 12. novembra.

V petek, 9. novembra, je ZKPO privedla v Dolenjski galeriji literarni večer dolenjskih pesnikov in pisateljev, na katerem so se s kratkim izborom iz svojih literarnih del občinstvu predstavili domači avtorji. Član drame SNG iz Ljubljane Boris Kraj in članica novomeškega amaterskega gledališča Boža Zigante sta preko sto zbranim poslušalcem prebrala sestavke Janeza Kolenca, Ivana Škofljanca, Marice Založnik, Vladimirja Bajca, Ivana Perhaja, Ivana Zorana in Milana Marka. Z glasbeni vložki se je predstavil Silvester Mihelčič, solist na elektronski harmoniki.

Večer je deloval dokaj ubrano in je poslušalce pritegnil. Največja vrednost večera pa je gotovo v tem, da je pokazal, da domača ustvarjalnost ni zamrla, da se mnogi ljudje še zanimajo za tovrstne prireditve in da novomeško kulturno življenje ni izključno vezano na gostovanja nedomačih ustvarjalcev.

TREBNJE: DIREKTORJI ZA PRISPEVEK ŠOLSTVU

V ponedeljek so se zbrali pri predsedniku občinske skupščine direktorji OZD in TOZD v občini. Zanimivo je, da so predstavniki gospodarstva z velikim razumevanjem podprli plačevanje samoprispevka za šolstvo in tokrat tudi komunalne naložbe. Referendum naj bi izglasovali v sredini decembra, OZD in TOZD pa bodo za te namene prispevale še en odstotek od družbenega proizvoda, kar je posnemanja vreden primer pomoči gospodarstva.

Jože Kavčič

Nove volitve bodo zahtevnejše

Kaže tudi, da še nismo dovolj spoznali, da je priprava volitev v okviru novega skupščinskega sistema z delegatskimi razmerji mnogo težja naloga, kot je bila pri tako imenovanem klasičnem volilnem in skupščinskem sistemu. Zakaj? Preprosto zato, ker nimamo nobenih izkušenj, ker moramo sami z intenzivno družbeno akcijo odstranjevati ovire, ki se nam vsakodnevno pojavljajo, na primer pri uresničevanju sistema evidentiranja, pri oblikovanju delegatskega in seveda tudi novega skupščinskega sistema itd. Na drugi strani pa postajajo kandidacijski procesi in volitve oziroma delegiranje vsakodnevna stalna naloga in akcija, pa tudi delegatska razmerja terjajo našo nenehno prisotnost in aktivnost v skupščinskem delovanju.

(Iz referata člana IO RK SZDL Slovenije 7. nov.)

Erih Prunč

Doživetje, ki ga odnašam s seboj, mi daje moč in vero v naš boj

Čeprav je bila razprava izredno zanimiva, moram priznati, da z mislimi nisem bil vedno popolnoma prisoten. Stalno so mi uhajale na Koroško, kjer se v istem trenutku, ko snemamo to oddajo, borijo naši rojaki na cesti za to, kar se vam zdi samo po sebi umevno. Razmišljal sem o tem, kakšna je razlika med situacijo tu in na Koroškem. Prvo, kar sem opazil, je bilo ozračje, v katerem ste vi, pripadniki obeh narodnosti, v eni dvorani združeni kot ena skupnost; ozračje, v katerem vsako samozavestno, tudi v materinem jeziku, kot enakovreden partner izraža svoje misli, ideje in tudi zahteve. Mi nikoli nismo doživeli, da bi v televizijski oddaji manjšina enakopravno sodelovala. V zadnji oddaji, ki smo jo imeli o manjšini, je bilo tako, da je bila manjšina zopet v manjšini. In tretje, kar me je prevzelo: svoboda komuniciranja z matičnim narodom. Ničve v tem ne vidi kamna spotike ne kakršnekoli irendente. Vaša manjšinska določila so taka, da mi o njih v bistvu lahko samo sanjamo. Vendar pa prav ta določila in predvsem vaš odnos med seboj do dvojezičnosti daje vtis o vzdušju, ki dejansko omogoča, da postajajo manjšine most med narodi, trden in neuničljiv most. Samo tako se bodo manjšine lahko razvile iz kamna spotike evropske zgodovine v napredno silo zblizevanja med narodi, zblizevanja na resnično enakopravni ravni. Kakšno naj bi bilo to vzdušje, v katerem je manjšina resnično lahko ta napredna sila, je pokazal vaš razgovor. Doživetje, ki ga odnašam s seboj, mi daje moč in trdno vero v pravičnost našega boja. Hvala vam za to!

(Besede Eriha Prunča, lektorja na graški univerzi, na televizijski oddaji Mi med seboj)

Dr. Borisav Jovič

Težave zaradi neuskkljenosti

Mislím, da je eden od največjih problemov v Jugoslaviji, da nimamo usklajenih razvojnih programov. Samo spodbuda družbene skupnosti za investiranje v določene dejavnosti ni dovolj. Ta je zelo koristna, če obstajajo usklajeni razvojni programi. Toda če te spodbude pomagajo k poglobljanju razlik, so lahko zelo nevarne - ta problem je prisoten prav zdaj. Zaradi tega je predsedstvo ZKJ sprejelo nalogo, in mi v zveznem izvršnem svetu na njej delamo, da bi, kolikor je mogoče hitro, dosegli sporazume in dogovore, vsaj tiste najvažnejše. Če se more oceniti, da je Pismo zelo mnogo prispevalo k temu, kar je že doseženo, potem se more reči, da je tudi za drugi del naloge, za uresničitev razvojnega programa, odločilna politična klima. Mislím, da nas dejstvo, da stojimo pred kongresom, za to obvezuje in da so tu tudi velike politične odgovornosti...

(Iz odgovorov generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje Ekonomski politiki)

Kiro Gligorov

Upadanje zaslužkov je treba ustaviti, to je važna naloga

Cene in življenjski stroški zelo naraščajo, to pa zelo slabo vpliva na življenjsko raven, zlasti tistih, ki živijo samo od dohodkov iz delovnega razmerja.

Upadanje realnih osebnih dohodkov, ki ga je zakrivilo veliko povečanje cen in življenjskih stroškov, je eden osrednjih političnih in gospodarskih problemov v letošnjem letu. V bistvu pomeni to, da so proizvajalci in delavski razred prevzeli na račun zmanjševanja lastnega standarda največje breme stabilizacije gospodarstva.

Zaradi tega je nujno treba ustaviti upadanje realnih osebnih dohodkov in življenjske ravni in omogočiti njihovo izboljšanje. Temu so posvečena prizadevanja delovnih ljudi v organizacijah združenega dela in ta prizadevanja morajo podpreti vsi družbeni faktorji.

Povečanje realnih osebnih dohodkov in dvig življenjske ravni v celoti je treba doseči predvsem s prizadevanji za ekspanzijo proizvodnje, ki bo temeljila na boljsem izkoriščanju zmogljivosti, povečani storilnosti in dohodku.

Kljub nekaterim uspehom pri dogovarjanju pa nam še manjkajo širši sporazumi na področju reševanja strukturnih problemov v gospodarstvu na trajnih temeljih. Storití moramo vse, da bomo pospešili proces dogovarjanja o razvojni politiki in odprti vprašanjih gospodarskega sistema.

(Iz uvodnega referata člana izvršnega biroja na seji predsedstva ZKJ 6. novembra)

Večer umetniške besede dolenjskih ustvarjalcev je privabil v Dolenjsko galerijo nad 100 obiskovalcev, ki so z zanimanjem prisluhnili posameznim recitacijam. Besedila sta brala Boris Kralj in Božena Zigante (sredi posnetka), Silvester Mihelčič pa je prispeval glasbene vložke. (Foto: Sandi Mikulan)

Drugič in zadnjič o »Boju Belokranjcev«

Pisec ocene odgovarja avtorju knjige Rudiju Vogriču na očitke o pikolovstvu

Prej ali slej vprašanje: kolikšna pokojnina?

Kmalu povečane pokojnine

V poprečju se bodo zvečale za 18 odstotkov

S 1. januarjem prihodnjega leta se bodo pokojnine v Sloveniji povečale poprečno za 18 odstotkov. Odpravljanja razlik med pokojninami, odmerjenimi v letu 1972 in prej ne bo.

Lani so se zaradi povečanja življenjskih stroškov pokojnine zvečale za 17,7 odstotka; upokojenci so dobili po 85 din in še 10 odstotkov pribitka na pokojnino. Kako bodo letos povečali pokojnine, v času, kot to pišemo, še ni dokončno znano. Obstajajo tri različice: po prvi naj bi upokojenci dobili po 117 dinarjev in še 9 odstotkov pribitka, po drugi 93,60 din in 10,8 odstotka, po tretji pa 70,20 din in 12,6 odstotka pribitka.

Predlog družbenega dogovora, ki ga te dni obravnavajo pristojna telesa, predvideva, da bodo poslej morali razpravljati o možnostih za povečanje pokojnine med letom, če bodo življenjski stroški opazno prekorlačili lanska predvidevanja.

Ko to pišejo Primorske novice, primerjajo tudi povečanje pokojnin v prejšnjih letih. Prvo povečanje je bilo v letu 1965 – za 21,88 odst., naslednje leto je znašalo 8,3 odst., leta 1967 – 7 odst., 1968 – 7,8 odst., 1969 – 5,6 odst., 1970 – 10,5 odst., 1971 – 11,3 odst., 1972 – 14,8 odst. in 1973 – 7,3 odst. Ta povečanja nazorno kažejo, kako se je pri nas dražilo življenje.

ŠKODE NI VEČ

V Novoteksu v Metliki niso jadikovali nad redukcijo električne energije. Čeprav jim je povzročila precejšnje škodo, niso obupali. Le delo nas lahko reši, so si rekli. Pa ne le rekli, tudi storili so tako.

Od konca redukcij pa do 28. oktobra so delali vse sobote in nedelje. Sedaj se že lahko pohvalijo, da so vse tisto, kar so v času redukcije zamudili, nadoknadili. Še zlasti pohvalno pa je, da delavci ni bilo potrebno siliti k delu. Sami so vedeli, da je treba

Razumljivo je, da se je avtor kritiziranega dela postavil v bran. V svojem odgovoru (Dolenjski list 18. oktobra 1973, št. 42) se je poslužil metode neargumentirane diskvalifikacije, nizkih udarcev in trditve o nepotrebnosti mojega zapisa.

Naj se lotim odgovora na avtorjev odgovor.

V svojem zapisu sem se izogibal biti osebni, zato puščic nisem izstreljeval proti avtorju, ki ga osebno ne poznam, pač pa proti knjigi »Boj Belokranjcev«, v kateri je preko 300 tiskovnih in slovničnih napak, napačne rabe geografskih pojmov ter hudih strokovnih napak. Z zapisom sem opozoril na napake, do katerih je prišlo kljub že znanim resnicam. Deloma pa sem v njem navedel pravilne ugotovitve o nekaterih v knjigi napačno opisanih dogodkih, ki do sedaj niso bile zapisane.

Hvala za obsežno razlago pojma »boj«. Besede, ki se nanašajo na naslov knjige, so posledica subjektivne presoje in niso navedene med napakami. Kar zadeva dno belokranjskega lonca, upam, da je zakrpano, pa tudi, da so se od časa, ko je izšel »Boj Belokranjcev«, v Beli krajini že razvili izraziti kraški pojavi.

Sedaj pa, posat s pepelom po celem telesu, moram priznati, da sem (zavestno) zagrešil dve napaki, ker:

1. v svojem zapisu nisem navedel vseh, predvsem strokovnih napak;
2. nisem navajal, kaj je narobe, niti nisem svojih popravkov dokumentiral.

Zakaj tega nisem storil?

Ko je Dolenjski list želel imeti oceno »Boja Belokranjcev«, je izrazil željo, naj bo to opravljeno na 2-3 straneh. Zavzeti odklonilno stališče do neke knjige je tvegano dejanje. Zato je prispevek od kasnejše dogovorjenih 10 strani narasel na končnih 19 tipkanih strani. Ob citiranju napak in navajanju virov bi se ta obseg povečal še 3 do 4-krat. S tem pa nikakor ne trdim, da je tak postopek pravilen. Pričakovati pa bi bilo, da bi bil vsaj avtor knjige sposoben ugotoviti, kaj prispevek popravlja, sicer v odgovoru ne bi zapisal, da povzemam dejstva iz knjige. Konkretno:

V odgovoru piše, da povzemam dejstvo, »da je bil proces proti enajstim uporniškim kmetom«. Moj zapis: »Proces proti 11 uporniškim kmetom iz Vinice in okolice ter viniškemu župniku Juriju Koenigu je bil 19. in 20. maja...«. Če napravimo seštevke, ugotovimo, da je tekkel proces proti dvanajstim upornikom.

(Vir: Viniška afera pred sodiščem. Slovenski narod, leto 1920, št.

113-115; arhiv Belokranjskega muzeja, mapa 183; »da je orožnik ubil kmeta Goršeta v Dragatušu«. Vogrič je v knjigi (str. 21) zapisal: »... na pokopališče so smeli za pogrebom le najbližji sorodniki mrtvega Goršeta«. Popravek, ki se mi zdi bistven za prikaz strahu diktature pred novimi spopadi, je bil naslednji: »... Ne vjaki ne orožniki spreveda (v njem je bilo preko 2 000 Belokranjcev) niso spremljali, pa tudi na pokopališču jih ni bilo...« (Vir: izjave nekaterih vaščanov iz Obrha in Tančice gore, ki so se udeležili pogreba). Napake so tudi v ostalih navedenih primerih, za katere je rečeno, da so kot dejstva povzeti iz knjige. Avtor ne loči, kaj je povzemanje dejstev, kaj popravljanje napak in kaj dopolnjevanje (tudi tega je v zapisu nekaj). Na osnovi teh in podobnih ugovorov je prišel avtor do posplošenega zaključka, češ celotna kritika je »pikolovska«. Pa ni tako. V svojem odgovoru dejansko ni ovrgl nobenega v zapisu navedenega popravka.

Očitati ali podkati nekomu nekaj, česar ni kriv, je vsekakor moralno vprašljivo, zlasti še, če nekomu napravimo, četudi v času redukcij električne energije, t.i. »električno« metodo (prav: eklektično; verjamem, da gre za tiskovno napako). Tu mislim na italijanske postojanko na Tančici gori, ki je nikoli ni bilo, kar v odgovoru nejasno trdi tudi avtor, toda v knjigi ni to nikjer zanjano. Če pa avtor zanika citirani dokument v celoti (gre za Zbornik VI-3, dok. 116), pomeni to, da ni bilo italijanske postojanke tudi v Semiču, Črnomlju in Starem trgu. Kaj pa sedaj? Preprosto! Zgodovinar mora v primeru, ko navedbe v dokumentu niso točne, napake pojasniti.

Veliko besed je napisanih v odgovoru v zvezi z navajanjem oseb, ki so »kazile podobo partizana«. V zvezi s sramotjenjem spomina Julija Stampoharja, predvojnega komuniste in nosilca partizanske spomenice 1941, želim zapisati naslednje, kar osvetljuje dogodek: Intendant Cankarjeve brigade, med njimi je bil omenjeni, so hoteli pri ljudeh, ki niso bili naklonjeni narodnoosvobodilnemu gibanju, rekvirirati hrano. Ker hrane niso bili pripravljani dati, sta počila dva strela iz puške – v zrak. Takoj zatem so vaščani pokazali bunkerje, kjer so imeli skrito hrano. Iz teh besed je razvidno, da ni bilo bistvo dogodka v tem, da so »grozili ljudem, da morajo poklicati svoje sorodnike, ki so pri beli gardi«, temveč v tem, da

so od njih terjali hrano. Za vojni čas normalno postopanje, saj je znano, da intendant niso rekvirirali pri partizanskih družinah. Pozanimajte se, kako so v takih primerih postopali belogardisti: ob ropanju (denar, zlatina) so partizanske družine pretepali. Zdi se, tov. Vogrič, da ste citirani dokument prebrali površno, sicer ne bi intendantov postavili na sramotilni oder.

Da je skoraj v vsaki, tudi dokumentarni knjigi, ki obravnava obdobje NOB, kakšna napaka, drži. Toda prepričan sem, da knjige s toliko kerimi in tako hudimi napakami ne bi našli, pa četudi bi jo iskali z lučjo pri belem dnevu.

Ob konkretnem primeru naj bralc presodi, ali je šlo pri zapisu za »pikolovstvo«, »bolj ali manj nepotreben zapis« na eni, ali za neznanje in neupoštevanje virov na drugi strani.

Odprimo »Boj Belokranjcev« na str. 159, kjer piše: »Tako se je primerilo 1. oktobra 1942, ko so na svojem pohodu (italijanske vojaške enote, op.A.S.) na Gabru nad Semičem zajeli sedem partizanov in eno partizanko. Podnevi so jih gnali skozi Semic do cestnega križišča Črnomelj-Metlika, kjer so jih ustrelili in tamkaj tudi pokopali. Med njimi so bili štiri bratje in njihova sestra Poljka Jurancič, ki je bila sicer učiteljica.« Moj zapis v 2. nadaljevanju je preobsežen, da bi ga ponavljal. Le na kratko: do ustrelitve je prišlo 28. septembra.

Ustreljeni (vseh je bilo 9, med njimi je bila tudi Jurancičeva) so bili doma iz Šmarjete pri Novem mestu in okoliških vasi, ki so bili med italijansko ofenzivo aretirani in zaprti v novomeških zaporih. O starih bratih in njihovi sestri ali o ožjih sorodstvenih vezeh med ustreljenimi ni govora. To je ena od hujših strokovnih napak. Do nje gotovo ne bi prišlo, če bi avtor odprl knjigo Janeza Vitkoviča »Bela krajina skozi viharje k svobodi« na str. 174, kjer je objavljen napis s spomenika, ki so ga postavili ustreljenim talcem v spomin leta 1954. (Sam pa sem se v svojem zapisu oprl še na pisemno izjavo tov. Grahutove iz Šmarjete in izjavo tov. Vlada Juranciča iz Maribora, sina ustreljene Leopoldine Jurancič. Obe sta v arhivu Dolenjskega muzeja.)

Pa še dve grobi napaki, ki ju v zapisu nisem omenil: »Boj Belokranjcev« str. 34: »Prvi zbor, ki bi ga lahko imenovali tudi prvo partijsko konferenco, je bil 6. maja 1937...«. Četudi bo popravek »zamegli poglavitni namen knjige: zgodovinski pouk poznejšim rodovom«, ga navajam, ker predstavlja mejnik v delovanju belokranjskih komuni-

stov. Ta konferenca je bila 6. januarja 1937, torej še pred ustanovitvijo Komunistične stranke Slovenije. (Vir: Janko Jarc: Bela krajina v uporu, Kronika, št. 1, str. 9; Milan Šimec, ki je doma iz Črnomlja, in ne iz Graeca, kot je zapisano pod fotografijo na str. 40, ustni vir.) Na str. 514 je ravno tako napačen datum.

Na str. 479 piše: »Tako je 22. januarja 1945 krajevni narodnoosvobodilni odbor v Vinici poslal okrožno nemu izvršnemu odboru prošnjo...«. Le nekaj dni pozneje so vaščani Zupudja vneto obravnavali predlog... o preselitvi vasi... Toda na sestanku 11. februarja je bilo od 29 pogorelih kmetov kar 25 takih, ki se nikakor niso mogli odločiti o predlogu. Na kratko: ne gre le za »nekaj dni«, ampak za celih 20 dni. Dokument, iz katerega je avtor črpal podatke, pa pravi: »Razvila je živahna debata o vprašanju premešitve vasi. Dva ali trije od cca. 16 prisotnih so v celoti pristali na novi načrt. Nekaj je bilo neodločnih, ostali so imeli različne ugovore...«. Vprašanje: od kod številke, ki jih v citiranem dokumentu ni, oz. so drugačne?

Se bi lahko naštevili Belokranjski festival v Črnomlju je bil npr. leta 1939, in ne leta 1938 itd.

Z Vogričevim odgovorom napake iz knjige (vseh je, kot rečeno, preko 300) niso izginile. Avtorju sem hvaležen, da krivde zanje ni napravil meni.

Torej, za kaj gre: za pikolovstvo ali za malomarno (tiskovne napake!), neodgovorno (izgovor na pomanjkanje časa za preverjanje krajevnih in osebnih imen itd.) in nestrokovno (netočno ali napačno navajanje zgodovinskih dejstev) opravljeno delo? Anton Stampohar

ZAKAJ DRAŽJA GORIVA?

Kot smo že poročali, se je zaradi podražitve surove nafte na svetovnem trgu ZIS odločil za podražitev bencina, kurilnega olja, plinskega goriva in dizelskih goriv. Izvršni svet je zvišal cene tudi zaradi težkega položaja jugoslovanskih rafinerij. Dosedanje cene so bile namreč osnovane na ceni 18 dolarjev za tono nafte in 7 dolarjev za prevozne stroške. Prejšnji mesec je stala tona nafte iz Perzijskega zaliva 27 dolarjev, transportni stroški pa so se povečali za šestkrat. Skupno so se cene za tono surove nafte in transportni stroški povečali za trikrat. Predstavnik izvršnega sveta je dejal, da je sedanja podražitev le začasen ukrep, nove cene za nafto in transport utegejajo zahtevati novo usklajevanje cen – navzgor ali navzdol. Zaenkrat ne kaže na spremembo.

Ustava daje osnovo za boj

Organizirana družba se mora bojevati za ustavnost in zakonitost, prav tako pa tudi za delovno disciplino in popolno odgovornost vseh

Na skupni seji predsedstva zveznega odbora ZZB NOV in predsedstva zveznega odbora ZRVS je 19. septembra govoril tudi tovariš Edvard Kardelj, ki je ob tej priložnosti med drugim dejal, da se z ustavo ne končuje, temveč začnjenja še ena revolucionarna preobrazba naše družbe. Iz njegove razprave ponatiskujemo nekaj pomembnih ugotovitev in mnenj.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, ali ustava zagotavlja, da bomo premagali razne negativne pojave, o katerih smo govorili v zadnjem času. Nikakor ne bi mogli trditi, da ustava že sama po sebi to zagotavlja. Ustava je samo eden od instrumentov družbe oziroma delavskega razreda in delovnih ljudi v njihovem boju za napredek socialistične družbe; vse drugo pa je odvisno od tega, kakšne ustvarjalne vsakodnevne akcije, na čelu z najzavrednejšimi subjektivnimi silami socialistične družbe, bodo sposobni voditi, kar je predvsem stvar družbene in politične prakse, sloneče na napredni socialistični ideologiji in marksistični znanosti. Konec koncev kljub najboljšim zakonom, ki jih imamo na nekaterih področjih družbenega življenja, ki pa jih ne spoštujejo dovolj in za katerih izpolnjevanje se ne bojujejo vsi enako, prihaja do različnih nezakonitosti. Nekdo je že omenil razne odklone, korupcije itd. Ali pa vzemimo problem, ki je posebej naznačen v gradivu, to so denimo tako imenovana podjetja »skupin občanov«. Znano je, da imamo zakone, po katerih bi naši pristojni organi morali preprečevati nezakonitosti in celo ukinjati takšna podjetja, seveda tista, ki so kompromitirala že samo besedo in pojem »podjetje skupine občanov«. Vendar tega niso storili. Nasprotno, tu ali tam so »našli« z njimi skupni jezik in skupne interese, tako da so tudi nekateri naši gospodarski in drugi družbeni organi prek njih počenjali različne mahinacije.

Po drugi strani pa se malo ve o tistih podjetjih, ki so jih prav tako

ustanovili občani, ki pa v teh podjetjih zaposleni delavci o njih niti ne vedo, da so to takšna podjetja, ker so se povsem vključila v naš gospodarski sistem in se v ničemer, niti po lastniških niti po samoupravnih odnosih, ne ločijo od drugih ter delajo normalno kot vse druge delovne organizacije, kar je po naši sedanji ustavi edino dovoljeno.

Popolna odgovornost zadeva vsakočar

Glavni problem je torej v naši družbeni praksi. Ustava daje osnovo za boj, organizirana družba pa se mora bojevati za ustavnost in zakonitost, kakor tudi za delovno disciplino ter popolno odgovornost vseh in vsakogar tako v samoupravnih organizacijah kakor tudi v državnih organih. V javnih in nejavnih govorih in razpravah se veliko pritožuje moč čez pojave nezakonitosti, obsojamo zakone, ki so dozdevno premo strogi – čeprav jih običajno niti ne poznamo – vendar se ne spominjamo primera, da bi kaka skupščina poklicala na javen odgovor, denimo, kakega šefa upravnega organa ali javnega tožilca ali pregonskega organa ali inšpektorja ipd. zato, ker niso sprožili postopka proti očitni nezakonitosti, kar so dolžni po svojem službenem položaju. Narobe, prej bi lahko rekli, da so jim politični faktorji tu in tam vezali roke.

Poleg tega mislim, da lahko v zvezi z nekaterimi vprašanji boja proti negativnim pojavom sami sebe kritiziramo tudi v nekem drugem oziru. V preteklosti, med bitko s stalinizmom, z birokratizmom itd., smo

namreč močno oslabili ne le državno upravo, temveč tudi druge družbene izvršne organe, ki bi v praksi morali učinkovito nastopati proti vsem oblikam neustavnosti in nezakonitosti. Javni tožilci, sodišča in drugi organi so ostajali preveč na robu naše dejavnosti. Vodilne sile v družbi, predvsem Zveza komunistov, tako rekoč nikoli niso razpravljale o sodstvu, le tu in tam se je govorilo, da naša sodišča niso dobra. Že dalj časa nismo analizirali in ugotovili, kaj se dogaja z našimi sodišči in javnim tožilstvom, kaj je z organi uprave, z organi javne varnosti, z inšpekcijami, s kontrolo in podobnim. Toda zakoni se ne izvajajo sami po sebi. Za njimi mora stati učinkovit državni upravni aparat. Se več: ko gre za takšna vprašanja, tedaj pogosto zahajamo v protislovja. Ravno zdaj, v zvezi s to ustavo, je bilo, denimo, veliko razpravljanja in se še vedno razpravlja o tem, ali ima država pravico, »da se vmešava« v samoupravljanje, oziroma ali ima na primer država, občina ali republika pravico razglasiti prisilno upravo v kaki delovni organizaciji, ali more kako drugače intervenirati. Nekateri pravijo »ne«, ker je to dozdevno poti samoupravljanju in v nasprotju s pravicami delavcev. Toda tisti ljudje tako rekoč v isti sapi vpijejo: »Kakšna država je to, če ne zna in ne ume narediti reda!«

Samoupravljanje je red!

Toda če ta država nima instrumentov, s katerimi bi lahko naredila red, tedaj ga tudi ni mogoče narediti. So pa tudi takšni, ki izvajajo drugačne ugotovitve, pa pravijo: »Če mora država delati red v samoupravljanju, potem samoupravljanje ni sposobno življenje, potem je to nered, red pa je treba poiskati v eta-

tizmu.« Toda v resnici je treba vrstni red obrniti in reči: samoupravljanje je red, vendar ta red ni samo problem vsake samoupravne organizacije zase, ampak tudi družbe kot celote, pa tudi vprašanje odgovornosti države.

Kar zadeva vprašanje prisilne uprave ali kakega podobnega instrumenta države, kjer smo tako rekoč v precepu med nasprotujočimi si stališči v tej stvari, smo v osnutku nove ustave sprejeli formulacijo, ki se na prvi pogled ne zdi dovolj konkretna, čeprav je v bistvu jasna, vendar omogoča, da se konkretno izoblikuje v zakonu. Državi, recimo, omogoča, da se vmešava v samoupravno organizacijo ne samo takrat, kadar gre za kakšno nezakonito početje, ampak tudi takrat, kadar ne posluje kot dober gospodar. Tako je na primer republiški izvršni svet Slovenije postavil »Šoštanj« pod prisilno upravo, pa ne zato, ker bi tam kdo kradel, temveč zaradi očitno neučinkovitega poslovanja. V takšnem položaju je bilo to nujno storiti. To vprašanje je zdaj v osnutku nove ustave načelno formulirano. Ponavljam pa, da bomo to morali konkretno izoblikovati z zakonom, in sicer predvsem z zakonom o združenem delu, ker v nasprotnem primeru prav lahko, zaidemo v druge skrajnosti in za vsako malenkost uvajamo prisilno upravo, kar prav tako ne bi bilo dobro.

Ustava je revolucionaren akt

Potemtakem vse to in akcija Zveze komunistov, sindikatov, Socialistične zveze, Zveze borcev, Zveze mladine – skratka, vseh družbenih faktorjev – na tem torišču lahko zagotovi, da takšne negativne pojave omejimo na minimum. Poleg tega moram reči, da je naša ustava revolucionaren akt, s katerim dejansko uvajamo revolucionarne spremembe v družbenoekonomskih odnosih, in da je danes težko predvideti, do česa vsega bo pripeljala njena uveljavitev, v denimo, petih letih. Mislim, da bodo v novih razmerah vzniknili nekateri novi negativni pojavi, na katere doslej nismo zadevali. Morali bomo pač pravočasno ugotovljati te pojave in se proti njim bojevati.

Sedanji skupščinski delegatski sistem narekuje družbi, da se opira na delavski razred

V gradivu je na nekem mestu rečeno: »Med borci je bilo slišati mnenja, da odborniški sistem in zbori volivčev v naši zgodovini pomenijo najširšo obliko demokratične oblasti itd.« S tem bi se lahko strinjali samo, če imamo v mislih njihovo delo med vojno. To je bil namreč najčistejši odborniški sistem, dejansko je bil to čist delegatski sistem.

Edvard Kardelj

Odborniki so bili delegati borcev, delavcev, kmetov itd. To je bil najneposrednejši delegatski sistem. Pa tudi neposredno po revoluciji so ljudski odbori odigrali pomembno vlogo. Ne bi pa rekel, da to velja tudi za naše kasnejše obdobje, ko se je pokazale razne karieristične, političanske in podobne tendence, boj

za položaje in ko so nekateri ljudje po vsej sili hoteli kandidirati, bojujoč se predvsem za poslanske položaje.

Poleg tega je dejstvo, da smo kot družba dosegli takšno stopnjo razvoja, da bi se odborniški sistem, če bi ga prepustili stihijskemu razvoju, sčasoma prav gotovo razvil v večstrankarski sistem buržoaznega tipa. Takšne tendence so se že pokazale, da sploh ne govorim o pojavljanju psevdoliberalističnih zahtev po svobodnem delovanju raznih protisocialističnih sil itd. To bi peljalo do tega, da bi bila Zveza komunistov odrinjena na rob družbenega dogajanja. Zveza komunistov bi vedno bolj izgubljala stik z delavskim razredom.

Uvedba delegatskega sistema je sicer revolucionaren korak, ki ga ne bo lahko uresničiti, še več, ki lahko v začetku povzroči celo vrsto težav, kakršnih morda niti ne pričakujemo. Eno pa po mojem gotovo, namreč, da bo delegatski sistem črtal z dnevnega reda dilemo, ali naj se naša družba opira na delavski razred oziroma ali naj v njej vlada delavski razred v povezanosti z vsemi delovnimi ljudmi vasi in mesta, ali pa naj bo nekakšna politično-predstavniška država, ki jo bodo upravljali samo poklicni politiki. Delegatski sistem namreč neposredno podreja vse državne organe volji in nadzorstvu delegacij delovnih organizacij in drugih samoupravnih skupnosti delavcev oziroma delovnih ljudi.

Pogoj: vsakodnevna tesna povezanost z delovnim kolektivom

Moram reči, da nimam veliko zupanja v to, da nam bodo nekakšni »mehanični ključji« dali »večino delavcev« v določenih organih. Lahko namreč obstaja »večina delavcev«, a z njo uspešno manipulira več vplivnih posameznikov. To se nemalokdaj dogaja. Po mojem mnenju ni dovolj, da obstaja večina delavcev, ampak da je ta večina vsakodnevno povezana z delovnim kolektivom tako, da bo ta imel vpliv na to delavsko večino prav tako kot na vse druge delegate.

po 400 letih gradimo most prijateljstva med prvo in drugo trubarjevo domovino

S svojim literarnim delom je reformacijsko gibanje prispevalo pomemben delež k notranjemu zedinjevanju slovenskega ljudstva in premaganju vplivov fevdalnega partikularizma na duševnost našega ljudstva. Protestantska knjiga je imela vlogo prvega idejnega organizatorja slovenskega naroda. V tem smislu torej lahko brez pretiravanja trdimo, da so reformacija in kmečki upori položili temelj slovenskemu narodu v današnjem pomenu besede.

Edvard Kardelj

V začetku novega veka, ko sta politično in socialno suženstvo kakor kulturna zaostalost pretila pogubiti Slovence, so ti s kmečkimi punti in s knjigo potrdili, da hočejo živeti. In knjigo jim je dal - Primož Trubar.

Dr. Mirko Rupel

Ker je oče prve slovenske knjige Primož Trubar zelo cenjen v Nemčiji, kjer je dolga leta živel v izgnanstvu pred 400 leti in si v Rothenburgu ustvaril družino, so pripadniki nemške napredne stranke SPD iskali kulturne, pa tudi povsem preproste človeške stike z ljudmi, od koder je izšel veliki reformator. To je ozadje, iz katerega je v zadnjih treh letih vznikla kal in pognala prve sadove.

Poudariti velja, da je Socialna demokratična stranka (SPD) v Zvezni republiki Nemčiji čedalje močnejša in ima z nami Jugoslavlani tudi marsikaj skupnega. Predvsem nas družijo skupna prizadevanja za ohranitev miru v svetu. Veliko članov te stranke je bilo v Hitlerjevih časih preganjanih že pred drugo svetovno vojno. Marsikoga smo srečali, ki se sramuje početja Hitlerja in njegovih vojakov na zasedenih ozemljih, še posebej pa v Jugoslaviji.

Ker je tudi v našem interesu, da bi se stiki z napredno mislečimi Nemci poglobili, ni bilo ovir za sodelovanje. To je toliko bolj pomembno zato, ker je znano, da so v zdajšnji Nemčiji močno na delu tudi nam sovražne sile.

Socialnodemokratična stranka v ZRN ima nekaj vplivnih predstavnikov in opazili smo, da se ti močno prizadevajo vključiti svoje ljudi na vsa področja družbenega dogajanja. To velja tudi za žensko skupino, ki je tam zelo delavna in močno zastopana. Z nekaterimi predstavniki SPD se je Mara Rupena-Osolnikova spoznala že pred dvema desetletjema na raznih mednarodnih zadržanih kongresih in kasneje, ko je dve leti delala skupaj z možem, diplomatskim predstavnikom SFRJ v Bonnu in Muenchnu. Takrat so se ti stiki še utrdili in poglobili. Že takrat so se posamezni vodilni člani SPD trudili spoznati čimveč resnice o Jugoslaviji. To velja zlasti za Valdemarja von Knoeringa, Anne Marie Renger (sedanja predsednica Bundestaga) ter članici predsedstva SPD in zvezni poslanki Lucie Beyer-Kurlbaum in Kathe Strobel. Posebno ti dve sta menili, da bi v interesu ohranitve miru kazalo gojiti čimveč stikov in tako zmanjšati prepada med našima narodoma. Ni čudno, da je bila Mari Rupenovi poverjena skrb za izmenjavo prvih informacij in delegacij med Trubarjevimi kraji pri nas in v Nemčiji.

Ko so v Rothenburgu gradili novi del mesta, so hoteli poimenovali ulico po Primožu Trubarju, ki je v tem kraju dal časa služboval, zato so iskali v Sloveniji sodelovanje z ljudmi iz Trubarjeve rojstne domovine. Po dogovoru so izbrali Novo mesto kot središče Dolenjske za prve stike z Rothenburgom in pokrajino Franken.

Tako je šla lani na povabilo SPD pokrajine Franken prva

skupina žena iz novomeške občine v kraje, kjer je pred 400 leti hodil naš rojak in veliki reformator Primož Trubar. Ženska sekcija SPD je zatem k nam poslala svojo delegacijo. Gostje so bile presenečene nad tem, kar so videle pri nas. Ne morejo pozabiti srečanja z našimi ljudmi, prevzete so bile nad napori za boljše življenje in živo so jim ostali v spominu vtisi s sestanka krajevne skupnosti v Dolenjskih Toplicah. Po povratku so napisale več, za nas zelo ugodnih člankov v nemškem časopisu.

Oktober letos pa se je druga skupina Dolenjk, v kateri so bile zastopane tudi predstavnice črnomaljske, metliške in trebanjske občine, odzvala vabilu SPD občine Bayreuth in je tako kot naša prva skupina dobro opravila poslanstvo prijateljstva v pokrajini Franken. Ni šlo za navadno potovanje, temveč za vrsto srečanj in sestankov izrazito delovnega značaja.

Enajsterica potuje

Enajst nas je bilo, ki smo 21. oktobra zvečer z ljubljanske železniške postaje odpotovali v Nemčijo. Delegacijo je spet vodila Mara Rupena-Osolnikova, v skupini pa so bile še družbeno aktivne žene štirih dolenjskih občin, od katerih ima vsaka več funkcij. Črnomaljska zastopala Malka Stefanič, inženirka agronomije, in Slava Planinc, vzgojiteljica vrtca, iz Metlike je šla Mimica Molek, upravnica Doma počitka, iz Trebnjega Ivanka Pavlin, predsednica občinske konference SZDL, in Jana Potočnik, socialna delavka. Novomeška občina, ki je opravila pionirsko delo pri sodelovanju s pokrajino Franken, pa so zastopale: Marija Suhy, predsednica konference za družbeno aktivnost žensk, Slavka Beg, uslužbenka Zavarovalnice Sava, Pavlina Avbar, uslužbenka tovarne Novoteks, Staša Vovk, uslužbenka tovarne zdravil Krka, in jaz.

Obložene s kupi turističnih prospektov in podatki o našem družbenopolitičnem delu, o gospodarstvu, o vzgojno-izobraževalnih ustanovah in kmetijstvu, zlasti pa o položaju žene v naši družbi in njenem mestu v delovni organizaciji, smo se najprej ustavile v Nuerebergu. Že na postaji smo doživele prijateljski sprejem. Pričakale so nas lanskoletne znanke in predstavnice SPD tega velikega

mesta, v katerega nam je utrl pot Primož Trubar. Že dobro uro po prihodu smo imele prvi sestanek v znamenitem starinskem poslopju občinske skupščine Nuernberga, še isti dan zvečer pa smo po programu odpotovale dalje v mesto Bayreuth.

Ista melodija v dveh jeziki

Štirje dnevi bivanja v Wagnerjevem mestu, kot domačini imenujejo Bayreuth, so pustili neizbrisne spomine na uradna in neuradna srečanja z ljudmi. Ogledi in razgovori v sodobni otroškovarstveni ustanovi, v moderni gimnaziji, sestanki s predstavniki nemških sindikatov in prijateljev narave (društvo s turistično-izletniškimi interesi), s predsedniki občin in pokrajine, s predstavniki socialne službe, najvišjimi predstavniški zavodov za zaposlovanje in pooblaščenec za urejanje zadev naših zdomcev pa z delovnimi ljudmi v tovarnah so sledili dan na dan. Povsod smo našli na ljudi, člane SPD, ki z velikim zanimanjem spremljajo jugoslovanski razvoj. Celu v vrtcu so malčki hoteli bolj spoznati naše otroke, zato so vrstnikom v Črnomlju poslali kup svojih risbic in zdaj radovedno čakajo, da jim bodo črnomaljski cicibani poslali svoje izdelke v zameno. Tako nastajajo drobne vezi, iz teh pa nastaja mozaik prijateljstva.

Stežka smo zmagovale bogati, vnaprej pripravljeni program, ki je bil vse prej kot turistične pomena, saj se je naš delovnik začel ob 8. uri zjutraj in je trajal tja do 21. ure zvečer. Ponoči pa smo pisale govore in spravljale na papir podatke, ki jih je bilo treba drugi dan po nemško povedati na novih nepredvidenih srečanjih.

In ni nas sram povedati, da smo pri sprejemu, ki ga je nam v čast priredil predsednik mestnega sveta tega velikega in svetovno znanega kulturnega mesta, jokale z gostitelji vred. Dr. Hammann je namreč v nagovoru dejal: „Vem, da nikdar ne boste pozabili gorja nacistične Nemčije in hudega trpljenja, ki je prišlo k vam z Nemci. Videle in prepričale pa se boste lahko, da mlada nemška generacija, združena v SPD, sovraži nacizem prav tako kot vi in jo preveva isti duh, kot vas: mir in prijateljstvo med narodi vsega sveta.“ Ne samo enkrat smo skupaj zapeli Internacionalo. V dveh jeziki, pa vendar isto melodijo.

Priznati pa moramo, da nam je bilo nerodno, ko smo pri izmenjavi podatkov o sestavi občinskih skupščin in parlamenta iz pokrajine Franken izvedele, da imajo v Zahodni Nemčiji, kjer je udeležba Nemk med zaposlenimi neprimerno manjša kot pri nas, znatno več žena v skupščinah in na poslanskih sedežih.

Priložnost za Trebanjce

Iz obiska tovarne Rosenthal v Selbu blizu češke meje, kjer izdelujejo svetovno znane porcelanaste izdelke, se bo prav verjetno rodilo konkretno kulturno sodelovanje s prebivalstvom naše, Trubarjeve domovine. V tovarni, ki zaposluje več tisoč ljudi in je sicer zasebna

Bayreuth, mesto v pokrajini Franken, izrazito kulturno mesto z Wagnerjevo hišo in slovitimi Wagnerjevimi festivali, ki pa se zadnje čase tudi industrijsko močno razvija. Naša delegacija je bila štiri dni gost SPD v tem kraju.

last, so na pobudo lastnika Filipa Rosenthala, zveznega poslanca in uglednega člana SPD, uvedli neke vrste delničarstva za zaposlene, prizadevajo pa si tudi nuditi delavcem kaj več kot le dober kos kruha. Vsak mesec priredijo za kolektiv, obenem pa za ves kraj bodisi slikarsko razstavo, simfonični koncert, prireditev z zabavnim programom s pevci ali podobno. Ob našem obisku so na primer gostovali kitajski slikarji, mesec dni prej je igral japonski simfonični orkester. Zdaj je vznikla zamisel, da bi v veliko razstavno dvorano Rosenthala prenesli trebanjsko galerijo naivcev, ob otvoritveni slovesnosti pa bi predstavili še belokranjsko folkloro in katerega od dolenjskih pevskih zborov. Lahko upamo, da bo zamisel uresničena.

Prvih 120 pride poleti

Da se bo sodelovanje med Dolenjsko in pokrajino Franken še nadaljevalo in poglobilo, je kot pribito. Najbrž za naš turizem tudi ni kar tako ponudba članov „Prijateljev narave“ iz Bayreutha, da bi poleti 1974 najmanj 120 ljudi kampiralo v naših krajih. Če jim bomo lahko priskrbeli primeren prostor (seveda s stranišči in elektriko), potem bodo tej skupini sledile druge. Društvo šteje namreč 3.600 članov; vsi so navdušeni nad Jugoslavijo in našimi lepotami in z velikimi simpatijami spremljajo naš razvoj.

Od nas je odvisno, če bomo ob topli Kolpi znali in mogli sprejeti 120 gostov. Prijatelji narave iz pokrajine Franken bi hkrati radi spoznali naše Planinsko društvo, ribiče, lovce, tabornike in druge organizacije s podobnimi prizadevanji. Tudi to bi lahko prineslo za nas nadaljnje koristi.

Sestanek na vlaku

„Povsod je lepo, doma pa najlepše!“ smo zadnji dan naše bivanja, ki se je zelo gostoljubno končalo spet v Nuerebergu, večkrat ponavljale. „Kako predsednika Beg in Avbar? Kako gre Francki pa dr. Primožičevi, pa Milki, Mimici, Dragici in Mari Glonarjevi? Kako je z zdravjem Draganove Minke in kako se imata Brigita in Marjeta, članice prve dolenjske delegacije v tem mestu?“ so nas kar naprej spraševale nemške prijateljice, ob slovesu pa naročale tople pozdrave vsem, s katerimi so se prvič srečale pri nas.

RIA BAČER

Naša Mara Rupenova in Lucie Beyer-Kurlbaum, zvezna poslanka in članica predsedstva SPD, znanke in sodelavke že vrsto let.

Dolenjke in Belokranjke z nemškimi prijateljicami pred znano tovarno porcelana Rosenthal v Selbu. Podobna srečanja so se vrstila nekajkrat na dan.

kultura in izobra- ževanje

METLIKA: RAZSTAVA O PUNTIH

Jutri ob 17. uri bo v Belokranjskem muzeju v Metliki odprta razstava KMEČKI PUNTI NA SLOVENSKEM V PODOBI IN BESEDI. Likovno grafično je prispeval umetnik Boris Kobe, izbor knjig in del z motivi tega obdobja pa študijska knjižnica Miran Jarc iz Novega mesta. Razstava bo odprta v počastitev metliškega občinskega praznika.

KNJIŽNI DAR ROJAKA

Upokojeni profesor Franjo Poljanec, znani kulturni delavec in pisec knjig, ki živi v Zagrebu (doma je iz Smarjete), se je v svojem 77. letu odločil podariti knjižnicam večje število knjig iz svoje knjižnice. Znamenit del tega daru – zlasti temeljna filozofska dela – bo dobila študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu. Univerzitetni knjižnici v Skopju je Poljanec namenil nad 1000 knjig, dela v slovensčini pa univerzitetni knjižnici v Beogradu.

Jože Horvat – Jaki spet v Ljubljani: do 2. decembra bo v Moderni galeriji odprta njegova razstava „Prisotnosti“. Gre za retrospektivo, ki kaže slikarjevo življensko pot. Razstavo so odprli v ponedeljek zvečer. Na sliki: JAKI – ZADREGE (1973)

Mali kulturni barometer

ZAMENJAVA V VODSTVU ZKPO – Predsedstvo novomeške ZKPO je prejšnji četrtek izvolilo za novega predsednika Borisa Savnika. Dosedanji predsednik Roman Celestnik je prošil za razrešnico zaradi preobremenjenosti z drugimi opravili.

PAVLE ZIDAR SPET POSLAL ROKOPIS – Eden najplodovitejših

sodobnih slovenskih pisateljev Pavle Zidar je spet poslal novomeški študijski knjižnici rokopisni sveženj svojega najnovejšega romana. Knjižnica ima s pisateljem dogovor, da dobi njegove rokopise prej, preden izidejo knjige.

VABLO NA URE PRAVLJIC – Novomeška pionirska knjižnica vabi šolarje in malčke na ure pravljic, ki so v knjižničnih prostorih vsako drugo soboto dopoldne. Pravljice pripovedujejo ob ilustracijah, nekatere pa jim posredujejo kar z gramofonskih plošč. Knjižnica je tudi primeren prostor za učence in dijake, ki se vozijo. Čas do avtobusa ali vlaka lahko koristno porabijo za branje knjig. Podrobnejša pojasnila dajo v knjižnici.

DREVI KONCERT UPOKOJENCEV – Pevski zbor novomeških upokojencev se bo drevi predstavil s samostojnim koncertom narodnih in umetnih pesmi v Domu kulture na Prešernovem trgu. Prireditev se bo začela ob 19.30.

V SOBOTO MEDOČINSKA PEVNJA – Moški, ženski in mešani pevski zbori ter oktet iz dolenjskih, obkolskih, kordunskih in drugih slovenskih in hrvaških občin, ki so članice medočinjske zveze ZKPO Bratstvo in enotnost, bodo nastopili v soboto, 17. novembra, v črnomaljskem kulturnem domu.

Martin Kopričanec: **MOJA HČERKICA** – Delo je bilo na razstavi tega avtorja v trebanjskem Salonu likovnih samorastnikov.

Pevski zbor „Danica“ iz Podjune je nastopil minulo soboto zvečer v novomeškem Domu kulture in tako vrnil obisk pevskega zboru tovarne zdravil Krka. Gostje iz Koroške so pripravili celovečerni koncert koroških narodnih in umetnih pesmi. Spored je bil sestavljen iz treh delov, v drugem je sodeloval ansambel „Korotan“. Goste je v dvorani pozdravil z dvema pesmima Krkin zbor pod vodstvom Radovana Gobca. Ob koncu je predstavnik „Danice“ izročil predstavniku Krkinega zbora umetniško grafiko, delo Wernerja Berga, velikega prijatelja Koroških Slovencev. Na sliki: pevci „Danice“ med nastopom. (Foto: Sandi Mikulan)

Dolenjska sledi Spodnjemu Posavju

Področno združenje gledaliških skupin bodo ustanovili v Novem mestu za novomeško, črnomaljsko, metliško in trebanjsko občino

Združenje gledaliških skupin si v Sloveniji utira pota in pridobiva somišljenike. Želja, izražena na letošnji skupščini (po srečanju najboljših skupin) v Kočevju, da bi združenje organizacijsko utrdilo tudi po območjih, se na Dolenjskem uresničuje.

Ustanovni sestanek področnega združenja za Dolenjsko in Belo krajino bo v torek, 20. novembra, v Novem mestu. Področno združenje oziroma odbor bodo ustanovili za amaterske odre iz novomeške, črnomaljske, metliške in trebanjske občine.

Gledališke skupine iz novomeške občine so se v Združenje gledaliških skupin Slovenije včlanile letos, iz metliške in črnomaljske občine že prej. Odkar organizira republiške pregledne revije amaterskega gledališkega snovanja združenje, se je zanimanje za članstvo povečalo.

Kazalo bi poudariti, da za članarino združenje marsikaj daje: strokovno pomoč (npr. režiserski tečajji), nasvet pri določanju repertoarja in pod-

obno. O tem bodo govorili tudi v Novem mestu. Kajpak je brez smisla, da so članice združenja tudi skupine, ki so omenjene le v spiskih, dejansko jih pa ni.

Z novim področnim združenjem bo v republiško organizacijo zajeta večina našega območja. Že prej so namreč v Brezicah osnovali področno združenje za Spodnje Posavje. Povezane se niso edinole skupine iz kočevske in ribniške občine, ki v času, ko je bilo v Kočevju skupščina republiškega združenja, tudi se niso bile članice.

I. ZORAN

PISMA MIRANA JARCA V NOVOMEŠKI KNJIŽNICI

Rokopisna zbirka pesnika in pisatelja Mirana Jarca v novomeški študijski knjižnici se je v minulih dneh povečala za več zajetnih svežnjev. Gre za okoli 900 pisem, ki jih je Miran Jarc pisal svoji ženi od 1917 do poroke z njo. Pisma je knjižnici izročila pesnikova vdova. Poleg tega je v svežnjih še okoli 100 pisem, naslovljenih drugim osebam. Ostalo Jarčevu literarno zapuščino je dobila knjižnica že pred leti.

podčrtano

Sevniška kulturna skupnost je lansko sezono prvič poskusila z gledališkimi abonmaji. Pred očmi občinstva, ki je bilo do tedaj vajeno občasnih gostovanj osrednjih slovenskih gledališč, večinoma ob praznikih, se je mesec za mesecem, pozno v jeseni in pozimi, zvrstilo najmanj šest predstav. Vprašanje, ali so bili kulturni delavci, ki so imeli nemalo težav z izborom med slovensko odrsko žetvijo za domačo občino, zadovoljni z obiskom ali ne, sedaj niti ni toliko pomembno. Vsi prav gotovo niso bili zadovoljni, saj je šlo za prvič. Začela pa se je zanimiva akcija za gledalce v sindikalnih organizacijah po kolektivih, ponekod že kar dobro.

»Podarjen konj«

Abonma, oblika, ki naj bi postala stalna, je, žal, že letos prekinjena: spet bodo samo občasna gostovanja. Med razlogi, zakaj tako, je tudi ta, da se pri denarju vse neha! Gre namreč zato, da republiška kulturna skupnost pošilja občinskim seznamem manjših kulturnih skupin, ki jih morajo le-te uvrstiti v sporedne gostovanja, če hočejo dobiti tisočaka ali pol „participacije“. Žal so nekatere teh skupin tudi take, da nimajo kaj prida odmeva med občinstvom. Zato kaže takemu „podarjenemu“ konju vendarle pogledati v zobe!

A. Z.

„Grejo v boj zoper krivico“ je naslovlila tole grafiko Jožica Slanec, učenka 8. razreda metliške osnovne šole, doma iz Brčic. Delo je poslala na razstavo III. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev v Kostanjevici. Grafike na temo puntov so vzbudile izredno pozornost javnosti.

O KNJIGI V MESECU KNJIGE:

Približati posodo duha

Prek ljudskih knjižnic je knjiga bralcu najbolj dostopna, žal pa zanjo ni denarja

November je mesec knjige – razglašajo plakati. „Ali ni to pravi čas, da se malo bolj zamislimo, kaj je s to našo posodo duha, kako je razširjena in dostopna?“ se sprašuje Bogo Komelj, upravnik novomeške študijske knjižnice in pokrajinski knjižničarski inšpektor.

Po njegovem prepričanju so najboljše posrednice za razširjenje knjige ljudske knjižnice. Vanje zahaja naj-

da bi bila knjiga dostopna v slehernem večjem kraju. To bi lahko dosegli z bibliobusi, kot so storili v koprski občini. Vendar je ta reč predraga in ni upati, da bi pri nas kaj kmalu dobili tako vozilo, pravi upravnik novomeške študijske knjižnice.

Bogo Komelj: „Knjižnice so v denarnih težavah.“

Fondi ljudskih knjižnic se povečujejo počasi; ker ni prirasika, se starajo in postajajo za širši krog bralcev manj zanimivi. Ljudje hočejo novitete, denarja zanje pa ni. Se več: v novomeški občini bi v marsikateri ljudski knjižnici prelagali po policah iste knjige kot lani in prejšnja leta, če ne bi za prirastek poskrbela študijska knjižnica. Le-ta je zbirke ljudskih knjižnic obogatila iz svojih rezerv. „Naša knjižnica dobiva občasne darove od ljudi; česar ne uvrsti v svoje zbirke, da na voljo ljudskim knjižnicam. Tako je nastala zbirka letos ustanovljene knjižnice na Dvoru, ki šteje nad 1.800 del,“ navaja Bogo Komelj.

I. ZORAN

Semič ima muzejsko zbirko

Semič je za letošnji krajevni praznik dobil svojo muzejsko zbirko. S tem so bila uspešno zaključena večletna prizadevanja nekaterih domačinov, ki so se trudili, da bi Semičanom in tujcem nazorno prikazali zgodovinsko in kulturno podobo svojega kraja.

Da je Semič dobil tako lepo muzejsko zbirko – nameščena je v obnovljenih prostorih nekdanje osnovne šole – je predvsem zasloga krajevnih skupnosti, ki je posloplje v celoti odstopila za muzejske namene, tako da stanuje zdaj v stavbi le še ena stranka. Hkrati je namenila znatna sredstva za obnovo tega 135 let starega poslopja. Veliko sta prispevala tudi tovarna Iskra in obrat IMV. Glavno skrb, da je obnova v redu potekala, pa je imel domačin Lojze Kočevar, ki je z nekaterimi sodelavci nabral po Semiču in okolici na stotine razstavnih predmetov.

Nova muzejska zbirka je bila urejena v okviru Belokranjskega muzeja, pri njeni postavitvi in ureditvi pa so sodelovali muzejski strokovnjaki iz Metlike in Novega mesta.

Muzejski eksponati so nameščeni v petih sobah in prikazujejo zgodovinsko, materialno, splošno in duhovno kulturo Semiča in njegove okolice od prazgodovine do narodnoosvobodilnega boja. Ko bodo kasneje na voljo še preostali prostori,

ri, bo prikazan tudi nagel povojni razvoj Semiča, medtem ko bo v kleti urejen vinarski oddelek.

Ob otvoritvi nove krajevne muzejske zbirke je številnim zbranim spregovoril predsednik kulturne skupno-

stvi občine Črnomelj Janez Kramarič, nakar je v imenu Belokranjskega muzeja zbirko sprejel v varstvo in upravljanje ravnatelj Jože Dular. Prvi dan si je novi muzej ogledalo čez 400 ljudi.

pedagoški kotiček

KDAJ JE ŠOLA NAJBOLJ USPEŠNA

Pedagoško spoznanje pove, da je vzgoja najbolj uspešna, če šola, dom, skratka, vsi vzgojni dejavniki delujejo čimbolj ubrano, skladno in enotno, čim manj protislovno. Nekateri menijo, da šola zadira nasilno v najbolj intimne zahteve družine, kakor so idejni, verski in podobni vidiki, ki so zasebna pravica vsakega svobodnega človeka. Šola ne nasprotuje svobodni svetovnonazorski izbiri, do katere ima vsak človek svoboden odnos, vendar obenem ne more dopuščati, da bi v šoli povzročali zmešnjavo, ustvarjali predstave vsega mogočega in nemogočega in mlademu človeku zamegljevali iskarnje resnice in odnos do nje.

Rudi Lešnik, Teorija in praksa 1973, str. 631

STARŠI NAJBOLJ PRISTOJNI PREDSTAVNIKI DRUŽBE

Brez sodelovanja staršev in šole ne družina ne šola ne bi mogla uspevati tako, kakor bi bilo potrebno za otrokov zdrav razvoj. Včasih se dozdeva, da preveč tesno sodelovanje staršev s šolo celo moti strokovno raven vzgojno-izobraževalnega procesa, ker se vanj vtikajo skoraj vsi, tisti z dobrim pedagoškim znanjem, in tisti, ki tega ne premorejo; toda to ni toliko pomembno, da bi lahko zanemarjali neposredno samoupravno ustvarjalnost. Ravno prek staršev se najbolj pristno vzpostavljajo stiki z družino, s širšo skupnostjo in javnostjo in dejansko so starši najbolj pristojni predstavniki družbe, ko gre za urejanje in razvijanje vzgoje.

Navedeno delo, str. 631-632

TUDI O PLEHKEM TISKU SE JE TREBA POGOVARJATI

Pogosto... govorimo o škodljivosti plehkega tiska, ki so ga polni poulični kioski, zelo redko pa se dogodi, da bi našli v vzgojnem procesu čas, ko bi se konkretno pogovarjali o takih vsebinah...

Navedeno delo, str. 635

»Krka« nasedla v Mariboru

V slovenski odbojarski ligi poraz Trima z Jesenicami in Krke z Mariborčankami

Dolenjska liga sta v nedeljo ostala brez točk in brez setov. Medtem ko je bilo to za trebanjsko ekipo v borbi z močnimi Jesenicami tudi pričakovati, pa je poraz Novomeščank v Mariboru z istoimensko ekipo resnično presenečenje dosedanjega prvenstva. Če je bil to le slab trenutek novomeških odbojkaric, bomo lahko videli že v nedeljo, ko gostujejo v Novem mestu močne Celjanke. Po porazu z Jesenicami so Trebanjci prav na repu lestvice, vendar imajo kar štiri ekipe po eno zmago in štiri poraze.

TRIMO – JESENICE
0:3

Res je velika škoda za trebanjsko odbojko tako poceni izgubljati sete, če ne celo zmago! V nedeljo so bili v mirenski telovadnici pred približno 75 gledalci (če bi bila ogrevana, bi jih bilo več) Trebanjci povsem enakovredni slovitim Jesenicam – proti koncu prvega in zadnjega niza so celo krepko vodili – na kraju pa so zaradi stare pomanjkljivosti – nerazvite ostali brez niza in si tako poslabšali položaj na lestvici. Jesenice so zmagale s 3:0 (14, 12, 13). Za Trimo so igrali: Babnik, Opara, Slak, Sila, Legan, Masnik, Zupančič in Medle. Z zelo dobro igro v napadu se je spet odlikoval Opara, pohvalo pa zasluži tudi Sila.

MARIBOR – KRKA
3:0

Novomeške odbojkarice so v Mariboru neprijetno presenetile. V prvem setu je bila borba ogorčena, zmaga pa je pripadla domačinkam z najtesnejšim izidom. To je pokopalo igralke »Krke«, ki se v nadaljevanju niso mogle zbrati in so zlahka prepustile naslednja dva niza domačim, saj so ju izgubile na 7 in 8. Krka: Dokl, Fila, Rajer, Pilič, Babnik, Boh, Forte, Fabjančič.

ŠTUKLJEV JUBILEJ

Najboljši dolenjski športnik vseh časov, najuspešnejši Jugoslovčan na olimpijskih igrah vseh časov – Leon Štukelj je v ponedeljek praznoval 75-letnico rojstva. Na olimpijskih igrah 1924, 1928 in 1936 je osvojil tri zlate, eno srebrno in dve bronasti medalji, njegova zbirka pa bi bila nedvomno še večja, ko bi bil nastopil tudi na igrah 1932, ki so bile v Ameriki.

Ob življenjskem jubileju Novomeščana, ki živi že vrsto let v Mariboru, iskreno čestitamo tudi Dolenjci.

Neprijetno presenečenje – Babnikova

RALLY V LEOBNU

V soboto in nedeljo bo v Leobnu v Avstriji 400 km dolg rally, na katerem bosta nastopili tudi dve ribniški posadki. Nočne vožnje se bosta udeležili tudi posadki ribniškega AMD Kajtna – F. Zeleznik z NSU 1200 in Lupša – T. Zeleznik z NSU 1000.

F. Z.

ŠPORTNI KOMENTAR

Zares slaba letina

Končana je jesenska rokometna sezona - Nepričakovano slabo so igrali Dolenjci

Z zadnjim kolom v drugi zvezni rokometni ligi za moške in ženske se je končal jesenski del tekmovanj med rokometarji. Kar po vrsti moramo žal ugotoviti, da so bile uvrstitve dolenjskih ekip z izjemo Ribnice slabše od pričakovanih.

Ligaša v drugi ligi sta najbolj razočarala. Sevnici so imeli dosti težav s sestavo moštva, čeprav so dobili nekaj novih moči. Čeprav so si v lanskem tekmovanju nabrali dragocenih izkušenj, so letos ponovili staro slabost: neverjetno slabo igro v gosteh. Ker so doma igrali z najboljšimi, so pristali celo na zadnjem mestu s komaj dvema zmagama! Samo štirikrat so zmagale Brežičanke, ki so dobro zaigrale le sredi prvenstva. Tudi njihova uvrstitev je slabša, kot je bilo pričakovati. Obe moštvi se po prvem delu še nista otreli skrbi za obstanek v ligi, zlasti Sevnici so v sila neugodnem položaju.

V slovenski ligi so Ribničani po prvem delu drugi z velikimi možnostmi, da se uvrste v drugo zvezno ligo

Imajo soliden razpored tekem, mlado, a uigrano ekipo s potrebnimi izkušnjami. Prav obratno pa je s Črnomaljkami: popolnoma pomlajena ekipa brez izkušenj ni osvojila v prvem delu niti točke in skoraj nima upanja, da bi lahko ostala v ligi.

Neprijetno so presenetili tudi klubi, ki igrajo v conski ligi. Vsi trije – Brežice, Novo mesto in Krško – so upali, da bodo prvi, a le Krško je kot novinec upravičilo svoj nastop z dobrimi igrami in solidno uvrstitvijo, medtem ko dolgoletni slovenski ligaši Brežičani nikakor ne morejo zaigrati kot nekdanji. Se bolj pa so razočarali Novomeščani, ki so ostali pri dnu.

Spomladi imajo torej vsi dolenjski klubi priložnost za popravne izpite, Ribničane pa čaka matura. S trdim delom pozimi bi lahko drugo leto Dolenjska imela tri drugoligaše, čeprav se lahko zgodi, da bo imela le enega ali v najbolj neugodnem položaju celo – nobenega.

J. SPLICHAL

Prejšnji četrtek so v Ribnici ustanovili temeljno telesnokulturno skupnost – prvo na Dolenjskem. Na skupščini, ki jo je začel predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev Dušan Lavrič, so z enominutnim molkom počastili spomin Matije Zobca. Inž. Lojze Marolt, predsednik občinske Zveze za telesno kulturo, je poudaril, kakšne težave imajo s kadri in zaradi pomanjkanja telovadnic, saj se položaj glede pokritih prostorov zadnjih 40 let pravzaprav sploh ni spremenil! Na skupščini so potem sprejeli začasni statut in poslovnik ter sklep o ustanovitvi TTKS, ki ga je podpisalo 35 delegatov iz TOZD, krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij. Izvolili so tudi delegacijo za republiško skupnost. Na skupščini so se zavzeli, da bodo načrtno skrbeli za kadre in približali rekreacijo delovnim ljudem. (F. Levstek – Foto: Mohar)

rokomet

Zaključek sezone v stilu

Tudi ob koncu prvenstva poraza Sevnčanov in Brežičank, ki so v 22 tekmah zmagali komaj šestkrat in enkrat igrali neodločeno!

Rokometarji iz Sevnice tudi v zadnjem kolu niso mogli pripraviti veselja svojim navijačem, saj so izgubili z vodilno ekipo v prvenstvu, ljubljanskim Slovanom. Prav tako so bile poražene tudi Brežičanke – tudi te z jesenskimi prvakinjami, Trogirrom. Medtem ko po prvem delu prvenstva Brežičanke kljub sorazmerno slabim igram in nizki uvrstitvi niso v preveliki nevarnosti, da bi izpadle, pa so Sevnici pristali s petimi točkami čisto na dnu in jih čaka v nadaljevanju izredno trda borba za obstanek. Oslabljeno moštvo – nekateri so pri vojakih – sicer še upa, vendar pa bo odslej pomembna res vsaka točka!

TROGIR – BREŽICE
20:11

Brežičanke pač niso mogle računati na uspeh proti jesenskim prvakinjam, in to na njihovem igrišču. Vendar so se krepko upirale in dokazale, da zaslužijo boljšo uvrstitev od devetega mesta, ki so ga zasedle po prvem delu prvenstva. Domače igralke so vodile vso tekmo, gledalci pa so bili zadovoljni tudi z igro gostij, pri katerih je izstopala odlična Toplakova.

Brežice: Zorko, Molan 1, Bah 1, A. Mišič 2, Smerkolj, V. Mišič 2, Engel, Toplak 5, Hribernik, Lipej.

E. R.

Pričakovan poraz – A. Mišič

SEVNICA – SLOVAN
13:17

S Šilčevim golom so Sevnici sicer povedli, vendar pred rekordnim številom gledalcev niso mogli premagati najboljših ekip v ligi. Dolgo časa je bil rezultat izenačen ali pa so Slovanovi rokometarji vodili z golom prednosti. Odločitev je padla, ko je pri rezultatu 10:11 sodnik izključil ljubljanskega Begoviča. Ko so vsi pričakovali izenačenje, so gostje z igralcem manj dosegli dva gola in si zagotovili zmago.

Sevnica: Krivec, Papež 1, Simončič, Sumej, Jurišič, Bah 2, Bizjak, Brežan, Koprivnik 1, Stojs 2, Šilo 6, Trbovc 1, Širk.

E. R.

šah

Kočevje gre k vrhu

Odličen odpor Novomeščanov ljubljanski Iskri

Šahisti iz Kočevja so tudi drugič gostovali in se spet vrnili z zmago: tokrat so bili še bolj uspešni in so premagali Cerknico 7:3. Dobro so se borili tudi

Novomeščani proti favoritom lige, ljubljanski Iskri.

CERKNICA – KOČEVJE
3:7

Šahisti Kočevja so zanesljivo premagali Cerknico in so po dveh kolih s 13 točkami že na drugem mestu. Rezultati: Plavčak – Osterman remi, Miletič – Cimer 0:1, Štefan – Ivič 0:1, Krašovec – Gornik 1:0, Siničar – Podkoritnik 0:1, Milnar – Janež 0:1, Siničakova – Kirasičeva 0:1, Modičeva – Šegova 0:1, Bevk – Čuk 1:0, Šemri – Mohar remi.

ISKRA – NOVO MESTO
6,5:3,5

Novomeščani so iz Ljubljane gotovo prinesli več točk, kot je bilo pričakovati, k temu pa jim je seveda pripomogla tudi zmaga brez borbe na drugi ženski deski. Rezultati: Barle – Penko 1:0, Papler – Sporar 1:0, Jelen – Milič 1:0, Steiner – Škerlj 1:0, Galle – Šitar 0:1, Petkova – Isteničeva 1:0, Koširjeva – Lavrinova 0:1 b.b., Štrtak – Komej 0:1, Mahnič – Poredoš remi.

BREŽICE – V telovadnici osnovne šole bratov Ribarjev so organizirali tudi rekreacijo za odrasle. Z moškimi dela ob torkih prof. Jože Senica, ženske pa vabi na uro rekreacije prof. Marija Veble ob četrkih. (V. P.)

BREŽICE – Inicijativni odbor za ustanovitev TTKS, ki ga vodi prof. Jože Senica, sodi, da bo ustanovni občni zbor še ta mesec. Člani odbora so se že pogovorili o pripravah na ustanovitev, tri komisije pa zbirajo vse potrebno gradivo. (V. P.)

KRMELJ – Na dvokrožnem hitropoteznem šahovskem turnirju za november je zmagal ljubljancan R. Blas s 14 točkami. Slede: Žitnik 7,5, Markovič 7, Sribar in J. Blas po 6. V skupnem seštevku vodi Sribar. (B. D.)

NOVO MESTO – V novomeški občini bodo ustanovili temeljno telesnokulturno skupnost v torek. (J. S.)

Do vseh enaka odgovornost

V krški in brežiški občini sodijo, da bodo delovne organizacije rade prispevale več denarja, če bosta šport in rekreacija organizirana

V Krškem bodo dali ustanovitvi temeljne skupnosti tudi zunanje obeležje z športnimi tekmovanji, predsednik iniciativnega odbora Branko Voglar pa sodi:

„Vsebinsko bo ostala, novi sta pot in oblika organiziranosti, ki zagotavljata večjo množičnost in skrb za telesno kulturo. Z medsebojnim sporazumevanjem v smislu

vplivne ljudi, ki so jim zagotovili več denarja.“

V krški občini so prepričani, da bodo deležni večje pozornosti, če bodo le znali prikazati potrebe in jih utemeljiti v svojih programih. Delovne organizacije bodo gotovo raje prispevale, če bosta šport in rekreacija dobro organizirana, to pa je prednost sistema „daj – dam“. Menijo tudi, da bo po ustanovitvi TTKS denar pravičnejše razdeljen. Poslej zares nihče ne bo smel biti zapostavljen!

Da se bo marsikaj obrnilo na boljše, so prepričani tudi v brežiški občini. Medtem ko šport sam ni bil zapostavljen, pa je bila zapostavljena gradnja objektov. Predsednica občinske Zveze za telesno kulturo Mimica Avsec sodi: „Razširil se bo krog tistih, ki skrbijo za financiranje telesne kulture. Dosegli bomo tudi večje zanimanje občanov za telesno kulturo, zlasti za rekreacijo. Za denar, ki ga bodo vlagali v to dejavnost, bodo tudi nekaj zahtevali!“

Mimica Avsec

ustavnih dopolnil bodo imeli amaterji več možnosti za uresničevanje svojih zamisli, saj so doslej bolj uspevali tam, kjer so se bolje znašli in kjer so imeli v svojih vrstah

šport

NOVO MESTO – V prvenstveni nogometni tekmi je Elan v Jevnici premagal Enotnost 2:1 (gola je dal Maksimovič), medtem ko so mladinci z istoimenskim nasprotnikom izgubili 3:1 (J. M.)

BREŽICE – V prvenstveni tekmi conске lige so Brežičani v Mariboru izgubili z Brankom 3:0, čeprav so pred tekmo upali na 2 točki. Toda vsi igralci so odrekli, kljub temu pa so se lahko tretji, če bodo v zaostali tekmi premagali Olimp v Celju. (V. P.)

LESKOVEC – V počastitev dneva republike so v Leskovcu pripravili tradicionalni rokometni turnir, na katerem so razen domačega Partizana igrali še rokometarji Sentejerneja in Roda iz Radeč. Rezultati: Rod – Sentejerneja 11:10, Leskovec – Sentejerneja 25:10, Leskovec – Rod 17:15. Domačini so za zmago dobili pokal, prav tako pa je dobil pokal tudi najboljši strellec turnirja, domačin N. Mlakar. Za domačine je igral tudi Rado Sribar, ki se je vrnil od vojakov, s šopkom pa so se domači poslovili od Pirca in Hribarja, ki odhajata k vojakom. (L. Š.)

LESKOVEC – V prijateljski rokometni tekmi je Leskovec premagal Artiče 17:15. Zelo dobro je igral R. Sribar, ki je bil s 7 goli tudi najboljši strellec. Od gostov je Kovarčič dal šest golov. (L. Š.)

PODBOČJE – Na košarkarskem turnirju so igrale ekipe Cerkelj, Sentejerneja in Podbočja, medtem ko je prišla ekipa Artič prepozno in je po končanem turnirju igrala s Cerklijami in Podbočjem ter obakrat zmagala. Sicer pa je na turnirju zmagala Podbočje z zmagama nad Cerklijami 49:19 in Sentejernejem 34:25. V borbi za drugo mesto je Sentejerneja premagala Cerklije 23:22. (D. K.)

NOVO MESTO – Kar 73 kegljačev je nastopilo v Mirni peči na „Reviji 73“. Zmagal je Zidanek (Pionir) z 879 podrimi keglji; slede: Mrzлак 871, Krušič 852, Rožič 845, Jarc 841 in Turk (vsi Krka) 836. Teh šest se je uvrstilo na slovensko prvenstvo, ki bo v nedeljo v Zalcu. (J. M.)

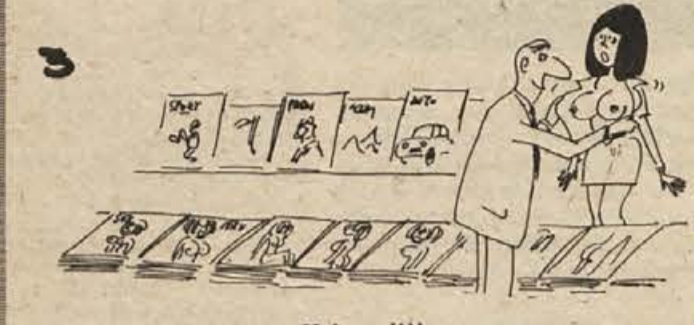
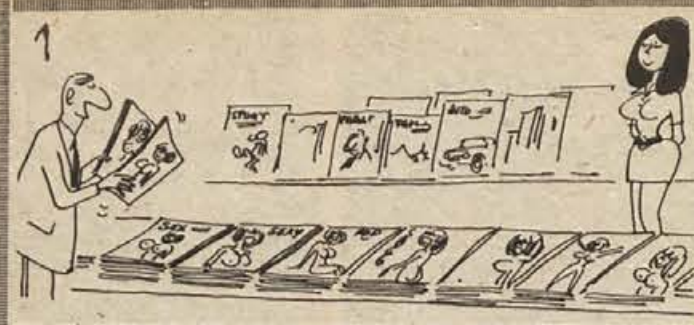
MOKRONOG – V prvenstvenem šahovskem dvoboju druge slovenske lige je Mokronog gostoval v Borovnici in izgubil 3:7. Za Mokronog so zmagali Peterletova in Zajčeva pri Zenskah in M. Tratar pri moških. (J. H.)

SEVNICA – Na sindikalnih športnih igrah je na šahovskem hitropoteznem turnirju zmagala Metalna iz Krmelja s 15 točkami, pred Kopitarjo, Stillesom, Lisco in Jutranjko. Najboljši uspeh sta dosegla Sribar iz Krmelja in Derstvenšek iz Kopitarne, ki sta premagala vse nasprotnike. (B. D.)

Branko Voglar

za vso dejavnost. „Pomembnejše mesto, ki ga bo telesna kultura deležna po novem, bo prinesla tudi bolj enakomerna porazdelitev denarja,“ ugotavlja Mimica Avsec. J. TEPPEY

Hej... vi!!!

„Franci! Čigava je ta ženska?“

Dolenjski list pred 20 leti

Občutno znižanje cen

TEKSTILNA INDUSTRIJA je imela letos dovolj surovin, zato je proizvedla toliko, da je zagotovila potrebe notranjega tržišča. Vendar so bile cene vse do uredbe o poprečnem znižanju cen tekstilnega blaga za 23 odstotkov razmeroma visoke in so prav zato omejevale potrošnje. Prav težnja, da bi se proizvodnja uravnovesila, je rodila sklep o pócenitvi. Trgovska podjetja bodo znižala prodajno ceno tekstilnega blaga za 13 do 35 odstotkov.

UČITE SE TUJIH JEZIKOV! Ljudska univerza v Novem mestu je imela 5. novembra svoj redni občni zbor, na katerem je bilo pregledano delo univerze v lanskem letu, izvoljen nov odbor in začrtano delo za 1953/54. Razen predavanj namerava LU imeti tudi jezikovne tečaje, ako bo dovolj slušateljev.

LETOS JE v sinjeverškem okolišju poginilo zaradi rdečice 10 do 15 odstotkov prašičev. Kmetovalci pravijo, da so poginili predvsem tisti prašiči, ki jih je okrajni veterinar cepil. Brez dvoma pa nista kriva ne veterinar ne cepivo, ampak rdečica, ki je letos tako močno razširjena, da ji niti cepivo ne more do živega. Šele ko bodo prav vsi prašiči do zadnjega cepljeni proti rdečici, smemo upati, da jo bomo pregnali.

V ZADNJEM ČASU je med bralci Ljudske knjižnice v Laskem potoku vedno več zanimanja za knjige. Število knjig je naraslo od 800 do 1.150. To je še vedno premalo, saj je število bralcev vedno večje. Krajevna podjetja, predvsem zadruga Hrib, so precej prispevala v ljudsko knjižnico. Zato se knjižnica ponša tudi z lepim, novim pohištvom. Gotovo bodo podjetja in zadruge tudi v bodoče še prispevale k dvigu ljudske prosvete v kraju.

POCENI PRODRAM 20 gr streptomocina. Ločenska 4, Novo mesto.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA, 13. novembra 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

O zavarovanju nekoliko

(Kaj) važen, neobhodno potreben del vsakega kmetijskega gospodarstva so kmetiška poslopja. Stanejo gotov in ne majhen denar. Kaj mogoče pa je, da uniči požar ta del gospodarstva v prav kratkem času. Ta nesreča konča lahko tudi vse, kar je v kmetijskih poslopih shranjenega. Niti življenju živali, da, še celo človeškemu ne prizanese. Kolikokrat se je vže zgodilo, da je ostal prav premožen kmetovalec v par urah le še posestnik svojega zemljišča in svoje družine. — Blag, pameten mož je bil gotovo tisti, kateri je prvi na misel prišel, uvesti zavarovanje proti ognju, proti požaru. Zavarovalnina znaša k zavarovanju svoti tako rekoč le par krajcarjev na leto.

(Na Ogrskem) se bližajo hudi časi. Ministerski predsednik Wekerle je po enoletnem moledovanju vendar-le dobil dovoljenje od cesarja, da predloži zbornici načrt nove postave o civilnem zakonu. Sicer je jako neverjetno, da ta

predloga predere, ker jo bo gospodarska zbornica najbrž zavrgla; ako pa novi zakon obvelja, pride gotovo do kulturnega boja, ki bode ubogo Ogrsko razdelal, da se Bogu smili.

(Španija) ki ima že doma vedne nemire, zapletla se je v boj z deželjo Maroko, ki je v Afriki. In Španiji v tem boju ne gre prav po sreči.

(Iz Adlešič) Sprejmite par vrstic iz našega kraja. Vrme smo imeli dozdat prav vgodno; danes pa se je nekoliko spremenilo. Pridelki so posredni, vina skoro nič, posejano in pospravljeno je skoraj vse razven korenja. Pred nekoliko dnevi smo pokopali žandarskega vodjo. Pogreb je bil jako lep; črnomeljska godba je svirala, veliko gospode iz Črnomlja, zlasti mnogo žandarjev pa tudi drugega ljudstva je spremljalo pokojnega k zadnjemu počitku.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC, 15. novembra 1893)

Zgodilo se je...

MLADINSKI ROP — Deset mladoletnikov, med katerimi so bila štiri dekleta, je oropalo dve sosednji banki v predmestju Lizbone. Odnesli so okoli 600.000 eskudov. Zgodaj je treba začeti, če hočeš biti mojster v svoji stroki!

KONEC MIRNIH ŽIVCEV — Prebivalci japonskega otoka Šikoku, pretežno ribiči, so izgubili svoje mirne živce: zaradi mačk. Pred 12 leti so na otok naselili mačke, da bi uničile podgane, ki so se silno razmahnile. Mačke so požrle podgane in se silno razmnožile. Zdaj vdirajo v shrambe in napadajo gospodinje. Ko so sejali, niso vedeli, kakšna žetev jih čaka...

HITRO, HITREJE — Razglednico, ki so jo oddali v nabiralnik v Sieni leta 1966, je poštar prinesel na naslov v Benetkah. V sedmih letih je uspešno premagala 400 km razdaljo med obema krajema. Vsako uro je bila 281 metrov bliže naslovu. Hitro ni bilo, je bilo pa zanesljivo!

REKORD — 18-letni študent univerze Niagara je postavil nov svetovni rekord: pod tušem je stal 7 ur in 7 minut. Tako je za dobro uro presegel dosednji svetovni rekord. Umival se bo pa odslej najbrž bolj poredko, saj pregovor pravi: „Voda se za čevljev ni dobra...“

VSAK ZAKAJ IMA SVOJ ZATO — Newyorška televizija je pripravila tekmovanje. Med vprašanji je bilo tudi: „Kako je avtomobilska industrija vplivala na moralo naše dežele?“ Eden izmed odgovorov sicer ni bil občudjen, je bil pa resničen: „Bolj ko se je širila motorizacija, manj je bilo konjskih tatov!“

ZA MORNARJE — V salvadorskem pristanišču Acajutia imajo najcenejši svetilnik: ognjenik bruha žarečo lavo vsakih sedem sekund. Podnevi se ladje orientirajo po dimu, ponoči po žaru. Ni znano, kam dajo v pristanišču denar, ki ga prihranijo, ker ne potrebujejo običajnega svetilnika...

NAVODILO — V brazilskem Sao Paolu sta vlomilca vdrla v podjetje in pustila na vratih težke blagajne sporočilo, da sta pregledala poslovne knjige in se zgrozila ob številkah. Blagajno sta zato pustila nedotaknjeno. Zraven sta se napisala: „V stroki bova zamolčala vaše ime in položaj, da ne bo vaš ugled pri nas še bolj trpel.“ Resnična obzirnost!

GOVORICE — Na bregovih Tibere v Rimu je bilo zadnje čase kot v letih zlate mrzlice na Zahodu. Raznesle so se namreč govorice o veliki količini antičnih zlatnikov v reki — in ljudje so prebrskali umazano dno. Zlatnikov sicer ni bilo, toda telovadba je vir zdravja...

NA PODSTREŠJU — V podstrešni sobici stare hiše v Macerati so našli sliko, o kateri sodijo izvedenci, da je delo Leonarda da Vincija. Gre za Kristusovo podobo, ki je visoka 73 cm in široka 50 cm. Ubogi Kristus, toliko časa skrit v prahu in pajčevinah!

ZA 100 KM — Če bo zadnja preizkušnja uspela, potem bodo Angleži že prihodnje pomlad dali na trg električni pogon, ki bo stal 1.000 funtov. Ob velikem povpraševanju po avtomobilu, ki bo z eno polnitvijo peljal 100 km, bi lahko avto tudi občutno pocenili. Vožnja s takim avtomobilom bi bila za 40 odstotkov cenejša kot vožnja z bencinom...

Mnogo teleskopov na svetu je obrnjenih proti blede točki svetlobe, izgubljeni med množico svetlih zvezd in planetov, tako neznatni, da je s prostim očesom ni videti. Ta blede pika pa bo konec novembra zasvetila z veliko večjo močjo, ko bo priletela v bližino sonca. Takrat bo dobila tudi rep in na nebu bomo lahko uro pred sončnim vzhodom videli zvezdo repatico ali komet, kot se točneje pravi.

Kometi so od nekdaj privlačevali pozornost ljudi in često so jim pripisovali usoden vpliv na človeka in na zgodovinske dogodke. Še danes so nebesni pojav, vreden pogleda. Zadnji veliki pojav te vrste so opazovali leta 1910, ko je na nebu svetil Halleyev komet. Vsakih 76 let se na svoji močno raztegnjeni elipsasti poti povrne v bližino našega sonca, tako da ga bomo lahko spet videli leta 1986, medtem ko novega komet, ki se zdaj bliža soncu, nihče ne bo mogel videti dvakrat: povrnil se bo k nem iz globin vesolja šele čez 75 000 let.

Komet prihaja

Konec novembra bo viden tudi s prostim očesom

Prvi je novi komet slučajno opazil češki astronom Kohoutek, ko je raziskoval na nebu ostanke nekega razpadlega komet. Imenoval ga je 1973 F, ker ga je opazil v letošnjem letu. Astronomi so izračunali, da bo komet 1973 F, ki mu pravijo tudi kar komet Kohutek, eden največjih in najveličastnejših prizorov na decembrskem in januarskem nebu. Prvi račun so pokazali, da bo tako svetel, da bo viden tudi podnevi ter da bo njegov rep segal preko šestine nebesnega oboka. Najnovejši pa kažejo, da bo manj svetel. Točne velikosti pa ne morejo ugotoviti, ker kometi radi spreminjajo obliko in se celo dogajajo, da v bližini sonca razpadejo.

Plastika v očesu!

Leča iz perspeks stekla vrača vid

Že blizu dve desetletji trajajo vztrajne raziskave, katerih cilj je, da bi i Med pionirji na tem področju se je posebno izkazal Harold Ridley iz Londona ob njem Med pionirji na tem področju se je posebno izkazal Harold Ridley iz Londona, ob njem

Da ne bo pomote: ne gre za tako imenovane kontaktne leče, ki zamenjujejo očala, temveč za zamenjavo leče v očesu samem. V preteklosti so bili bolniki, ki so imeli očala, temveč za zamenjavo leče v očesu samem. V preteklosti so bili bolniki, ki so imeli katarakt (motnost očesne leče ali njene ovojnice) obsojeni na mnogo slabši vid. Katarakt je pravzaprav posledica drugih bolezni, na primer sladkorne, in je mnoge bolnike dodatno hudo prizadel. Upanje so dajali posebni naočniki, mnogo več pa ga zdaj obetajo raziskave londonskih specialistov.

Do ugotovitve, da obstaja snov, ki je oko ne zavrača, so prišli po naključju. Med drugo svetovno vojno so opazili, da delci letalskega perspeks stekla, ki so se pilotom zadržali v očih, ko je bilo letalo zadeto, iz njega narediti očesne leče. Možnosti so začeli raziskovati očesni kirurgi in pri tem zadnja leta dosegli presenetljive uspehe.

Kot piše londonski časopis The Observer, dr. Choyce, pa tudi drugi očesni kirurgi na bolnem očesu naredijo luknjico v očesni roženici, vanjo pa vstavijo plastično cevčico z majhnimi navoji. S pomočjo teh navojev potem pritrjujejo v oko protezo — novo lečo. Postopek je seveda strokovno mnogo bolj zapleten in zahteven, kos so mu samo spretni kirurrgove roke. Uspeh je doslej presenetljiv. Dr. Choyce, poroča list, doslej le enemu pacientu ni mogel pomagati.

TOMBOLA — V Parizu so pripravili veliko tombolo. Za prvo nagrado so obljubili parkirni prostor v mestnem središču za 10 let, druga nagrada pa je potovanje okrog sveta. Zakon ponudbe in povpraševanja vodi tudi nagrade...

Po 32 letih

Domotožje ga je napotilo nazaj v domovino

Domotožje po domači zemlji je silnejše od vseh vtisov, ki jih daje tujina. To je potrdila tudi pravcata odisejaka 56-letnega Nedja Cvjetinovića iz vasi Kozjak pri Loparju, ki se je po 32 letih popotovanja po širnem svetu vrnil v domačo Majevico.

Tik pred drugo svetovno vojno se je takrat 24-letni Nedjo vrnil iz stare jugoslovanske vojske, v kateri je odslužil rok. Lotil se je kmetovanja, se poročil in dobil sinčka. Šest tednov pred izbruhom aprilske vojne 1. 1941 je spet dobil poziv in se kot mitraljezec znašel v pešadiji. V Tuzli je dočkal začetek vojne, njen konec pa ga je zatekel v nemškem vojnem ujetništvu. Iz ujetniškega taborišča blizu Hannoverja je večkrat skušal pobegniti, nakopal pa si je selitev iz taborišča v taborišče, kjer ga je čakalo vedno težje delo. Konec decembra 1944 je nosil na oguljeni bluzi ujetniško številko 115.052. Ta čas so se Amerikanci izkrcali v Normandiji in začeli hitro prodirati v notranjost Nemčije. Mnogi ujetniki, med njimi tudi Nedjo, so izkoristili zmedo, ušli iz taborišča in se predali Amerikancem.

Pri njih je Nedjo stopil v policijsko službo in odšel v Francijo, kjer je dočkal konec vojne. Po osvoboditvi Evrope je delal kot industrijski delavec v raznih mestih Francije, Belgije in Anglije. Zavaljo slabih zaslužkov ni mogel skoraj nič prihraniti. Večkrat je medtem tudi pisal v domače kraje, pa ni dobil odgovora. Domotožje ga je po toliko letih tavanja po svetu končno vendarle napotilo na dolgo pot nazaj pod Majevico.

Doma so ga pogledali kot čudo z onega sveta. Mati in sinko sta mu že davno umrla, žena se je ponovno poročila (bil je razglašen za mrtvega že pred dolgimi leti), hišo so mu prodali, zemlja pa je bila prepisana na splošno ljudsko premoženje. Zdaj živi pri dedu in pripoveduje znanec nevsakdanjo zgodbo svojega življenja.

Martin brez glave

Vse je tako kazalo, da bom letos dostojno častil svojega patrona Martina, posebno še, ker je nedelja. Trta je še kar dobro obrođila in tudi sonca je bilo obilo. Mošt je slaček in zato bo imelo vino moč, kot je treba. Krstiti ga je treba, Martinovo je, na, zdaj se je pa vse izpridilo.

Ne jezim se zavoljo snega, ki je letos zgodaj zamel, saj ga stari ljudje ob tem času kar pričakujejo. Tudi zavoljo drv in stelje, ki jih nekateri kmetje še niso pripravili za zimo, si ne belim las. Udarilo nas je čisto drugje, kot smo pričakovali. Popotni ne smemo več piti. Zlasti vozniki. Tudi na Martinovo ne. Le pomislite, kaj se pravi Martinovo brez gosi in pijače! Saj to je tako, kot bi bil vsak Martin brez glave.

Kamorkoli pridem, kamor se obrnem, v krčmi ali na cesti, povsod so kislj obraz. Ako komu po stari navadi ponudim čašo pijače, jo od-

klanja in se zvija pred mano kot ženska, ki jo je sram piti pred moško družbo.

„Zakaj ne piješ?“ včasih koga vprašam.

Ne povedo, da je to nevarno, marveč se izgovarjajo: „Ne smem. Ne upam si, kajti vsepovsod preže na nas voznike možje postave in lovijo tiste nesrečnike, ki so pili in se s tem pregrešili čez postave.“

Ko sem na Martinovo nedeljo stopil v krčno „Pri Stefanu“, so ženske vriskale in plesale, možje pa so sedeli ob pijačah za otroke. Še mleko bi pili, ako bi ga krčmarji prodajali, pa ga najbrž nikoli ne bodo, ker je liter mleka cenejši od čaše vina.

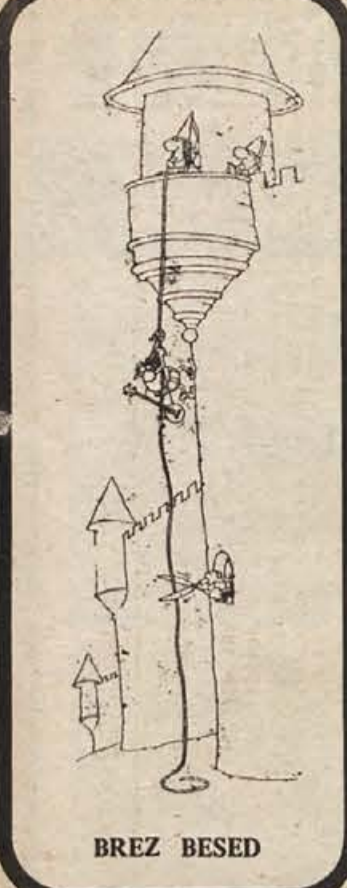
Rečem vam, da bo odslej v krčmah slabše od pogrebščine. Še nekaj let, pa bodo pozabili na vinske pesmi in navade in še sam Martin (patron vseh ljudi, ki so radi dobre volje) bo izginil iz pratike.

—MARTIN KRPAN

28. Prekrel je Paradižnik vse svoje dopolnila in pojasnila, ukrepe in pomagalo.

Pot v goro ni bila dolga le 500 ga celo večnost! ožulila sta se za močila z znojem do peta, se opr in poslala k vragu uro, ko jima je kupita kabriolet in zapustita var „Lipi“, dragi bralci in ne tej prek!

BREZ BESED

ITALIJA	AM. DRG. ZA RAZISKAVO VESOLJA	PEVEC MARTIN	ORKAN	DAN V TEDNU	TWAIN MARK	FR. FILOZOF	RINA	JAP. DENAR	NADAV
ZRAKOMER						ZOLAJEV ROMAN			
ŠVED. AVTO						MAS NEKD. ALF. AS			
PORTUG. POLONIJA							AVSTR. REKA	KEM. PRVINA	RANER
NAR. ZAB. ANSAMBL	OPRSJE	OHlapnos ALFI NI PIC							
POLMER	TROPSKA RASTLINA	OVCAR KONCERT. DVORANA				KAMBODZ. POLITIK			
GR. BOG SONCA			LEGA	IND. VODITELJ	UD				
DALM. MESTO			ZRNAT SNEG			60 MIN.	ETIOPSKI KNEZ	ZGLAS	
VLEČENJE			MUČENJE RADIJ						
DETERGENT		ZABJA NOGA				JEZERO V SZ			
HUS		REKA				VEČANJE			

ART BUCHWALD:

MOJA ŽENA-ŽAGA ZA ŽIVCE

Žena je možev angel varuh – kar velja prav tako zame kot za predsednika Združenih držav Amerike. Moja žena mi je povsod v veliko pomoč in ni me sram to javno priznati.

Tako mi je, na primer, v spominu sinočnji večer, ko je bil prišel k nam neki možki od zavarovalnice, da bi ocenil vrednost naše lastnine. Ne vem, kaj bi bil storil, če mi žena ne bi bila pomagala.

Zavarovalni uslužbenec je privedel s seboj nekakšnega izvedenca za ocenjevanje notranje opreme, čigar sodba je bila pri zavarovalnici toliko vredna kot zlato.

Popisovali smo sobno opremo. Dal sem ocenjevalcu svoj seznam, kjer sem bil navedel vrednost posameznih predmetov. Hotel sem doseči le to, da bi mi še številke uradno potrdili. V takih primerih človek seveda zmeraj malo pretirava, toda zavarovalnica ni tako dlakocepna. Navadno že računajo s takimi pretiravanji.

Prva postavka, ki se je izvedenec ustavil pri njej, je bil par stenskih svečnikov.

„Vidim, da ste vrednost teh svečnikov ocenili s sto dolarji,“ je pripomnil.

„Ampak ljubček,“ je vzkliknila žena, „saj sem dala pri starinarju zanju samo trideset dolarjev! Ali še veš, kako si bil vesel, ko sem ju tako poceni kupila?“

Izvedenec je prečrtal sto dolarjev in napisal trideset dolarjev.

Kislo sem se nasmehnil svoji ženi in klavrno pripomnil: „Oh, saj res, pozabil sem.“

„Za tisto mizo,“ sem razložil izvedencu, „ki sem si jo bil kupil v Angliji, sem dal stopetdeset dolarjev.“

„Pa ne,“ me je zavrnila moja žena, „to ni tista miza, ki si jo bil pripeljal iz Anglije! Angleško mizo je Joel razdejal na drobne kosčke.“

Kdo pa je Joel? „je vprašal zavarovalni uslužbenec.

„Še preden sem utegnil kaj reči, je dejala moja žena: „Joel je najin sin. Vse razbije.“

„Vsega pa res ne razbije,“ sem se ogorčeno zavzel.

„Saj si še sinoči sam tako rekel,“ me je trmoglavo zavrnila moja žena. „In česar on ne razdene in razbije, uničita Connie in Jennifer.“ Obrnila se je k izvedencu in ponosno dejala: „Veste, Connie in Jennifer sta moji hčerki.“

Agent si je nekaj zapisal, in prepričan sem, da je pripisal opombo: „Trije otroci vse razbijejo.“

Tako me je živčno zmedlo, da sem si hotel prižgati cigaro.

„Kje so pa vžigalice?“ sem pikro vprašal.

„Joel se je bil igral z njimi,“ je dejala žena. „Saj se mu že stokrat zabičala, naj se jih ne dotika s svojimi kriticami.“

Zavarovalni agent je spet potegnil predse beležnico: „Vaš sin se torej vedno igra z vžigalicami?“

„Res, zmeraj,“ je pritrdila žena. „Ali imate tudi vi otroke?“

Izvedenec je prikimal.

„No, potem pa veste, kakšni so.“

Rad bi bil zasakal pogovor. „Torej, tistale zofa tamle je pa vredna tristo dolarjev.“

„Je bila,“ je rekla moja žena, „dokler je ni naša Genovefa, veste, naša snazilka, uničila s tekočino zoper madeže. Veste, otroci so zofa od vrha do tal polili s čokolado. Nato sem Genovefi naročila, naj jo očisti. Pa je kupila najcenejšo tinkturo. Rekla sem možu, da bi morali tožiti tvrdko, ki izdeluje takšno zanič čistilo. Pa je rekel, da teh stvari ni treba tako tragično jemati.“

Strokovnjak za notranjo opremo je prečrtal tristo dolarjev in napisal trideset dolarjev.

„Tamle imate pa neko čudovito afriško plastiko,“ je rekel.

Jaz sem bil napisal zanjo ceno štiristo petdeset dolarjev.

„Seveda, zares je bila dragocena,“ je pripomnila moja žena, „zal sem jo pred nekaj meseci prevrnila. A hvala bogu sem odkrila nekakšno izredno lepilo in sem jo spet zlepila. Še moj mož ni opazil, da bi jo bila prevrnila.“

„Tudi jaz bi ne bil tega videl,“ je zamrmral strokovnjak in prečrtal štiristo petdeset dolarjev.

Preden smo nehali ocenjevati, se je bila skupna vsota, ki sem jo bil jaz naračunal, skrčila na polovico.

A moja žena, ki mi je zmeraj pomagala, še ni bila zadovoljna. Ko sta oba zavarovalca odhajala, jima je dejala: „Zelo me veseli, da sta bila pri nas, in presneto sem zadovoljna, da smo se zavarovali, saj stanujemo v tej prastari škattli, kjer vodovodne cevi zmeraj pokajo. Saj si ne belimo glave toliko zaradi požarov in vlomilcev! Najbolj smo zaskrbljeni zaradi vodovodnih poškodb.“

„Kaj – vodovodne cevi so poškodovane, pravite? je pripomnil zavarovalni izvedenec.

„Oh, to ti je muka,“ je odkritosrčno priznala žena. „Saj sami veste, koliko so vredna ta stara pariška stanovanja!“

Zavarovalni agent si je nekaj zapisal. Nato sta se oba gospoda poslovila. Ko ju ni bilo več, sem se skušal premagati, da bi ne začel besneti in divjati. Presneto, težko sem se obvladal!

„Prav prijetna človeka,“ je rekla moja žena.

„Res, čudovita!“ sem zagrmel. „Nisi jima povedala, da v postelji kadim?“

„Ali je hudo narobe, da sem pozabila?“

Motociklistična vojna!

Ekstravagantni ljubitelji dragih motorjev niso več zanimivi, pomembni so kupci z majhnimi dohodki

Zadnje analize na trgu motorjev so prinesle presenetljiv preobrat: ekstravagantni ljubitelji dragih motorjev iz Sanint – Tropeza in drugih mondenih letovišč niso več pomembni za tovarne, ki izdelujejo motorje: v Franciji, na primer, so motorji za številne delavce z majhnimi dohodki nujno potrebno prevozno sredstvo.

Rezultati te analize so spodbudili francosko tovarno Motobecane, da se je odločila za zadnjo bitko, za odločilen spopad z japonskimi izdelovalci motorjev, ki prednjačijo po kakovosti in po nizkih cenah. Zavedajo pa se, da bo borba z Japonci izredno težka, saj so v taki bitki propadli Angleži, čeprav imajo Norton, BSA, Triumph in podobne „zrebce“ za dirko!

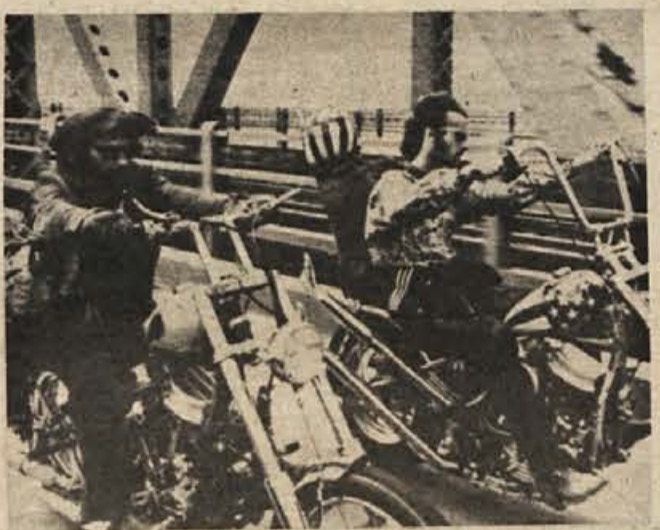
Samo Honda, recimo, je lani prodala v Ameriki milijon motorjev, od tega 44.000 večcilindričnih. Presenetljivo pa je že na drugem mestu v prodaji te tovarne Francija, kamor so prodali 30.000 hond. Težave francoskih proizvajalcev si lahko predstavljajo, če upoštevamo še, da se na trgu odlično

bori tudi jamaha. Se več: policijska prefektura, ministrstvo za notranje zadeve in PTT služba v Franciji so se že odločili, da bodo njihovi motociklisti poslej jezdili japonske honde, samo žandarmerija še okleva.

In kaj sodijo o novi manjji motociklizma? To navdušenje so proučevali tudi psihologi in ugotovili: motocikli mobilizirajo med ljudmi številne fizične in psihične

občutke, za katere se je sicer bati, da bodo izginili. Gre predvsem za željo po svobodi, za neodvisnost, za ljubezen do narave. Šele potem prideta na vrsto hitrost in kult nevarnosti.

Pri nas smo kajpak nekaj korakov zadaj, toda Tomosovi načrti tudi dokazujejo, da je zanimanje za motorje, pa najsi gre za manj ali več kubične, tudi med nami vse večje!

Japonske jamahe v Evropi – vse več ljubiteljev motociklizma

JOŽE SPLICAL

Odkar je Miloš Jakopec postal televizijski dopisnik, razmišlja o nakupu barvnega sprejemnika – da bi se lahko ogledal v barvah!

Velike spremembe v novomeških mesnicah: kmetijska zadruga je povsod narisala imena svoje firme – mesa pa še vedno nič...

Slišal sem, da bodo vsi tisti odborniki na Dolenjskem, ki so na občinskih sejah vedno tiho, končno spregovorili: rekli bodo „da“ za višje kilometrine!

Rešitev prejšnje križanke:

H	A	R	T	I	N	O	V	O	
P	A	R	T	I	T	U	R	A	
I	C	A	V	I	H	A	Z		
Z	A	V	A	E	A	K	A		
S	K	I	N	E					
L	E	P	T	R	K	L	S		
V	O	L	I	L	E	C			
I	D	E	I	R	O	V	A	H	
E	G	H	O	S	L	O	V	A	
E	T	A	Z	A	K	A	D	A	
V	A	L	C						
K	A	R	L	O					
C	I	R	O	T	A				

PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

odloke in predpise, sklepe – a kaj je

metrov, bila je dolkonca do kolen, nakala v trnju do krvi vrag prisepnil, naj si krov v Košati lipi. „praproti!“

Čutila sta že na tilniku vroči dih pošasti, ko sta se slednjič v besnem finišu pognala v vrh hriba in uzrila – o, hvala večnemu! – svojo ladjo na jasi!

Je že tako, dragi bralci! Trideset nadaljevanj ima vsaka naša nadaljevanka. Pri osemindvajsetem smo zdaj. Ni moč torej dovoliti požrešnemu ihtiozavru, da nam požre glavna junaka, preden zapišemo „konec“! Naj žre kolerabo, nesnaga!

Vratca v ladjo so bila strahovito zarjavela! Poslednje

sile je zbral Paradižnik, da jih je odmaknil. Pošast je pogoltnila peto na Klarini novi opanki – le za las sta ušla v notranjost.

Rešena!
Zares rešena, dragi bralci!
Paradižnik je zgrabil za startni vzvod. Zzzzzzz! je dejalo. Še enkrat je zagrmel. Spet „Zzzzzzz“!

Ste že kdaj zaganjali avtomobil pozimi, dragi bralci?

– Neskončno obžalujem, spoštovani gospod, toda tole je moja kravata...

POTA IN STRAŽNIPOTA

Dežurni poročajo

MLADEGA PSIČKA UBIL – Alojz Turku iz Potočne vasi je 4. novembra nekdo ukredel, nato pa ubil mladiča pasne „resasti istrjan“, vrednega 700 din. Osumljencu so za petami.

PRED TOVARNO RAZGRAJAL – Novomeški miličniki so 5. novembra zvečer pridržali Antona Kodeha s Sel pri Zburah, ker je pred tovarno IMV v Novem mestu razgrajal. Odgovarjal bo pred sodnikom za prekrške.

KJE JE VOZ? – V noči na 6. november je neznanec odpeljal iz gospodarskega poslojpa na Pristavici pri Vel. Gabru voz gumar, vreden 4.000 din. Voz je bil last domačina Jožeta Škrabca.

VLOM V PARKIRANI AVTO – V noči na 11. november je nekdo vdrl v osebni avto Lada Muhiča, parkiran pred stanovanjskim blokom Nad mlino v Novem mestu. Iz avta je zmanjkal plašč, vreden 800 din.

DVA KLATEŽA PRIJETA – Črnomaljski miličniki so 8. novembra zvečer pridržali 39-letnega Antona Kuzma z Butoraja, ker se vdaja klatežstvu. Metliški miličniki pa so pridržali Ahmeda Merdanovića, ker se je priklatil v Metliko brez dokumentov. Oba bosta morala pred sodnika za prekrške.

NA AVTOBUSU OKRADENA – Neznan žepar je Ani Kupič iz Rima pri Severinu ukradel denarnico s 400 dinarji, ko je z avtobusom potovala proti Novemu mestu.

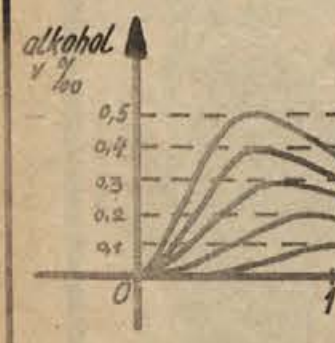
NEDOSTOJNA ŽENŠČINA – 9. novembra zvečer so novomeški miličniki pridržali 37-letno Jožefo Žagar iz okolice Littije, ker se je v Novem mestu nedostojno obnašala in delala nered. Zagovarjati se bo morala še pred sodnikom za prekrške.

ROMUN BREZ DOKUMENTOV – Prometni miličniki so 8. novembra popoldne prijeli mladega Romuna brez dokumentov. Ilegalno je prišel v našo državo in namenaval nadaljevati pot v Italijo. Sodnik za prekrške mu je določil 30 dni zapora, potem pa ga bodo poslali v domovino.

Nič alkohola v krvi!

Da uživanje alkohola vpliva na vedenje človeka, je neizpodbitno dokazano in o tem ne kaže več izgubljati besed. Kako pa učinkuje alkohol v krvi, si lahko ogledamo na skici, kjer je učinek alkohola izražen v promilih glede na trajanje – čas.

Pri koncentraciji 0,1 promila alkohola vidimo, da je sicer učinek na človeški organizem malenkosten, toda traja 90 minut. Zaradi tega je tudi taka malenkostna koncentracija vozniku motornega vozila nevarna, kajti človek se počuti živahnjeje in je drznejši. Voznik pozablja, da ima tedaj oslabljene reflekse, posledica tega pa je zmanjšana pozornost na prometne okoliščine, ki je lahko usodna ob tem, ko hkrati bolj pritiska na plin. Pri 0,5 promila alkohola v krvi človeka ugotovimo, da

ob vsaki desetinki promila maliganov več krivulja hitro narašča in bolj počasi upada. Po dveh urah je učinek alkohola zmanjšan, vendar ga še vedno zasledimo.

V vsakem primeru lahko trdimo, da je alkohol vozniku škodljiv. Na eni strani razvija precenjevanje sposobnosti, na drugi pa spodbuja motnje v prisebnosti, kritičnosti in zmožnosti dojemanja. Iz tega sledi, da ne more biti nobenega dvoma o tem, da je že najmanjša količina zaužite alkoholne pijače vozniku nevarna.

V interesu nas vseh je, da se zavzemamo za popolno treznost za volanom, za kar se je končno opredelil tudi republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu na seji 31. oktobra letos.

VELJA KOCIČ

Kljub dokazom ne priznata

Prva sled številke, druga stiskalnica, tretja pa prtiček: Alojz Pirc in Justin Lekše sta vlomila v Stovičkov vikend na Goleku

V nedograjenem vikendu zdaj že pokojnega Karla Stovička na Goleku pri Krškem je bilo novembra 1970 vlomljeno. Iz kleti je zmanjkalo več vrednih predmetov: plinski štedilnik, plinska luč, dve jeklenki, vinska stiskalnica, stenska ura, kuhinjska tehtnica, stenska preproga, 8 smrekovih plohov ter 2 plastični posodi in 6 namiznih prtičkov. Kdo bi si mislil, da bosta ravno slednji dve tatvini pripeljali na sled...

Čez dobrin pet mesecev, ko se o vlovu že ni več govorilo, so miličniki pri Justinu Lekšetu iz Polskave našli 2 plastični kanti, kakršnih je nekaj še ostalo v zidnici. Po listku s ceno, ki je bil še pripet, so ugotovili, da je številke pisala ista roka, in prodajalec iz Krškega je pisavo na obeh prepoznal za svojo. Hkrati so pri Lekšetu našli še stiskalnico, v kateri so manjkale 4 podloge. Prav take so ostale v Stovičkovem vikendu. Ni pomagalo, če je Lekše še tako trdil: „Prešo sem kupil...“

Ko so osumili za sodelavca pri vlovu še Alojza Pirca iz Tomačevega, so malo bolj pobrskali tudi v njegovem stanovanju. Ne zaman! Našli so enega od 6 prtičkov, ki so izginili v vikendu na Goleku in ki jih je hčerka pokojnega lastnika dala veziti prav za očeta rojstni dan. Tudi plinski štedilnik pri Pircevih je imel odtrgano tovarniško številko; manjkal mu je tudi pladenj, ki pa je ostal v zidnici.

Veriga dokazov je bila sklenjena, zato sta Justin Lekše in Alojz Pirc nedavno tega sedla na zatožno klop novomeškega okrožnega sodišča. Četudi sta oba tajila, ju je senat pod predsedstvom Alojza Vidica spoznal za kriva in jima naložil, kar jima gre: Justin Lekše je dobil 1 leto strogega zapora, Pirc pa leto in pol strogega zapora. Slednji je že v priporu, ker je bil medtem v Ljubljani obsojen zaradi vлома. Sodba še ni pravno-močna.

KRŠKA VAS: MRTEV MOPEDIST

12. novembra ob 5. uri zjutraj je Franc Sušin iz Malega vrha vodil vprego iz Brežic proti Krški vasi. Za njim je pripeljal z neregistriranim mopedom 21-letni Mirko Urbanč z Drnovega in se zaletel v vprego, čeprav je bila osvetljena. Hudo poškodovanega Urbanča so odpeljali v brežiško bolnišnico, vendar je še isti dan ob 15. uri zaradi hudih poškodb umrl.

MIRNI TEDEN

Iz UVJ Celje smo izvedeli, da je bil pretekli teden na njihovem območju zelo miren. Bilo je zelo malo prometnih nesreč z manjšimi praskami, kar v primerjavi z ostalimi tedni ni v navadi. Zelja nas vseh je prav gotovo, da bi se na naših cestah vendarle začelo prehlivati čim manj krvi in bi bilo manj žalostnih posledic, ki jih povzročajo prometne nesreče!

Za praznike s popustom

V hotelu SREMIČ v Krškem so člani kolektiva dobili poceni pijačo, skupnost pa je oškodovana

Olga Colner, nekdanja računovodkinja v krškem hotelu, je bila pred novomeškim okrožnim sodiščem obsojena zaradi zlorabe položaja iz koristoljublja: v dveh letih je prodala za 15.922 din pijačo brez prometnega davka.

V kolektivu hotela SREMIČ je bilo večkrat slišati pripombe: „Mi nismo deležni nobenih ugodnosti, kot so zaposleni v tovarnah, kjer dobijo izdelke ceneje.“ To je bil razlog, da je takratna računovodkinja Olga Colnar sodelavcem skušala ustreči. Res so kmalu uvedli prodajo pijače s precejšnjim popustom. Za praznike in podobne priložnosti so v letih med 1967 in 1969 tako razprodali velike količine raznih pijač. Popust pa je šel v škodo države, ki je bila prikrajšana za 15.922 din.

Colnerjeva je nabavljala pijače pri mirenski DANI, v tovarni TALIS, v podjetju VINO Smartno in pri Vipavski zadrugi, članom kolektiva pa jih je prodajala po proizvajalčevi prodajni ceni, ne da bi zaračunala prometni davek. Na naslov podjetja je izstavljala račune, zbrani denar od kolegov pa nakazovala po položnicah.

ZARADI NEPREVIDNOSTI V SMRT

12. novembra, malo pred peto uro zjutraj je 37-letna Danica Vračun iz Gornjega Lenarta neprevidno prečkala železniško progo v Brežicah. Med prečkanjem je iz krške smeri pripeljal ekspresni potniški vlak. Lokomotiva je tako močno zadela Vračunovo, da je zaradi posledic na kraju nesreče poškodbam podlegla.

Odkar smo dobili prvi sneg, je pred Mestnikovo vulkanizersko delavnico v Novem mestu vrsta od ranega jutra do poznega popoldneva. Nove gume ali sneženke bi rad imel vsak avtomobilist, zato fantje smenjajo in natikajo kolesa kot po tekočem traku. Te dni so delali po 10 ali 11 ur na dan. Milan Nosan (na sliki) rad zraven še kakšno „zabeli“, da je krajši čas. (Foto: R. Bačer)

SAMO DENAR...

6. novembra ponoči je bilo vlomljeno v samopostrežno trgovino EMONA v Črnomlju. Vlomilec je vdrl v stavbo skozi dvojna vhodna vrata, očitno pa je iskal le denar, ker je odpiral blagajne. Plen je bil slab, saj je nepridiprav našel samo 39,10 din drobiža. Kot ugotavljajo, drugega blaga ni odnesel.

DRVA SO BILA PREBLIZU

V drvarnici stanovanjskega bloka na Ljubljanski cesti v Novem mestu je 6. novembra zvečer začelo goreti. Novomeški gasilci so ogenj pogasili, vseeno pa je za okrog 3.000 din škoda. Kaže, da so se vnela drva, ki so bila zložena ob dimniških vratih, ta pa so bila slabo zaprta.

PREPREČILI SO NESREČO

Ker se je 7. novembra ponoči pretrgala električna žica ob javnih skladiščih v Bučni vasi, je obstajala nevarnost požara. Novomeški gasilci in električarji so s skupnimi močmi okvaro odstranili in tako preprečili hujšo nesrečo.

Žmigovec je bil kriv...

Franc Potočnik oproščen krivde v hudi prometni nesreči

Okrožno sodišče v Novem mestu je pred kratkim oprostilo Franca Potočnika, uslužbenca iz Ljubljane, ki ga je obtožnica bremenila odgovornosti za hudo prometno nesrečo, v kateri je umrl njegov lastni oče, mati pa je bila hudo poškodovana. Zgodilo se je 31. maja lani, ko je Potočnik pripeljal z avtom iz neprednostnega priključka proti Kostanjevici na glavno cesto v Drnovem in se silovito zaletel v avto Franca Čučnika, ki je pripeljal s prednostne krške smeri. Sodišče je ugotovilo, da je imel Čučnik prižgan desni žmigavec (malo prej je prehitel in ga ni izkjučil), Potočnik pa je zato smatral, da ne gre v njegovo smer.

Dva tedna je na slovenskih cestah že v veljavi novi predpis o omejeni hitrosti za vsa motorna vozila. To je eden izmed družbenih ukrepov, ki naj bi pripomo-

Ena možnost več

gli k zmanjšanju števila hudih prometnih nesreč. Letos so namreč samo v Sloveniji terjale že 585 življenj. Kako so omejitve sprejeli vozniki motornih vozil?

FRANC DOMINKO, zaposlen na bencinski črpalki v Novem mestu: „Udeleženci v prometu bomo s počasnejšo vožnjo gotovo bolj varni, kajti čim hitreje voziš, tem manj možnosti imaš, da bi ob morebitnem karambolu odnesel celo kožo. Prav pa bi bilo, da bi miličniki poskrbeli za upoštevanje tega odloka v praksi. Nič se mi ne smili, kdor bo plačal kazen zaradi prehitre vožnje.“

ZDENKA VITKOVIC, uslužbenka iz Novega mesta: „Omejitve hitrosti je prišla ravno o pravem času, kajti pozimi je počasna vožnja še bolj potrebna. Megla, poledica in samo trenutek neprevidnosti, pa si lahko za zmeraj nesrečen. Je pa to samo en ukrep, s katerim skušamo doseči večjo varnost; poskrbeti bi morali še za boljše ceste. Te že dolgo več ne ustrezajo močno razvitemu prometu. Potrebovali bi več dvopasovnic!“

VLADO CIZEL, zidar iz Bršlina: „Po televiziji sem slišal za novi odlok in ga posvem odobravam. Opazil sem, da ljudje že bolj previdno vozijo. Res pa je, da so posebno na Dolenjskem nekatere ceste tako slabe, da ne moreš voziti niti s tako hitrostjo, kot je zdaj dovoljena. Predlagam, naj bi na cestah bolj kontrolirali tovarnjake. Večkrat se zgodi, da vozim proti Ljubljani z 80 km na uro, mimo mene pa šine tovarnjak z veliko večjo hitrostjo. Zanje velja omejitev še od prej, a se nanjo šoferji poživijo.“

R. B.

KRONIKA NESREČ

VAVTA VAS: KOLESARKA V BOLNIŠNICI – 5. novembra popoldne je Vasilij Kos s Potoka pripeljal v križišče v Vavti vasi, ko je naproti privozil tovornjak s prikolico. Ker je izza tovornjaka neradoma zavila na levo stran kolesarka Julka Erpe z Drganjih sel, jo je osebni avto zadel. Pri padcu se je Erpetova poškodovala in so jo odpeljali v bolnišnico. Gmotna škoda ni velika: 1.500 din.

iz Novega mesta z avtom zavijal v Ločni v levo k tovarni zdravil ter tako zaprl pot osebnemu avtomobilu, ki ga je naproti vozil Vladimir Janc iz Lešnice. Avtomobila sta trčila, škode pa je za 2.000 din.

POTOK: AVTO V DREVO – Ko je Novomeščan Peter Drenik 6. novembra zjutraj vozil avto iz Straže proti Novemu mestu, mu je v Potoku pripeljal naproti avtobus SAP. Drenik se je umaknil na rob ceste, tedaj pa je avto zaneslo in je trčil v drevo. Avtobus je peljal dalje, Drenik pa ima za 3.000 din škode.

HRAST: CIK-CAK IN NA BOK – Metličan Milan Badovinac je 9. novembra popoldne vozil avto iz Novega mesta proti domu, ko je pri Hrastu njegov avto začelo zanašati. Po več metrih cik-cak vožnje se je prekucnil in obstal na boku. Škode je za 5.000 din.

NOVO MESTO: ZAVORE NISO PRIJELE – 7. novembra popoldne je Marija Goršin z Dol. Težke vode ustavila avto na Zagrebški cesti in čakala, da bo lahko zavila na levo. Za njo je pripeljal avto Anton Korasa iz Novega mesta in zavrl, toda zvoze niso prijele: njegov avto je zadel v Goršinovega. Škode je za 3.500 din.

ROSALNICE: TRK MED SRECANJEM – Ko se je 10. novembra Metličanka Marija Horvat z osebnim avtom peljala proti Rosalnicam, je pri železniškem prehodu trčila z avtomobilistom Francem Štuparjem iz Metlike. Pred srečanjem je Štupar sicer zavrl, toda njegov avto je zaneslo v vozilo Horvatove. Škode je za 1.400 din.

SOTESKA: TOVORNJAK V KRKI – Zavore so nagajale tudi Alojzu Muhiču iz Dolenjskih Toplic, ko je 7. novembra s tovornjakom pripeljal v križišče pri Soteski. Ker so zavore zablokirale, je tovornjak zdrknil v Krko. Vozniku se ni zgodilo nič, na tovornjaku pa je za 9.500 din škoda.

NOVO MESTO: NI DAL PREDNOSTI – Jože Medle iz Vel. Brusnice je 10. novembra skušal zaviti s Ceste talcev na Cesto herojev in zaprl pot osebnemu avtomobilu Valerije Kralj iz Verduna, ki je zavijala v nasprotno smer. Avtomobila sta trčila in imata za 1.500 din škode.

NOVO MESTO: TRČENJE PRED LABODOM – Novomeščan Pavel Kalčič je 8. novembra popoldne vozil kombi po dovozni poti tovarne Labod proti Cesti herojev, ko je naproti po levi pripeljal z avtom Zdenko Tekstor z Malega Slatnika. Avtomobila sta trčila. Škode je za 1.500 din.

PODTURN: TRČENJE PRI „LOVCU“ – 10. novembra zvečer se je Štefan Bobar s Suhorja peljal proti Podturnu, pri gostišču „Lover“ pa mu je naproti pripeljal Ljubljancan Rudolf Komut. Med srečanjem sta vozila trčila. Škode je za 5.000 din.

MOKRO POLJE: ZARADI DENARNICE – 7. novembra popoldne je Anton Prhne iz Orchovice vozil avtobus iz Sentjerneja proti Novemu mestu, ko je na Mokrem polju opazil na tleh ležati denarnico. Ustavil je avtobus in prestavil v vzvratno vožnjo, toda vozilo je zdrknilo nazaj in trčilo v avto, ki je prihajal za njim. Avgust Hodnik iz Brezovice je bil poškodovan. Na vozilih je za 1.700 din škoda.

PODHOSTA: ZADEL PIJANCA – Ko je Jože Pečjak iz Vavte vasi 11. novembra zvečer vozil avto proti Podturnu, je v Podhosti opazil na cesti ležati 55-letnega domačina Franca Mihaliča. Pečjak je močno zavrl in zavil v levo, kljub temu pa je s kolesom zapeljal prek Mihaličeve leve noge.

NOVO MESTO: NI MOGEL USTAVITI – 8. novembra popoldne se je Alojz Poljanec iz Regerče vasi pripeljal do tovarne obutve in ustavil, ker je bila na cesti kolona vozil. Za njim vozeči avtomobilist Stanko Medle iz Velikih Brusnic pa ni utegnil ustaviti in je trčil v Poljančev avto. Škode je za 2.000 din.

LOČNA: ZAPRL MU JE POT – 9. novembra zjutraj je Franc Mrgole

ŠE ENA ŽRTEV

9. novembra je za posledicami prometne nesreče umrla 69-letna Marija Zakrajšek iz Dol. Podboršta pri Trebnjem. V bolnišnico so jo pripeljali 4. novembra s hudimi poškodbami, potem, ko jo je pri mesnici v Starem trgu podrl voznik Pony ekspresa. Zakrajškova je prečala cesto, ne da bi pogledala, če je pot prosta. En sam korak je bil zanjo usoden.

ČETRTKOV INTERVJU

Pomoč resnično potrebnim

Letošnja akcija za ozimnico potekala različno - Ni šlo za akcijo zaradi akcije

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je Ivan Tekstor postavil vprašanje o tem, kako je letošnja akcija za pomoč pri nabavi ozimnice potekala na območju naše občine. Na vprašanje je odgovoril sekretar občinskega sindikalnega sveta Miha Burger.

„Sindikati že več let nabavljajo pridelke in sadje za svoje delavce,“ je povedal Miha Burger, „vendar se letošnja akcija razlikuje od do sedanjih po tem, da je njen namen v prvi vrsti pomoč tistim delavcem, ki imajo

Miha Burger

majhne osebne dohodka. Vendar je treba pripomniti, da celotna akcija na našem območju ni potekala v takem obsegu kot v nekaterih drugih občinah. Naša občina ima dokaj močno kmetijsko zaledje in tako nabava pridelkov za ozimnico ni vezana izključno na trgovsko mrežo kot v povsem industrijskih območjih. Tega smo se zavedali že na sestanku predsedstva, ko smo načrtovali širino akcije. Naše domneve so se uresničile. Potreba po kmetijskih pri-

delkih ni bila tolikšna kot npr. v Ljubljani.“

Akcija je potekala v glavnem v treh smereh. Nekatero delovno organizacijo so se odločile za denarno pomoč samo tistim delavcem, katerih osebni dohodki so majhni ali dohodek na družinskega člana ne presega določene višine; druge so posebna denarna sredstva razdelile med vse delavce enako, nekateri sindikati pa so organizirali nakup jabolk in krompirja po odkupnih cenah teh pridelkov pri pridelovalcih. V nekaterih delovnih organizacijah se akcije niso lotili, ker so bili mnogi, da so osebni dohodki zaposlenih tolikšni, da si vsi lahko nabavijo ozimnico v trgovinah. Za tak ukrep so se odločili tudi tam, kjer se akcija lansko leto ni obnesla.

„Nisem dobil nobenih informacij,“ je poudaril Miha Burger, „da bi bile kakšne težave, da bi se delavci pritoževali ali da sindikati v delovnih organizacijah akcije ne bi mogli izpeljati. Poudarjam, da ni šlo za akcijo zaradi akcije, ampak za pomoč resnično potrebnim. Zdej delamo analizo storjenega. Podatke in naše izkušnje bo republiški svet sindikatov lahko koristno uporabil za enake ali podobne akcije prihodnje leto.“

Na koncu našega pogovora je Miha Burger predlagal, naj za naslednji četrtkov intervju obdelamo zanimivo temo o delu ZK v podjetju, kakšne težave imajo na področju samoupravljanja in uresničevanja ustavnih sprememb. Predlagal je, naj o tem kaj pove partijski sekretar v tovarni IMV Drago Reba.

M. MARKELJ

Tekoči trak za 100.000 usmernikov

Novomeški usmernik za napajanje akumulatorjev dobil več mednarodnih nagrad - Nov proizvodni program stekel v rekordnem letu in pol

V Iskrini tovarni usmerniških naprav Brslinu so sprejeli letos v proizvodni program dve vrsti novih izdelkov. Gre za usmernike za napajanje telefonskih central in usmernike za napajanje akumulatorjev. Eden bistvenih elementov teh naprav so tiristorji. Ta tako imenovani polprevodniški program je zastavljen tako, da bo možno okoli 30 odstotkov proizvodov izvoziti, že letos pa znaša približno 75 odstotkov vse proizvodnje v novomeški Iskri.

Nov proizvodni program obsega okoli 25 najrazličnejših elektronskih naprav, od katerih ima vsaka po nekaj sto različnih elektronskih elementov. Usmerniki za napajanje telefonskih central so naprave z veliko stopnjo zanesljivosti. Najmanjša napaka lahko povzroči prekinitve v telefonskem omrežju v celotni državi ali celo v meddržavni telefonski povezavi. V Iskri so temu vprašanju posvetili veliko pozornost. Naprave gredo pretežno na jugoslovanski trg, delno pa tudi v izvoz skupaj z Iskrinimi telefonskimi centralami. Proizvodnja teh usmernikov ni velikoserijska.

Zaključen program predstavljajo usmerniki za napajanje akumulatorjev. Tudi v tej proizvodnji je nekaj novih „predstavnikov“. Omeniti velja predvsem polnilnik avtomobilskega akumulatorja. Ravnanje s to napravo je preprosto. Izdelek je pripraven, lepo oblikovan in edinstven tudi na mednarodnem trgu. Nekatere njegove rešitve so patentirali po vsem svetu, izvemši ZDA in Japonsko. Izdelujejo ga v velikih serijah na tekočem traku. Zmogljivost novomeške Iskre je okoli 100.000 kosov na leto. V Jugoslaviji je že v prodaji: po dostopni ceni ga ponujajo trgovine z električnimi aparati. Velja še

omeniti, da je dobil Iskrin usmernik za napajanje akumulatorjev že več mednarodnih nagrad. Omenjeni tekoči trak bodo slovesno izročili namenu letos za dan republike.

Direktor inž. Marjan Henigman pravi, da so nove proizvodne programe osvojili v rekordnem času. „Tovarna je vse posle – od projektov do atestov – opravila v letu in pol ali dvakrat hitreje, kot bi bilo normalno. Ta podvig je bilo možno doseči le ob izrednih naporih in prizadevanju strokovnjakov in celotnega kolektiva. Denar smo vlagali predvsem v delo, investicije v osnovna sredstva pa niso bile potrebne.“

I. ZORAN

SINDIKAT O CESTNEM PODJETJU:

Obsodba manipulacije

Podpora partijskim sklepom - Sindikat v CP zadolžen, da seznanji delavce z dejanskim stanjem

Pri razčiščevanju perečih vprašanj v Cestnem podjetju so sindikati stali preveč ob strani. To velja tako za sindikat v Cestnem podjetju kot za občinsko sindikalno organizacijo. Tako očno so sprejeli prejšnji teden na plenarni seji občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu po izčrpnih informacijah o dogodkih v Cestnem podjetju, ki jo je pripravil sekretar občinskega komiteja ZK Janez Slapnik.

Ravnanje vodilne strukture v Cestnem podjetju potem, ko sta sindikalna organizacija in zlasti osnovna organizacija ZK opozorili na nepravilnosti v podjetju, ocenjuje občinski sindikat za nesprejemljivo. Manipuliranje z delavci, ki se ga poslužuje ta struktura predvsem v zadnjem obdobju, pa presega že vse meje, zato ga občinski sindikalni svet ogorčen obsoja.

Na plenarni seji ObSS so soglasno podprli stališča in sklepe osnovne organizacije ZK v Cestnem podjetju ter sklepe občinskega komiteja ZK. Sindikalno organizacijo v Cestnem podjetju so pozvali, naj nemudoma seznanji delavce z informacijo, kakršno so sami poslušali. „Sindikalna

organizacija je soodgovorna za nadaljnji razvoj dogodkov v podjetju,“ so poudarili, zato ji je potrebno pomagati v boju za uveljavljanje stališč in sklepov v zvezi z nezdavnim stanjem v Cestnem podjetju. Zato se bodo te dni sestali: predsedstvo ObSS, odbor medobčinskega sindikata prometa in zvez ter vodstvo sindikalne organizacije v Cestnem podjetju.

Politični minus

Nekateri še nič o ustavnih spremembah

Politični minus je dal občinski sindikalni svet v Novem mestu delovnim organizacijam, ki niso izvedle javnih razprav o osnutkih zvezne in republiške ustave. Poleg nekaterih manjših podjetij omenjajo Novoteks in Komunalno podjetje z večjim številom zaposlenih. Novoteks grajajo, da se je zadovoljil le s splošno informacijo o ustavnih spremembah, pa še to je poslušalo nekaj več kot 100 zaposlenih. Občinski sindikalni svet meni, da so zamudniki dolžni opraviti zamujeno, čeprav je rok že zdavnaj mimo. Hkrati pa zahteva, naj se razčisti, zakaj se je zataknilo pri tako pomembni akciji. Ustavne razprave ne smejo biti formalnost, kar dokazuje primer iz Novolesa. Janko Goleš, podpredsednik ObSS, ki je iz tega podjetja, je povedal, da so se pri njih pritožile kuharice, ker so jih pozabili povabiti na razpravo.

Javne razprave so do zdaj v glavnem potekale tako, da so dobili občani predvsem glavne obrise obeh ustavnih osnutkov. Zato predlagajo, da bi se razprave nadaljevale tudi po sprejemu ustavnih besedil. Tedaj naj bi bile razprave poglobljene, delavce naj bi seznanili predvsem z določili, ki zadevajo njihove pravice in dolžnosti v okviru organizacij združenega dela.

I. Z.

MINI ANKETA:

Naša slovenska narodna pesem poje velike hvalnice vinu in pitju in Slovenci smo znani po tem, da se radi zbiramo okoli litra, da pijemo, ko smo žalostni, veseli, ko se kdo rodi ali umre, nasploh, da smo prijatelji kapljice. Toda narodna pesem molči o uničenih življenjih uničenih družinah in veliki škodi, ki jo družbi prinaša alkoholizem. Ker je november mesec boja proti alkoholizmu, je naša mala anketa vzela za temo to vprašanje.

Alkoholizem

MILAN ZUPANČIČ, prodajalec: „Znano mi je, da je november mesec boja proti alkoholizmu. To vprašanje je zelo resno, saj je alkoholizem zelo razširjen. Morda se nekateri ne zavedajo tega, da je to bolezen, in ne gledajo nanj kot na družbeni problem. Morda ravno zaradi tega tako malo pozornosti posvečamo reševanju tega vprašanja.“

MILENA BUČAR, medicinska sestra: „Ob mesecu boja proti alkoholizmu je prav, da to premislimo. Uživanje dobrega vina v zmerni meri ni škodljivo. Vsako pretiravanje pa ima posledice. Alkoholizem je družbeni problem, le da ga ne rešujemo tako, kot bi morali. Predpisi o točenju alkoholnih pijač bi se morali zaostri in dosledneje izvajati.“

DANJA BAJČ, uslužbenka: „Alkoholizem je velikanski družbeni problem. Ne samo da je povzročitelj mnogih prometnih nesreč, ampak uničuje mnoge družine in povzroča trpljenje nedolžnih. Tega problema ne bi smeli zanemarjati. Alkoholika bi morali jemati kot bolnika in ga v korist družine in družbe zdraviti.“

NADA ZEC, natakarica: „Na svojem delovnem mestu se srečujem s tem problemom. Pitje je Slovcem že kar tradicija in ob vsaki priliki kaj popijejo. Navada sicer ni tako nevarna, dokler ne prestopi meja. Takrat pa nastopijo težave.“

ANA JANKO, socialna delavka: „Na splošno družba kot celota premalo naredi za reševanje alkoholizma, ki je velik problem. Morali bi ga reševati širše. Opazni so premiki v tej smeri, predvsem v tem, da so alkoholike začeli resneje jemati. V naši občini se zdravljenje še ni začelo v taki meri kot bi bilo potrebno. Za reševanje tega vsakdanjega problema bi potrebovali dispanzer, kjer bi se alkoholiki zdravili na sodoben način.“

M. MARKELJ

POTRJEN RAZDELILNIK

Predsedstvo novomeške ZKPO je minuli četrtek sprejelo pravilnik o delitvi dotacij kulturnim društvom v letošnjem letu. Pravilnik upošteva število sekcij pri društvih in določa, koliko prireditelj morajo posamezna društva imeti, da se lahko potegujejo za dotacijo ZKPO.

M. S.

Bo zimsko plavanje zamrznilo?

Bazen na osnovni šoli Grm bodo verjetno konec novembra zaprli - Podražitev stroškov ogrevanja - Kaj je z rekreacijo delavcev?

Ko so zgradili osnovno šolo Grm in v njem plavalni bazen kot edini te vrste v novomeški občini, je bilo slišati precej letnih besed o njegovem pomenu za telesno vzgojo in rekreacijo. Zdej te besede izgubljajo svojo

V zraku?

Novomeška kulturna skupnost zahteva, naj občina izpolni obveznost do nje. Gre za 500.000 din, ki jih kulturna skupnost še vedno ni dobila. Do zdaj je občina tudi še ni odgovorila kaj bo s tem denarjem.

Boris Savnik, predsednik izvršnega odbora kulturne skupnosti, je v obliki peticije opozoril na posledice, ki jih lahko povzročilo neizpolnjevanje zakonskih obveznosti. Minuli teden je predsedstvo ZKPO v Novem mestu sporočil, da bo morala občina kulturna skupnost čakati na materska kultura se počakati na občinske skupnosti.

Občina, katere proračun je letos povečal za 100 milijonov din, pa je za zagotovilo iz Ljubljane pa je šele okoli 20. novembra sporočilo, ali občina lahko zagotovi ondotno pomoč. Če bo ostala še ena in najbrž zaradi neizpolnjevanja obveznosti, da bi rešili denarne probleme novomeške kulturne skupnosti, je posredovanje občinskega sklada. „Denar vsekakor zagotovimo, obetajo pa se tudi v prihodnosti,“ pravi Boris Savnik.

Bazen sicer svojo vlogo v okviru šole opravlja in je že veliko prispeval telesni vzgoji, vendar tudi na tem področju ni vse tako kot bi lahko bilo. Bazen uporablja samo šest šol, namenjen pa je vsem osnovnim šolam. Možnost, da se nauče plavati, bi morala biti dana vsem osnovnošolcem, toda ravno tu se zatakne zaradi stroškov prevoza, tako da je dosti šol, ki plavalnih tečajev sploh nimajo v programu.

Ravnatelj grmske šole Miroslav Vute je o tem dejal: „Organizirati bi bilo treba plavalne tečaje, da ne bi prihajalo do tega, da polovica otrok po končani osemletki ne zna plavati. Moderni športni objekt, ki ga na šoli imamo, daje vsem enake možnosti, vendar je precej šol, ki ne zmorejo ali iz drugih vzrokov ne organizirajo plavalnega tečaja.“

Položaj pa se je zapletel še bolj po sedanji podražitvi kuriva. Za celotno ogrevanje bo šola potrebovala 300.000 din, dobili pa so dogovorjenih 170.000 din. Skoraj polovica stroškov gre za ogrevanje bazena. Vodstvo šole je pred tem, da bazen ob koncu novembra, ko se plavalni tečaji končajo, zapre, če ne dobi vsaj dodatnih 60.000 din. TIS, ki krije stroške bazena, pa tega denarja letos ne bo mogla dati.

Poleg šolskih potreb je bil bazen namenjen tudi rekreaciji delovnih ljudi.

Zanimanja je dovolj, kaže pa, da sindikalne podružnice premalo skrbje za sistematično rekreacijo in da je organizacija odpovedala.

Vse kaže, da bo bazen zaspal, ostaja pa odprto vprašanje, ali res ni mogoče ničesar storiti, da se to ne bi zgodilo.

M. MARKELJ

Pridobitev z novo šolo v Dolenjskih Toplicah je tudi organizirano varstvo predšolskih otrok. (Foto: I. Zoran)

Novomeška kronika

OBZIRNOST - Novomeški vozniki so neprekosljivi koreografi. Ob slabem vremenu z veliko zagrizenostjo vadijo pešce na pločnikih za nastope v baletu „Politi cucek“. Tiste, ki niso dovolj spretni v poskakovanju, osvežijo z vodo iz luž. Obenem pa jezikoslovci lahko v takih primerih študirajo izrazne možnosti slovenskega jezika.

GOSTOLJUBNOST - V restavraciji Pri vodnjaku se zbira veliko dopoldanskih gostov na malici, zato ni čudno (ali pa vseeno je), da gost doživi prijaznost take vrste: potem ko je pojedel malico in je hotel popiti še kozareček piva, dobi odgovor, da če hoče piti, naj gre kar za šank. Včasih pa so dejali: Kjer si jedel, tam pij!

VROČE PREDSTAVE - V kino dvorani „Krke“ gledalci pogrešajo ob večernih predstavah nekaj toplote. Res je, da jim podjetje od časa do časa postreže s kakšnim „vročim“ filmom, a kaže, da je to premalo in da nezadovoljčne vseeno zebe.

OBČINSTVO - V ponedeljek so v dvorani doma JLA nastopili jugoslovanski pevec zabavne in narodne glasbe ter folklorna skupina. Obisk je bil zelo dober, vsekakor pa neprijetno večji kot zadnjič na akademiji za občinski praznik. Sicer pa manj obiskovalcev, kot jih je na akademiji bilo, skoraj ne more biti.

TRŽNICA - Petkova tržnica je zadnje tedne precej manj obiskana, kot je bila poprej. Značilno je, da so

Ena gospa je rekla, da bodo zdaj tudi novomeške podgane prišle na svoj račun - pri tistem paničnem Kandijanarju, ki je zadnjič priteknel na banko po cel milijon, da bi si nakupil hrane za hude čase.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Dobili so veliko odgovorov

Brežiško občinstvo ni ravnodušno do gledaliških in drugih gostovanj

Na pol prazna dvorana na prvi abonmajski predstavi-gostovalo je Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice – je bila slab uvod v letošnjo sezono gledaliških gostovanj v Brežicah. To me je spodbudilo za obisk v Zavodu za kulturo.

Direktor Marjan Seliškar si kljub večji odzivi občinstva. „O tem me prepričujejo odgovori na razposlano anketo, ki je dala izredno dobre rezultate. Dobrih 90 odstotkov vprašanih smo dobili nazaj,“ ugotavlja z neprikritim zadovoljstvom.

„Vprašalnike so dobile delovne organizacije, šole in obiskovalci gledaliških predstav v minulih letih. Anketa je pokazala, kako občinstvo ocenjuje lanski izbor gostovanj. Večina je z največjim navdušenjem sprejela domače delo Sosedov sin, s katerim je gostovalo Sentjakobsko gledališče, takoj za njim pa so uvrstili predstavo ljubljanske Drame Vdova iz Ancone. Pri oceni prilju-

bljenosti gledaliških hiš je dobilo prvo mesto osrednje slovensko gledališče iz Ljubljane, drugo pa Celjani.

Značilno je, da prevladuj med željami za novo sezono ta, naj bo polovico dram, polovico komedij. Kakih 10 odst. anketirancev si je zazelelo v okviru abonmaja odrske igre, nekateri pa tudi operete. Za vnašanje amaterskih skupin v program abonmaja se jih je odločilo 40 odstotkov, seveda s pogojem, da bodo naštudiralni kaj novega. Omenim naj še želje po gostovanjih iz drugih republik. V njih omenjajo zagrebško Komedijo, beograjski Atelje 212 in Hrvaško dramsko gledališče. Kakih 20 odst. vprašanih se zavzema v okviru abonmaja za kak folklorni nastop oz. za glasbeno privedite.

„In kaj po vsem tem lahko pričakujemo?“

„Letos želimo zagotoviti občinstvu osem gledaliških predstav: od tega tri drame, tri komedije in dve odrski igri. Prvo odrsko igro, Raztrgance Mateja Bora, lahko že napovem za 15. november. Uprizorilo jih bo Mestno gledališče ljubljansko. Izven abonmaja bomo sku-

šali ustreči željam šol po mladinskih delih ter željam občinstva in glasbene šole po vsaj dveh glasbenih priveditvah. Vpeljati želimo tudi likovne razstave in ljudi s sistematičnimi prikazi navajati nanje.“

Zapisala: J. TEPPEY

Temeljito, brez zaletavosti

Za očitke, češ kaj pa sploh dela naša komisija, saj se nič ni dala od sebe, je že prezagodaj. Ljudje hočejo imena občanov z dvomljivim izvorom premoženja, teh pa zaenkrat še ni mogoče povedati. Tudi o vrednosti premoženja komisija v Brežicah ne sporoča števil, dokler ne bo končana strokovna ocena in dokler ne bodo preverjeni vsi dokumenti, med njimi tudi pogodbe o posojilih, ki naj bi jih prizadeti sklenili z našimi občani v Nemčiji itd. So primeri, ko imajo občani premoženje v drugih občinah ali celo v drugi republiki, to pa postopek zavleče.

O delu komisije za ugotavljanje izvora premoženja v Brežicah je 8. novembra poročala izvršnemu odboru načelnika oddelka za finance Mimica Avsec. Zvedeli smo, da se komisija pogosto sestaja in vestno opravlja svojo dolžnost. V začetku je res imela težave, saj ni imela pravih navodil, pa tudi postopek se je po starem zakonu lahko zavlekel na dve leti.

V desetih primerih je komisija dobila nalogo, naj preveri izvor dohodka. V postopku je 5 obrtnikov (med njimi 2 kmeta – obrtnika) in 1 občan, ki je v delovnem razmerju. Komisija je dobila samo uradne prijave uprave javne varnosti, tožilstva in davčne uprave. Občani teh možnosti niso izkoristili, zato jih izvršni odbor občinske konference SZDL opozarja, da je tudi to njihova dolžnost. Nikomur ne bodo napravili krivice, ker komisija vse preveri, zato ni nevarnosti, da bi prišlo na dan ime človeka, ki je svoje premoženje zaslužil z delom.

Komisija je pregledala tudi prijave občinskega komiteja. V enem primeru je obvestila delovno organizacijo zaradi visoke kilometrine. Enega občana je poklicala in opozorila, naj prijavi svoje premoženje.

Na imena prizadetih bo morala javnost še nekoliko počakati. Komisija dela dosledno in brez zaletavosti in bo pravočasno seznanila občane s svojimi sklepi.

J. T.

ZA DOM V KUMROVCU

Do 1. oktobra so v brežiški občini zbrali že skoraj polovico predvidenih sredstev za gradnjo mladinskega borčevskega doma v Kumrovcu. Od načrtovanih 150.000 din so jih zbrali že skoraj 70.000. Najbolj so se izkazale borčevske organizacije, saj so plan izpolnile vse, razen organizacije na Bizelskem. Posamezniki so prispevali najmanj po 20 dinarjev.

IVAN GERMOVŠEK – NOVI PREDSEDNIK

Izvršni odbor občinske konference SZDL se je na seji 8. novembra odločil, da bo zaupal dolžnosti predsednika občinske konference SZDL Ivanu Germovšku, direktorju trgovskega podjetja „Krka“, ki že vrsto let opravlja številne družbenopolitične funkcije. Novega predsednika bo volila občinska konferenca na prvi seji. Sklicana bo najkasneje do 15. decembra.

NA SREČANJE PEVCEV V SOBOTO

Predsedstvo občinskega sveta ZKPO Brežice je na petkovi seji spregovorilo o delu v novi sezoni. Tako bodo že v soboto 17. novembra poslani na srečanje pevskih zborov iz Posavja, Dolenjske in obkolpskih občin v Črnomelj zbrani moški pevski zbor Artiče-Globoko. Dogovorili so se še za priznanje, ki ga je predsednik sveta Branko Lipar v soboto podelil na jubilejnem občnem zboru ob 20. obletnici prosvetnega društva Slavček z Velike Doline. Vsa prosvetna društva in Svobode so sklenili še opozoriti na zaključek sezone in posredovanje poročil. Ocenjevanje dela prosvetnih društev bodo tudi letos zaključili 5. decembra.

V. P.

Industrija krške občine zaposluje številne delavce iz oddaljenih krajev. Samo s Kozjanskega se jih 210 vozi na delo v Celulozo, v Kovinarsko, v Imperial in Agrokombinat v Krškem, v brestaniško termoelektrarno ter v Metalno in rudnik na Senovem. Na progi Krško-Senov-Kozje vozi vsak dan po šest delavskih in deset rednih avtobusov. Vsi delavci, dijaki in drugi, ki se vozijo na tej relaciji, želijo čimprej boljšo cestno povezavo do odročnih krajev na Kozjanskem. (Foto: J. Teppey)

Kmet in strokovnjak z roko v roki

Pri pospeševanju kmetijstva so osebni stiki več vredni kot še tako dobri programi - Papir ostane papir, kmet da več na tehtno besedo

Obnova vinogradov ima v perspektivnem razvoju kmetijstva občine Krško pomembno mesto, zlasti še zaradi tega, ker je v teh krajih doma odličnih cviček. Agrokombinat Krško je vrsto let sodeloval s Kmetijskim inštitutom Slovenije in kril velik del stroškov za raziskave cvička. Te so zdaj končane in pri obnovi kmetije že nekaj časa koristno uporabljajo dognanja strokovnjakov, ko izbirajo razmerja posameznih sort vinske trte, najprimernejše za cviček.

Trenutno si veliko prizadevajo, da bi povečali število krav mlekaric in z boljšim krmiljenjem dosegli večjo mlečnost

Na Raki so že nestrpni

Zima se še ni prav začela, prebivalci Rake pa so z mislili že sredi pomladi. Prizadevajo se jim vaščani Dolge Rake, Podlpe in Smednik, ki z njimi vred gojijo vročo željo, da bi se v naseljih ob cesti čimprej znebili nadležnega prahu.

V krški občini so še tudi druge regionalne ceste, ki kličejo po temeljiti obnovi, vendar ta zasluži prednost. Čeprav je planirana šele za leto 1976, lahko pričakujemo začetna dela že prihodnjo pomlad.

Računajo, da bi zbrali prebivalci 200 tisočakov samoprispjevka in da bi 500 tisoč primaknila občinska skupščina. Ljudje se zavedajo, da asfalt ni poceni, zato so pripravljani dati svoj delež in tako pospešiti modernizacijo.

Na odseku od avto ceste Ljubljana-Zagreb do Rake se že od nekdaj močno kadi, poleti pa je toliko prahu, da imajo prebivalci po več mesecev okna na hišah zaprta. Zadnje čase je promet še dosti večji, ker mnogi vozijo tod zaradi modernizacije ceste med Krškim in Sevnico. Obvoz je Raki prinesel nič koliko dodatnega prahu. Ljudje so nejevoljni in komaj čakajo, da bo tega enkrat za vselej konec. Zatrudno upajo, da bodo s soudeležbo hitreje uresničili načrte, kot če bi stali ob strani in čakali samo na druge.

V letu 1978 je predvidena tudi modernizacija ceste od Smednika do Velike vasi, dolge 7.700 metrov. Ta odsek povezuje naselja Veliko vas, Podstražo, Zaloke, Križišče, Ravno in Smednik. Če bo mogoče izpeljati vse po načrtu, potem ta čas ni več tako daleč.

J. T.

RUDARJI SO ODLOČNI

Člani rudniškega kolektiva vztrajajo pri zahtevi, da se mora nova dejavnost razvijati v okviru obstoječega podjetja. Prepričani so, da ob pomoči družbe lahko zraste v njihovem kraju in da vožnja delavcev drugam zanje ne prihaja v poštev.

VETERINARJI PREDLAGAJO

Občinska konferenca SZDL je prejela od veterinarjske postaje predlog za nov, dodaten člen v ustavi. Glasi se takole:

„Zdravstveno varstvo živali kot dejavnost posebnega družbenega interesa obsega dejavnosti, ukrepe in opravila za ohranitev zdravja, za zgodnje odkrivanje, preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje obolenj živali ter preprečevanje prenašanja bolezni od živali na ljudi.“

VODOVOD Z VETRNICA

Koprivničani so se odločili za napeljavo pitne vode v hiše. Začeli so kopati in kljub veliki daljavi še vedno upajo, da bodo obvezno delo končali že letos. Vodo bodo napeljali z Veterinika, zato jim zmanjkuje denarja. Vseeno upajo, da se bo še kje našel kak dinar in da jim ne bo treba odlagati načrtov na prihodnje leto.

dajejo travniki več krme boljše kakovosti.

Sklad za pospeševanje kmetijstva financira tudi izobraževanje kmečkih fantov in deklet. Do sedaj zanimanje za kmetijsko šolanje ni bilo posebno veliko, čeravno vsak lahko dobi stipendijo. Počasi prodira spoznanje, da kmetovanje po starem nima prihodnosti, specializacija pa zahteva veliko znanja, ki ga doma ni mogoče pridobiti. Najbolj prepričljivi so osebni stiki pospeševalcev s kooperativisti. Usmerjanje na daleč njima odziva, zato čakajo strokovnjake pri kmetijski organizaciji še velike naloge.

J. T.

Martin je napovedal sneg, zato kmetje hitijo pospravljati koruznico s polj, da bodo imeli vsaj nekaj stelje doma. Listja tako in tako niso utegnili še nagrabiti. (Foto: Jozica Teppey)

KRŠKE NOVICE

BAZEN ODPRT – Ze deset dni plavajo v malem pokritem bazenu krške osnovne šole pionirji domačega „Celulozarja“. Ta teden pa se je tamkaj pričel tudi redni pouk plavanja. Obiskujejo ga učenci tretjih razredov iz vseh šol v občini, na krški ustanovi pa je učenje plavalne veščine obvezno tudi za prvošolce.

DATUM JE DOLOČEN – Na drugem sestanku so člani pripravljalnega odbora za ustanovitev temeljne telesnokulturne skupnosti določili 23. november za dan prve seje članov-delegatov začasne skupščine. Po začasnem statutu bo skupščina imela 33 delegatov, predvsem iz delovnih organizacij ter športnih društev in klubov.

VESELO MARTINOVANJE – Člani krškega Kluba likovnih amaterjev so minulo soboto na brestaniškem gradu pridedili tradicionalno

martinovanje. V goste so povabili likovnike iz Trbovelj, Jesenic, Mur-Sobotne in Karlovca, da bi pogledali in utrdili dosežanje plodno sodelovanje.

KMALU NASTOP – Na Senovem pripravljajo ta čas igralci amaterske stanovanjske blok, ki bo imel štiri nadstropja in v vsakem po štiri stanovanja in dve garsonjeri. Denar za gradnjo bo prispeval občinski solidarnostni sklad, del pa bodo prispevali najbrž tudi upokojenci, ki naj bi dobili v posloplju nekaj prostora.

NOVA STANOVANJA – Na Senovem bodo kmalu pričeli graditi stanovanjski blok, ki bo imel štiri nadstropja in v vsakem po štiri stanovanja in dve garsonjeri. Denar za gradnjo bo prispeval občinski solidarnostni sklad, del pa bodo prispevali najbrž tudi upokojenci, ki naj bi dobili v posloplju nekaj prostora.

BORCI POVSOD ZRAVEN

Občinska zveza Združenj borcev narodnoosvobodilne borbe Brežice šteje ta čas 1.034 članov. Čeprav je članov vedno manj, pa je povsod čutili njihov vpliv. Ker so letos že imeli letno volilno konferenco, bodo svoje delo v zadnjem času ocenjevali na plenumu, ki ga bodo organizirali ob koncu leta. Sicer pa na sedežu občinske borčevske organizacije ta čas opravljajo popis svojega članstva, ki bo trajal do konca novembra. V organizacijo se lahko vpišejo še tisti posamezniki, ki doslej niso bili njeni člani, pa so bili aktivni udeleženci naše ljudske revolucije. Delo je zdaj usmerjeno na zvezni kongres Zveze borcev, ki bo maja prihodnje leto.

Na Čatežu so v nedeljo, 11. oktobra, z diplomami nagradili 22 razstavljalcev najboljšega cvička. Vinska, lovška in kulinarčna razstava so bile ob letošnjem „Prazniku vina“ zelo dobro obiskane. Ljudje so pokazali veliko zanimanje za poskušnjo dobre kapljice iz dežele cvička. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

V STARI HIŠI NOVO. Trgovina s sadjem in zelenjavo na Cesti prvih borcev je do pred kratkim sodila med najbolj zapuščene lokale v mestu. Agraria jo je temeljito preuredila in napravila iz nje prijazno prodajalno, v kateri je zdaj tudi več prostora. Kupec ima boljši pregled nad živili, ki so naprodaj, prodajalci pa jih imajo bolj pri roki.

KMALU BOMO ZVEDELI. Zavod za kulturo se ta čas pogaja za dramske uprizoritve na brežiškem odru z več gledališkimi hišami. Z Dramo v Ljubljani se dogovarja za „Ovce in volkove“ Ostrovskega in za Kreftovo „Veliko puntarjio“, s Celjani za Elliotov „Umor v katedrali“ in Slhadolčanove „Figole-fagole“ za mladino. Sentjakobsko gledališče bo verjetno prišlo v goste z „Matur“, komedijo iz dijaškega življenja, in z igro Prennerjeve „Gordijski voz“. Z Mestnim gledališčem ljubljanskim se bomo verjetno srečali dvakrat: prvič z Borovimi „Raztrganci“, drugič s Torkarjevimi „Slovenskimi združami“.

TEMELJNI KAMEN POLOŽIL VINKO JURKAS. V petek, 9. novembra, je bila v kolektivu TOZD ljubljanske Emone – zdravilišča Čateške Toplice pomembna svečanost. Položili so temeljni kamen za prvo fazo graditve kopalniško rekreativnega centra. Torej se je vendarle nekaj premaknilo, čeravno so se načrti precej zavlekli. Marsikdo je že dvomil, da bo Emona uresničila objubljeni program.

POSKUŠNJA CVIČKA. Stara šola na Čatežu je spremenila podobo. V prijazno kmečko sobo opremljena učilnica ima veliko gostov, dekleta v narodnih nošah pa jim strežejo z najboljšimi vzorci cvička, ki so jih na razstavo pripeljali vinogradniki izpod gorjanskih pobočij od Kostonjevice in Velike Doline. Priveditev so pomagali organizirati domačemu Turističnemu društvu sklad za kmetijstvo in sklad za turizem pri občinski skupščini v Brežicah, TOZD Slovin, Agraria, motel Petrol, Agrokombinat Krško in zdravilišče Čateške Toplice.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Tekma v pridelovanju koroze

Polde Višček iz Volčjih njiv 92 stotov na hektar! - Dobro tudi drugi

Zlati stotni koruze so že pod slemeni podov, v ponos gospodarjem. Več nam je o uspehih pridelovalcev koroze povedal agronom in vodja pospeševalne službe trebanjske zadruga Alojz Zupančič.

V trebanjski občini ni pravi koruzni okoliš. Vseeno pa so se odločili za tekmovalno pridelavo koruze po določilih republiškega Kmetijskega inštituta, saj je treba pripraviti priložnost za živino. Letos so že tekmovali v dveh predelih občine, prihodnje leto pa nameravajo tekmovalje še bolj razširiti. Morda bodo vključili tudi rejce živine. Tekmovali so na Trebeljanskem in v Šentrupertu z okolico Mirne. Ornu-

ška vas je morala odstopiti od dirke: toča jih je spravila v nenakopraven položaj z drugimi, ki so imeli več sreče.

V vsaki skupini pridelovalcev koroze je tekmovalo po 10 kmetov. Zaenkrat imajo na zadrugi le izide v tekmovalju za koruzno zrnje. Tekmovali so namreč tudi v pridelovanju silaže. Tu gre za kakovost in količino hranilnih snovi, to pa bo jasno šele čez kakšen mesec, ko bodo silose odprli in vzeli vzorce. V pridelovanju koroze je zmagal z največjim donosom na hektar kmet Polde Višček iz

Volčjih njiv pri Mirni; pridelal je kar 92 stotov zrnja na hektar. Jože Rugelj iz Šentruperta je pridelal samo 10 stotov manj, Alfonz Jaki iz Brinja pri Šentrupertu pa 63 stotov.

V tekmovalju je lahko sodeloval vsak, kdor je posejal hibridno seme. Kmetijski inštitut Slovenije bo podelil posebno diplomu še vsakemu pridelovalcu, ki je pridelal več kot 80 stotov koroze na hektar. K nagrajdam najboljših bo primaknil nekaj tudi občinski kmetijski sklad.

A. ŽELEZNIK

Kako znova obuditi amaterizem?

Priljubiti kulturne delavce po krajevnih skupnostih s pomočjo SZDL - Gostovanja naj tudi vzgajajo - Kaj bomo gledali to zimo?

Če površin pregled kulturne dejavnosti po sevniških krajevnih skupnostih zaskrbljuje. Domače tvornosti je malo ali nič. Ne gre govoriti za stare dobri časi, ko je še kaj bilo, temveč je dejavnost razgibati. Najprej je seveda treba ponovno zbrati ljudi, ki so se že izkazali in uspešno nekdanj delali. To je bil cilj od bistvenih sklepov razprave na seji izvršnega odbora kulturne skupnosti zadnje dni oktobra.

Toda bo iti po krajevnih skupnostih, ki so ljudje zbrani; lepa prilika, da se sestanejo krajevnih organizacij. Marsikam pa bo treba iti posebej, kot se je hodilo in gledalo ljudi za delo že marsikdaj. V občini je trenutno 7 amaterskih skupin, ki bolj ali manj uspešno delujejo. Sedaj je največ časa za tako ali tako, ob tem tudi za razgovor, kaj vse namudoma storiti za poživitev dejavnosti.

V Sevnici in Krmelju se bodo tudi zimo nadaljevala gostovanja pri slovenskih gledališčih in drugih skupin. Kulturna skupnost ima že dogovorjene z gledališči. V prihodnjem mesecu predloži sevniškemu občinstvu celjsko gledališče Kraljem Malhuzov. Januarja bo prišlo ljubljansko gledališče z znanim delom „Kavčič“. Dosti lepega bo tudi iz Sevnice: Mladinsko gledališče iz Ljubljane bo prikazalo v Sevnici in Mariboru inštanke v mali vasi. Marijsko gledališče bo prikazalo Jur-

čevščič gostovanj pa se je pričel pred kratkim. V Sevnici in Krmelju so imeli pred kratkim teden z gostovanjem v Sevnici. Najverjetneje bo v Sevnici pred kratkim gostovala tudi Mariborska fakulturna skupina na prostem. Videli bomo tudi baletno skupino. To se niso vse prireditve. Posamezniki vabijo med delavce ob praznovanjih ravno tako ugledevali tudi posavske zveze, ki imajo vse več dobrih skupin. V Sevnici je, da kulturna skupnost ne more razpisati abonmajev za gledališke predstave, kot ga je v republiki ravno se namreč tako srečujejo s krizo kultur-

BOŠTANJ: ZA KANALIZACIJO
Da vseeno ne bi zamudili priložnosti za ugoden nakup cevi, so se občani odločili, da bo vsak prispeval začetek 1.000 dinarjev, to bi skupno 50.000 dinarjev.

SEVNIŠKI PABERKI
VSEGA VZEL ELEKTRIKO - V Sevnici se je 6. na 7. november ni natrelo prve snežne odeje, temveč električarji so imeli na dan. Za silo so s požrtvovalnim delom spojili vse vsaj toliko, da je v Sevnici industrija tok že 7. dneva. Sreča je vedno ni imela električarji v petek, marsikje drugod pa je bila glavna cesta Sevnica-Račice, v polni izruvanosti dreves, ki jih razžagali. Se bodo v CAS ZA PLES - Plesna skupina v Sevnici prikljubljeno šteti dipl. inž. Lavrin, še vedno rabi dekleta, naj se pridružijo skupini fantov, da se skupno navede plesnih korakov.

stim pošilja republiška skupnost kar sezname in okvirno število skupin, ki bi morale gostovati. Če to v občini sprejmejo, dobijo tudi republiško pomoč, sicer jo usmerijo drugam. S tem je, žal, prekinjeno vzgajanje občinstva, ki so ga pričeli lani z abonmajem. Svoje bodo prispevale tudi posavske zveze, ki združujejo vrsto dobrih skupin.

A. ŽELEZNIK

Kompolje in Šmarčno drugače

Preteklost je nekaj za zimske večere, dandanašnji kruh Šmarčanov, je kljub vsemu v zemlji in od tistega, kar na njej zraste. Med vasmi tudi ni več bolj ali manj hude krvi na račun „Kavsarjev“ in „Ciganov“, kot so nekdanj rekli Kompoljčanom, družji jih 600.000 dinarjev vreden vodovod. Delovna zмага, ki je vredna omembe!

Albert Felicijan je tajnik vodovodnega odbora. „Nekateri so za vodovod prispevali tudi po 7 tisočakov. Da je povezanih 27 hiš na Šmarčnem in 18 na Kompolju je bilo potrebnih 5 km cevododa. Ljudje so vsa dela opravili sami, samo električni priključek za črpalnice so opravili električarji, ker po

predpisih ne gre drugače! Začeli smo lani tak čas. Kopalni smo celo zimo. Voda je stekla prej kot v enem letu!“ - se je pohvalil.

Sedaj si prizadevajo, da bi zgradili še hidrante in gasilске cevi. „Prva pomoč je prva, taka je ponavadi tista, ki je domača!“ - pravijo Šmarčani in Kompoljčani.

Za 19 takih bikcev skrbijo pri Vinku Felicijanu. Oče in mati sta že v letih, pravijo, da bo sin Stanko pravi gospodar. Dokler nista odšla druga dva sinova k vojakom, sta pomagala po delu v tovarni tudi ta dva. (Foto: Železnik)

Šmarčna je doslej že dvakrat pogorela, gorelo je že tudi Kompolje. Napredek teh dveh vasi ob glavni cesti je iz dneva v dan bolj očiten. To lahko vidi vsak. Kdor zavije le malo v stran, lahko vidi stolpe in druge silose, traktorje in kar je še takega. Nič seveda ne pride samo od sebe, delati je treba. Tega so vajeni.

„Škoda, da ni bilo takega odnosa do kmetijstva že prej!“ - bridko pripomni upokojeni okrajni gospodarski načelnik.

„Da sem prvi na tekmovalju?“ je bil presenečen Polde Višček, ko smo ga obiskali. Ni še vedel za izid tekmovalja. Kako je delal, da je imel tako dober donos? „Ne le seme, tudi gnojil sem dobro, škropil proti zeli in kar je še takega. Malo površin imam, zato je treba gledati, da veliko zraste na tem, kar je!“

SAMOPRISPEVEK: KAKO KMETJE IN OBRTNIKI?

Po predlogu za podaljšanje samoprispevka, o katerem naj bi v občini glasovali sredi decembra, kmetje ne bodo hudo obremenjeni. Prispevek naj bi plačevali po katastrskem dohodku, tako da bo tisti, ki ima katastrski dohodek od 1.000 do 1.500 dinarjev, plačal 50 dinarjev na leto, od vsakih nadaljnjih 500 dinarjev katastrskega dohodka pa 20 dinarjev na leto več. Zasebni obrtniki, gostilničarji, avtoprevozniki in drugi občani z lastnimi dohodki bodo prispevali 1,5 odst. od osnov za odmero davka. Plačevanja samoprispevka naj bi bili oproščeni vsi tisti, ki prejemajo socialne podpore, priznavalnine in invalidnine. Ravno tako ne bodo plačevali prispevka občani od otroških dodatkov, dijaki in študentje od štipendij in vajenci od vajenskih nagrad.

»Dolenjski list« v vsako družino

Enotni za odpor

Novosti tudi v ZRVS

Delegati redne skupščine Združenja rezervnih vojaških starešin so minuli četrtek podprli novosti novega statuta, ki ga bo sprejel bližnji 6. kongres te organizacije. V njem je posvečene več pozornosti liku člana, zamenljivosti nedelavnih odborov ipd. Delo starešin je bilo dobro ocenjeno, za v bodoče pa terjajo občinske skupščine večjo denarno pomoč. Izkazalo se je namreč, da močno vlečejo sodobnejše oblike dela, zanimiva predavanja in pohodi s taktičnimi vajami. Starešine si želijo posebno strokovnih ogledov sodobnega orožja in vaj pripadnikov J.A. Uspehi, ki so jih doslej dosegali ob raznih preizkusih znanja, so pokazali, da so izredno dobro usposobljeni za kolektivno delo, slabše pa je pri individualnem delu. Sprejeli so obširen program za nadaljnje delo in izvolili novo vodstvo, v katerem so v glavnem starešine, ki so se izkazali pri dosedanjem vodstvu, izpopolnili pa so ga tudi z mlajšimi.

BORIS MENGIŠEV BOLGARILJA

Še o »mali ustavi«

Občinski statut nared za javno razpravo

Gre kar za zajetno knjigo: 72 strani velikega formata pisarniškega papirja zajema. O vsebini je spregovoril tudi v uvodu v javno razpravo, ki se je pričela pred odborniki občinske skupščine, njen predsednik Slavko Kržan na seji 2. novembra.

Odborniki predvsem niso imeli pripomb k osnutku, ki ga je vestno pripravila občinska komisija za pripravo statuta. Javno razpravo bodo na podoben način kot o ustavi pripravili pri občinski konferenci SZDL za krajevne skupnosti, pri občinskem sindikalnem svetu pa za OZD in TOZD.

Predsednik Slavko Kržan se je v uvodnih mislih k razpravi o statutu zadržal predvsem pri tako pomembnih vprašanjih, kot je med drugim vprašanje še nadrobnejše opredelitve družbeno-političnih organizacij v Statutu. Po njegovem mnenju kaže v statutu reči še kaj več tudi o

planiranju in programiranju. Zlasti pa je po njegovem mnenju preskopo obdelano vprašanje delavske univerze. To pomembno področje usposabljanja mladih in odraslih, predvsem pa delavcev iz neposredne proizvodnje in tudi kmetov, je namreč preveč prepuščeno samo sebi. V javni razpravi o statutu bo treba vprašanje izobraževanja odraslih v tej ustanovi jasno opredeliti. Nadrobnejšo opredelitev terja tudi sodelovanje s pobrateno srbsko občino Obrenovac.

Zanimiva novost novega predloga občinskega statuta je solidarnostni sklad za potrebe krajevnih skupnosti. S pomočjo tega sklada bodo lahko prišle do denarja hiteti revnejše krajevne skupnosti, ki si tega denarja ne morejo zagotoviti z rednimi viri. Takšna vzajemnost že doslej v občini ni tuja, poslej pa se bo lahko le še bolje razvijala.

A. Ž.

TREBANJSKE IVERI

TREBELNO: SEKCIJA ZRVS - Tod živi precej rezervnih vojaških starešin, ki so že dovolj oddaljeni od Trebelnega, kaj šele od Mokronoga, kjer so imeli svojo organizacijo. Novi statut predvideva možnost ustanovitve takih sekcij. Doslej so Trebeljani vestno prihajali na svoje shode, v bodoče pa jim bo delo le olajšano.

DOL. NEMŠKA VAS: SPET NEKAJ METROV ASFALTA - Pred nedavnim so asfaltirali cesto od Mercatorjeve trgovine do šole. Nekaj korakov bo torej spet po lepšem, če bo akcija tekla naprej tudi za ostalo modernizacijo, pa bo še lepše.

TREBNJE: KURENT BO KMALU AKTUALEN - V vitrinah na ograji pri gostilni Springer se vedno stime na cesto ptujski Kurent in druge stare zanimivosti, kot že leto dni nazaj, nikakor pa nočejo odstopiti prostora domačim zanimivostim, kar smo že enkrat zapisali. Nekdo bi se moral pač najti in namestiti na to vpadljivo mesto res

tisto, kar naj bi na teh tablah bilo. Škoda prostora!

TREBNJE: ŠOLA V BARAKI - Trebanjski osnovni šoli manjka že osem učilnic. Pouk teče že v povsem neprimernih prostorih. To postaja še bolj pereče zaradi bližajoče se zime, da o težavah učiteljev, ki morajo hiteti iz enega kraja na drug, da sledijo urniku in kratkim oddomom, ne govorimo. Stiska s šolskim prostorom je tudi na Mirni: tudi tam se namreč približujejo že številu 20 oddelkov. Ob takem se šele kaže nujnost, da bi podaljšali samoprispevek.

MIRNA: FOTOAMATERJI V AKCiji - Vitrina mirnenskih fotoamaterjev je vedno polna slik, med katerimi velja omeniti tudi take zanimive poskuse, kot je zadnja vrsta slik na temo kozarca. Za take slike je skoraj škoda, da jih prikazujejo na ta način, saj bi prišle do pravega izraza šele na posebni razstavi, ko bi jih lahko prikazali tudi v večjem izrezu.

TREBANJSKE NOVICE

ČETRTKOV INTERVJU

Pomoč resnično potrebnim

Letošnja akcija za ozimnico potekala različno - Ni šlo za akcijo zaradi akcije

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je Ivan Tekstor postavil vprašanje o tem, kako je letošnja akcija za pomoč pri nabavi ozimnice potekala na območju naše občine. Na vprašanje je odgovoril sekretar občinskega sindikalnega sveta Miha Burger.

„Sindikati že več let nabavljajo pridelke in sadje za svoje delavce,“ je povedal Miha Burger, „vendar se letošnja akcija razlikuje od dosedanjih po tem, da je njen namen v prvi vrsti pomoč tistim delavcem, ki imajo

delkih ni bila tolikšna kot npr. v Ljubljani.“

Akcija je potekala v glavnem v treh smereh. Nekatere delovne organizacije so se odločile za denarno pomoč samo tistim delavcem, katerih osebni dohodki so majhni ali dohodek na družinskega člana ne presega določene višine; druge so posebnost denarna sredstva razdelile med vse delavce enako, nekateri sindikati pa so organizirali nakup jabolk in krompirja po odkupnih cenah teh pridelkov pri pridelovalcih. V nekaterih delovnih organizacijah se akcije niso lotili, ker so bili mnenja, da so osebni dohodki zaposlenih tolikšni, da si vsi lahko nabavijo ozimnico v trgovinah. Za tak ukrep so se odločili tudi tam, kjer se akcija lansko leto ni obnesla.

„Nisem dobil nobenih informacij,“ je poudaril Miha Burger, „da bi bile kakšne težave, da bi se delavci pritoževali ali da sindikati v delovnih organizacijah akcije ne bi mogli izpeljati. Poudarjam, da ni šlo za akcijo zaradi akcije, ampak za pomoč resnično potrebnim. Zdej delamo analizo storjenega. Podatke in naše izkušnje bo republikanski svet sindikatov lahko koristno uporabil za enake ali podobne akcije prihodnje leto.“

Na koncu našega pogovora je Miha Burger predlagal, naj za naslednji četrtkov intervju obdelamo zanimivo temo o delu ZK v podjetju, kakšne težave imajo na področju samoupravljanja in uresničevanja ustavnih sprememb. Predlagal je, naj o tem kaj pove partijski sekretar v tovarni IMV Drago Reba.

M. MARKELJ

Miha Burger

majhne osebne dohodke. Vendar je treba pripomniti, da celotna akcija na našem območju ni potekala v takem obsegu kot v nekaterih drugih občinah. Naša občina ima dokaj močno kmetijsko zaledje in tako nabava pridelkov za ozimnico ni vezana izključno na trgovsko mrežo kot v povsem industrijskih območjih. Tega smo se zavedali že na sestanku predsedstva, ko smo načrtovali širino akcije. Naše domneve so se uresničile. Potreba po kmetijskih pri-

Tekoči trak za 100.000 usmernikov

Novomeški usmernik za napajanje akumulatorjev dobil več mednarodnih nagrad - Nov proizvodni program stekel v rekordnem letu in pol

V Iskrini tovarni usmerniških naprav Brslinu so sprejeli letos v proizvodni program dve vrsti novih izdelkov. Gre za usmernike za napajanje telefonskih central in usmernike za napajanje akumulatorjev. Eden bistvenih elementov teh naprav so tiristorji. Ta tako imenovani polprevodniški program je zastavljen tako, da bo možno okoli 30 odstotkov proizvodov izvoziti, že letos pa znaša približno 75 odstotkov vse proizvodnje v novomeški Iskri.

Nov proizvodni program obsega okoli 25 najrazličnejših elektronskih naprav, od katerih ima vsaka po nekaj sto različnih elektronskih elementov. Usmerniki za napajanje telefonskih central so naprave z veliko stopnjo zanesljivosti. Najmanjša napaka lahko povzroči prekinitev v telefonskem omrežju v celotni državi. V Iskri so temu vprašanju posvetili veliko pozornost. Naprave gredo pretežno na jugoslovanski trg, delno pa tudi v izvoz skupaj z Iskrinimi telefonskimi centralami. Proizvodnja teh usmernikov ni velikoserijska.

Zaključeni program predstavljajo usmerniki za napajanje akumulatorjev. Tudi v tej proizvodnji je nekaj novih „predstavnikov“. Omeniti velja predvsem polnilnik avtomobilskega akumulatorja. Ravnanje s to napravo je preprosto. Izdelek je pripraven, lepo oblikovan in edinstven tudi na mednarodnem trgu. Nekatere njegove rešitve so patentirali po vsem svetu, izvezli ZDA in Japonsko. Izdelujejo ga v velikih serijah na tekočem traku. Zmogljivost novomeške Iskre je okoli 100.000 kosov na leto. V Jugoslaviji je že v prodaji: po dostopni ceni ga ponujajo trgovine z električnimi aparati. Velja še

omeniti, da je dobil Iskrin usmernik za napajanje akumulatorjev že več mednarodnih nagrad. Omenjeni tekoči trak bodo slovesno izročili nametu letos za dan republike.

Direktor inž. Marjan Henigman pravi, da so nove proizvodne programe osvojili v rekordnem času. „Tovarna je vse posle - od projektov do atestov - opravila v letu in pol ali dvakrat hitreje, kot bi bilo normalno. Ta podvig je bilo možno doseči le ob izrednih naporih in prizadevanju strokovnjakov in celotnega kolektiva. Denar smo vlagali predvsem v delo, investicije v osnovna sredstva pa niso bile potrebne.“

I. ZORAN

ZAČASNI PREDSEDNIK

Prejšnji teden so v Novem mestu razrešili Adolfa Šuštarja predsednika bolžnice v občinskem sindikalnem svetu in izvolili Vinka Bambiča za novega predsednika. Šuštar je prošil za razrešnico, ker študira v Ljubljani, Bambič pa bo predsedstvo ObSS vodil do občnega zbora. Občni zbor občinskega sindikalnega sveta bo predvidoma januarja 1974. Do takrat bodo izpeljali novo organiziranost sindikatov in uredili kadrovska vprašanja.

Suhokrajinski drobiž

PRVI SNEG je bil najbolj radodaren krajem na območju Hinj, kjer ga je ponekod padlo tudi 25 cm, tako da so morali cesto skozi Zvičce orati. Manj snega je bilo v Žužemberku, še manj pa na Dvoru.

PO ZADNJI POVODNI razmišljajo prizadeti Žužemberčani, kako se v bodoče zavarovati pred vodo, da ne bi vdrla v stavbe. Zadevo bodo preučili skupaj s krajevno skupnostjo in bodo nato ob najugodnejšem stanju reke pričeli čistiti in urejevati njene struge.

PRIKLJUČEK NA SMIHELSKO CESTO v Poljanah pri Žužemberku je še vedno predmet žolčnih razprav. Tovornjaki iz ljubljanske smeri morejo zaviti na Smihelski priključek in obratno: iz Smihela ne morejo tovornjaki zaviti v ljubljansko smer. Krajevna skupnost je o tem vprašanju že nekajkrat razpravljala s Skupnostjo cest SR Slovenija, pa tudi z novomeškim Cestnim podjetjem sedaj pa se je za rešitev tega vprašanja obrnila na občino.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI ŽUŽEMBERK je na zadnji seji obravnaval potek izvrševanja nalog v programski dejavnosti in med drugim poslušal poročilo o delu odbora za SLO in štaba za civilno zaščito. Na seji so sprejeli več pomembnih sklepov in se pogovorili o prioritarnih nalogah krajevne skupnosti v sedanjem obdobju.

M. S.

SINDIKAT O CESTNEM PODJETJU:

Obsodba manipulacije

Podpora partijskim sklepom - Sindikat v CP zadolžen, da seznaní delavce z dejanskim stanjem

Pri razčiščevanju perečih vprašanj v Cestnem podjetju so sindikati stali preveč ob strani. To velja tako za sindikat v Cestnem podjetju kot za občinsko sindikalno organizacijo. Tako očno so sprejeli prejšnji teden na plenarni seji občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu po izčrpani informaciji o dogodkih v Cestnem podjetju, ki jo je pripravil sekretar občinskega komiteja ZK Janez Slapnik.

Ravnatelj vodilne strukture v Cestnem podjetju potem, ko sta sindikalna organizacija in zlasti osnovna organizacija ZK opozorili na nepravilnosti v podjetju, ocenjuje občinski sindikat za nesprejemljivo. Manipuliranje z delavci, ki se ga poslužuje ta struktura predvsem v zadnjem obdobju, pa presega že vse meje, zato ga občinski sindikalni svet ogorčen obsoja.

Na plenarni seji ObSS so soglasno podprli stališča in sklepe osnovne organizacije ZK v Cestnem podjetju ter sklepe občinskega komiteja ZK. Sindikalno organizacijo v Cestnem podjetju so pozvali, naj nemudoma seznaní delavce z informacijo, kakršno so sami poslušali. „Sindikalna

organizacija je soodgovorna za nadaljnji razvoj dogodkov v podjetju,“ so poudarili, zato ji je potrebno pomagati v boju za uveljavljanje stališč in sklepov v zvezi z nezdramim stanjem v Cestnem podjetju. Zato se bodo te dni sestali: predsedstvo ObSS, odbor medobčinskega sindikata prometa in zvez ter vodstvo sindikalne organizacije v Cestnem podjetju.

Politični minus

Nekateri še nič o ustavnih spremembah

Politični minus je dal občinski sindikalni svet v Novem mestu delovnim organizacijam, ki niso izvedle javnih razprav o osnutkih zvezne in republiške ustave. Poleg nekaterih manjših podjetij omenjajo Novoteks in Komunalno podjetje z večjim številom zaposlenih. Novoteks grajajo, da se je zadovoljil le s splošno informacijo o ustavnih spremembah, pa še to je poslušalo nekaj več kot 100 zaposlenih.

Občinski sindikalni svet meni, da so zamudniki dolžni opraviti zamujeno, čeprav je rok že zdavnaj mimo. Hkrati pa zahteva, naj se razčisti, zakaj se je zataknilo pri tako pomembni akciji. Ustavne razprave ne smejo biti formalnost, kar dokazuje primer iz Novolesa. Janko Goleš, podpredsednik ObSS, ki je iz tega podjetja, je povedal, da so se pri njih pritožile kuharice, ker so jih pozabili povabiti na razpravo.

Javne razprave so do zdaj v glavnem potekale tako, da so dobili občani predvsem glavne obrise obeh ustavnih osnutkov. Zato predlagajo, da bi se razprave nadaljevale tudi po sprejemu ustavnih besedil. Tedaj naj bi bile razprave poglobljene, delavce naj bi seznanili predvsem z določili, ki zadevajo njihove pravice in dolžnosti v okviru organizacij združenega dela.

J. Z.

M. MARKELJ

Poleg šolskih potreb je bil bazen namenjen tudi rekreaciji delovnih ljudi.

Zanimanja je dovolj, kaže pa, da sindikalne podružnice premalo skrbje za sistematično rekreacijo in da je organizacija odpovedala.

Vse kaže, da bo bazen zaspal, ostaja pa odprto vprašanje, ali res ni mogoče ničesar storiti, da se to ne bi zgodilo.

Pridobitev z novo solo v Dolenjskih Toplicah je tudi organizirano varstvo predšolskih otrok. (Foto: I. Zoran)

MINI ANKETA:

Naša slovenska narodna pesem poje velike hvalnice vinu in pitju in Slovenci smo znani po tem, da se radi zbiramo okoli lita, da pijemo, ko smo žalostni, veseli, ko se kdo rodi ali umre, nasploh, da smo prijatelji kapljice. Toda narodna pesem molči o uničenih življenjih uničenih družin in veliki škodi, ki jo družbi prinaša alkoholizem. Ker je november mesec boja proti alkoholizmu, je naša mala anketa vzela za temo to vprašanje.

Alkoholizem

MILAN ZUPANČIČ, prodajalec: „Znano mi je, da je november mesec boja proti alkoholizmu. To vprašanje je zelo resno, saj je alkoholizem zelo razširjen. Morda se nekateri ne zavedajo tega, da je to bolezen, in ne gledajo nanj kot na družbeni problem. Morda ravno zaradi tega tako malo pozornosti posvečamo reševanju tega vprašanja.“

MILENA BUCAR, medicinska sestra: „Ob mesecu boja proti alkoholizmu je prav, da to premislimo. Uživanje dobrega vina v zmerni meri ni škodljivo. Vsako pretiravanje pa ima posledice. Alkoholizem je družbeni problem, le da ga ne rešujemo tako, kot bi morali. Predpisi o točenju alkoholnih pijač bi se morali zaostri in dosledneje izvajati.“

DANJA BAJC, uslužbenka: „Alkoholizem je velikanski družbeni problem. Ne samo da je povzročitelj mnogih prometnih nesreč, ampak uničuje mnoge družine in povzroča trpljenje nedolžnih. Tega problema ne bi smeli zanemarjati. Alkoholika bi morali jemati kot bolnika in ga v korist družine in družbe zdraviti.“

NADA ZEC, natakarica: „Na svojem delovnem mestu se srečujem s tem problemom. Pitje je Slovincem že kar tradicija in ob vsaki priliki kaj popijejo. Navada sicer ni tako nevarna, dokler ne prestopi mejo. Takrat pa nastopijo težave.“

ANA JANKO, socialna delavka: „Na splošno družba kot celota premalo naredi za reševanje alkoholizma, ki je velik problem. Morali bi ga reševati širše. Opazni so premiki v tej smeri, predvsem v tem, da so alkoholike začeli resneje jemati. V naši občini se zdravljenje še ni začelo v taki meri kot bi bilo potrebno. Za reševanje tega vsakdanjega problema bi potrebovali dispanzer, kjer bi se alkoholiki zdravili na sodoben način.“

M. MARKELJ

POTRJEN RAZDELILNIK

Predsedstvo novomeške ZKPO je minuli četrtak sprejelo pravilnik o delitvi dotacij kulturnim društvom v letošnjem letu. Pravilnik upošteva število sekcij pri društvih in določa, koliko prireditve morajo posamezna društva imeti, da se lahko potegujejo za dotacijo ZKPO.

Novomeška kronika

OBZIRNOST - Novomeški vozniki so neprekosljivi koreografi. Ob slabem vremenu z veliko zagrizenostjo vadijo pešce na pločnikih za nastope v baletu „Politi cucek“. Tiste, ki niso dovolj spretni v poskovanju, osvežijo z vodo iz luž. Obenem pa jezikoslovci lahko v takih primerih študirajo izrazne možnosti slovenskega jezika.

GOSTOLJUBNOST - V restavraciji Pri vodnjaku se zbira veliko dopoldanskih gostov na malici, zato ni čudno (ali pa vseeno je), da gost doživi prijaznost take vrste: potem ko je pojedel malico in je hotel pupiti še kozarček piva, dobi odgovor, da če hoče piti, naj gre kar za banko. Včasih pa so dejali: Kjer si jedel, tam pij!

VROČE PREDSTAVE - V kino dvorani „Kika“ gledalci pogrešajo ob večernih predstavah nekaj toplote. Rex je, da jim podjetje od časa do časa postreže s kaskadnim „vročim“ filmom, a kaže, da je to premalo in da nezadovoljneže vseeno zebe.

OBČINSTVO - V ponedeljek so v dvorani doma IJA nasopili jugoslovanski pevci zabavne in narodne glasbe ter folklorna skupina. Obisk je bil zelo dober, vsekakor pa neprimerno večji kot zadnjič na akademiji za občinski praznik. Sicer pa manj obiskovalcev, kot jih je na akademiji bilo, skoraj ne more biti.

TRŽNICA - Petkova tržnica je zadnje tačne precej manj obiskana, kot je bila poprej. Značilno je, da so

cene precej visoke, čeprav je založenost slabša. Cene: jajca 1,65 - 1,80 din, zelje 3 din, smetana 9,5 din, peteršilj 10 din, redkvice 1 dinar, rdeča pesa 6 din in sirček 1 dinar za kos.

SMRTI - Umrla sta: Draga Košir, družinska upokojenka iz Partizanske 4, v 72. letu starosti in Franc Klopčič, upokojeni major iz Volčičeve, v 54. letu starosti.

ROJSTVA - Rodili sta: Alojzija Kročelj - Naumov, Nad mlini 41 - Boška in Jožica Turk s Ceste herojev 17 a - Tonja.

Ena gospa je rekla, da bodo zdaj tudi novomeške podgane prišle na svoj račun - pri tistem paničnem Kandijanarju, ki je zadnjič pritekel na benko po cel milijon, da bi si nakupil hrane za hude čase.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Manjkalo bo strokovnih delavcev

Telesna kultura in rekreacija naj bo sestavni del življenja vsakega občana - Vzgajati ne le za športnike, ampak predvsem za ljudi

Ustanovitev temeljne telesnokulturne skupnosti (TTKS) v Kočevju se bo iz upravičenih razlogov nekoliko zakasnila. Bilo je že več sestankov in razprav. Kaže, da bo TTKS Kočevje do konca novembra ustanovljena.

Moje mišljenje je, da bo glavno delo ležalo na izvršnem odboru skupščine TTKS, ki naj bi imel po osnutku predsednika, podpredsednika in 6 do 10 članov. Poudarjeno je, da morajo biti v izvršnem odboru sorazmerno zastopani delegati vseh treh področij, ki sestavljajo skupščino. Vendar bo po mojem odobro bolj administrativno-financijski organ, strokovno delo telesne kulture pa bo potekalo predvsem v stalnih komisijah izvršnega odbora. Komisij bo predvidoma 6. Pri njihovi sestavi bodo verjetno nastale prve težave, ker ne bo dovolj ustreznega in sposobnega kadra, čeprav bodo tudi možnosti za stalno zaposlitev. Če bo imela vsaka komisija samo 5 članov, bo za komisije potrebnih kar 30 strokovno dobro razgledanih ljudi. Kje dobiti v Kočevju te ljudi? Če jih bomo jemali iz uprav društev in klubov, bodo oslabiljene osnovne enote TTKS, od katerih je odvisno, kakšno bo stanje telesne kulture v bodoče. Podobno bi bilo, ako bi jemali ljudi iz odbora občinske Zveze za telesno kulturo (če bo ta še ostala v dosedanjih vlogi). Torej bo moralo biti razmeroma veliko delavoljnih ljudi v komisijah in v ostalih organih TTKS. Če bomo dajali več ljudem po več nalog, ne bo dobro. Bojim se, da bo ostalo pri dosednji praksi, ko je vse delo obviselo na nekaj posameznikih.

Telesna kultura bo dala več poudarka množičnosti in rekreaciji in bo torej bolj dostopna občanom vseh starosti. Zato bo potrebno ponovno uveljaviti oblike življenja in dela, ki so prednjačile. Ceniti bo treba delavnost, disciplino, spoštovanje do izvršenega dela in tovarištvu. Vsega tega je bilo sedaj v naših družinskih bori malo. Te osnovne dobrine so bile temelj društev v neprimerno hujših časih, v časih političnih in nacionalnih razprtij ter denarnih stisk.

Skrbi za zdravo rast mladine in za vzgojo v pravega človeka je bilo

malo ali nič, za kar je bilo vedno dovolj izgovorov. Zanje po čimboljši uvrstitvi na tabeli so po večini prevladovale vse od društvenih in klubskih pa do najvišjih organov telesne kulture v Sloveniji oziroma v Jugoslaviji. Kam je to pripeljalo, nam je znano. Take razmere so zahtevale tudi, naj novi zakon za telesno kulturo izrecno poudari potrebo po množičnosti in rekreaciji. Tudi tekmovalni in vrhunski šport sta v njem zajeta, toda pod drugačnimi pogoji kot do sedaj. Vse to bo tudi v Kočevju težko premostiti.

Temeljna telesnokulturna skupnost bo imela torej dovolj dela, preden bo dosegla, da bo telesna kultura dejansko sestavni del življenja vsakega občana, ne glede na starost.

ANDREJ ARKO

Kočevski smučarji urejajo progo na smučišču v Dolgi vasi. Z zemljo pokrivajo ostre skale, da med smučanjem ne bodo poškodovani smučarji. Prostovoljnega dela, ki so ga organizirali že večkrat in ga tudi še bodo, se udeležujejo predvsem starejši smučarji, mladine pa skoraj ni blizu. (Foto: J. Primc)

Premajhna pomoč mladini

Mladina potrebuje za uspešno delo pomoč vseh družbeno-političnih organizacij, ne le ZK

Nedvomno bo 10. seja predsedstva občinske konference ZMS Kočevje, ki je bila oktobra, ena najpomembnejših v sedanjem sestavu. Na njej so razpravljali o letošnjem delu občinske konference ZMS. Ugotovili so, da je delala dobro, čeprav so bile pripombe, da je

potrebno pooprčiti odgovornost do dela celotne občinske organizacije Zveze mladine, kakor tudi dosledno izvajati dogovore, sprejete na sestankih.

Pri uvedbi krajevnega samopriprave se bodo mladi zavzemali za gradnjo telovadnice pri gimnaziji, kjer bodo predvidoma tudi prostori za mladinski klub. O tem predlogu konference naj bi razpravljali tudi mladinski aktivni.

Nadalje so ugotovili, da vse prepočasno potekajo razprave o izhodiščih nove organiziranosti ZMS. To velja predvsem za mladinske aktivne in delovnih organizacijah. Mladi trdijo, da pri ustanavljanju aktivov mladih delavcev premalo sodeluje sindikat, zato so predlagali, naj bi sklicali skupni sestanek predsedstva občinske konference ZMS in občinskega sindikalnega sveta. Na njem bodo razpravljali tudi o izhodiščih za 10. kongres ZKJ.

Tudi pri razpravah o ustanavljanju TOZD so mladi še premalo prisotni. V veliki meri so temu sami krivi, dejstvo pa je, da mladini pri tem premalo pomagajo družbeno-politične organizacije, še posebej sindikati in SZDL kot nosilca teh razprav. Potrebno je še naprej vztrajati pri tem, da mladi sodelujejo pri razpravah o organiziranju TOZD.

Sklepi in zaključki 10. redne seje predsedstva občinske konference ZMS Kočevje so torej taki, da bodo lahko prispevali k nadaljnjemu uspešnemu delu v Zvezi mladine in delu mladine na raznih področjih izven ZMS.

VANDA OBERSTAR

KOLIKO DELEGATOV?

Oddelek za splošne in družbene službe pri občinski skupščini Kočevje je poslal v razpravo organizacijam, društvom in temeljnimi organizacijam združenega dela delovni osnutek statuta TTKS in osnutek sklepa o številu delegatskih mest za ustanovno skupščino. Ta najvišji organ naj bi sestavljalo 45 delegatov: iz temeljnih organizacij združenega dela 15, krajevnih skupnosti 8 in telesnokulturnih organizacij in drugih ustanov na področju telesne kulture 22 delegatov.

A. A.

Enotni bi dosegli večje uspehe

Tesnejše sodelovanje občin Ribnica in Kočevje je edini izhod za hitrejši napredek in za uspešen nastop proti drugim območjem

O uresničevanju nalog iz pisma predsednika Tita in nalog po 29. seji so razpravljali na nedavnem zelo živahnem sestanku osnovne organizacije ZK občinske uprave Ribnica. Udeležil se ga je tudi član CK ZKS Miro Hegler.

V razpravi je bil poseben poudarek na medobčinskem sodelovanju, idejno-političnem izobraževanju uslužbencev občinske skupščine, stabilizaciji, izvajanju programa socialnih nalog, enotnosti komunistov v državni upravi, uresničevanju družbenih dogovorov, sporazumov in drugih sklepov.

Ugotovili so, da je potrebno tesnejše sodelovanje občin Ribnica in Kočevje ter združevanje gospodarskih in drugih moči na tem območju. Tako

sodelovanje in združevanje sil je pomembno najprej zato, ker bo potem delo cenejše, pa še bolje

PRIPRAVLJAJO PROSLAVO

Proslavo dneva JLA, 22. decembra, pripravljajo skupno odbora ZKB občin Kočevje in Ribnica ter enota JLA iz Ribnice. Za ta praznik bosta predsednika obeh občinskih skupščin, Bogo Abrahamsberg in Miro Hegler, predvidoma organizirala tudi sprejema za predstavnike partizanskih enot, za najzaslužnejše družbeno-politične delavce in delavce v gasilstvu, v raznih drugih enotah civilne zaštite itd.

Načrti mladih iz Lončarije

Nova podoba mladinskega kluba Dolenja vas - Postane naj žarišče vseh dejavnosti mladine

Dolga je bila pot do otvoritve kluba mladih v Dolenji vasi letošnjo pomlad. Mnogo žolčnih in obtožujočih besed je bilo tudi kasneje izrečenih na račun delovanja kluba in obnašanja mladine. Nesporno pa je dejstvo, da si je lončarska mladina s klubskimi prostori priborila v vsej občini najboljše delovne pogoje za najrazličnejše dejavnosti.

Mladina je našla vso podporo v družbenopolitičnih organizacijah in krajevni skupnosti, vendar ob jasni opredelitvi, da je treba dati delu kluba pravo vsebino. To pomeni, da ples ni in ne more biti edina dejavnost, edina oblika dela mladih, pa tudi, to, da mladim v iskanju pravih oblik dela nihče nidevolj pomagala.

Vsem nejasnostim in nesporazumom naj bi napravil konec nedavni sestanek mladih, na katerem so izvolili novo predsedstvo, za predsednika pa ponovno Staneta Kromarja. Mladi so z vso resnostjo obravnavali

delovanje svoje organizacije in samih sebe, kritično so ocenili dosedanje delo (in nedelo) ter sklenili v prihodnje ravnati povsem drugače. Sedanji klub je sicer samo začasn, saj bodo imeli v novi dvorani še veliko boljše delovne pogoje. Ples naj ostane le ena od oblik razvedrila, več nameravajo storiti na kulturnem in športnem pa tudi političnem področju. Osnovali so dramsko in razne športne sekcije, se dogovorili za vrsto predavanj z različnih področij, pogovarjali so se tudi o filmski sekciji (predvajanje in komentiranje filmov) ipd. Posamezniki so prevzeli odgovornost za izvajanje dela. Na teh osnovah bo lažje delo mladih potekalo bolj organizirano, usmerjeno v različne področja, vzgojno in mobilizacijsko bo, od njega lahko pričakujemo tudi konkretne sadove - ustanovitev kulturno umetniškega društva, TVD Partizan in še kaj. Predvsem pa vsi pričakujemo resnejše vključevanje mladih in družbenopolitično življenje kraja in v druge organizacije, pomoč krajevni skupnosti pri razreševanju mnogih vprašanj, kar bo spričlo uvajanja delegatskega sistema še kako potrebno. Mladi naj z organiziranimi dejavnostmi pokažejo svojo resnost in pripravljenost za sodelovanje in potrdijo zaupanje, ki jim je bilo dano, ter demantirajo vsa dosedanja (večkrat upravičena) negotovanja občanov.

Pogosto smo ugotavljali, da prostori se niso dovolj za uspešno delovanje katerekoli organizacije, če za tem ne stoji ljudje, pripravljeni delati. Tudi mladinski klub brez dejavnosti, ali le enostransko usmerjen, ni dovolj. V njem se morajo križati dejavnosti in interesi, saj so le-ti tako različni, kot smo ljudje. Če bo uspeša v tem, bo lončarska mladina naredila velik korak naprej; drugi pa bo, ko bodo v to delovanje dejansko vključeni vsi mladi; tudi tisti, ki so, kot pogosto rečemo, mladi le po srcu, hočejo pa prispevati svoj delež k razvoju naše skupnosti.

F. G.

MATIJA ZOBEC

Nismo mogli verjeti žalostni novici, da nas je za vedno zapustil naš še ne 40 let star tovariš Matija Zobec. Omahnil je človek, ki se je ves razdajal naši samoupravni socialistični stvarnosti, ne da bi samo enkrat potožil in spregovoril o svojih težavah, ali rekel: „Ne morem!“ Te besede ni poznal.

Vsi člani Partizana Ribnica, rokometaši in nogometaši, strelci in ribiči, kegljači, šahisti in vsi telesnokulturni delavci smo onemeli. Nismo se mogli sprizniti, da ni več našega predsednika, dobrega tovariša, marljivega sodelavca in človeka, ki je dajal od sebe vse, kar je mogel.

Kmalu po osvoboditvi je delal v raznih krajih Slovenije pri strelstvu, padalstvu, odbojki, AMD, in drugod. Bil je predsednik ali podpredsednik AMD, ribiške družine, krajevne in občinske organizacije ZROP oz. ZRVS itd.

Ko smo ga pred 10 leti telesnokulturni delavci in športniki izvolili za predsednika Občinske zveze za telesno kulturo Ribnica, je to naše zaupanje v celoti opravičil, saj je postala obZTK Ribnica v tem obdobju resnični voditelj, usmerjevalec in organizator telesne kulture v ribniški dolini. Februarja letos je bil izvoljen še za predsednika TVD Partizan Ribnica.

Naš Matija je bil prizadeven, delaven, skromen, tih in celo malo zagrenjen, za kar mi, njegovi prijatelji in tovariši, nismo vedeli, ker nikoli ni govoril o svojih težavah. Matija je bil zgovoren dokaj, kaj človek lahko naredi v življenju, čeprav je kratko, prepredeno z navzkrižji najrazličnejših vplivov svoje najozke okolice. Matija je omahnil, ker ni mogel premagati vseh preprek, ki so mu jih postavljali.

Vendar bo njegov lik, lik mirnega, tihega in skromnega tovariša, športnika in telesnokulturnega delavca, ostal vedno med nami kot svetel spomin in vodilo pri našem bodočem delu.

FRANCE LEVSTEK

bo lahko opravljeno. Še pomembnejše pa je, da bi potem to območje lahko enotno nastopalo proti drugim občinam ali območjem in tako dosegalo tudi večje uspehe, kot jih je doslej, če je nastopala vsaka občina zase.

Ko so razpravljali o delu in vlogi občinskih uslužbencev, so ugotovili, da je za uspešno opravljanje nalog potrebno tudi idejno-politično izobraževanje uslužbencev. Njihova vloga v vsakdanjem življenju je zelo pomembna, saj se občani pri zadovoljevanju svojih potreb in opravljanju drugih nalog vsak dan srečujejo z občinskimi uslužbenci.

Hvalevredna je ugotovitev, da ribniška občinska uprava spremlja in izpolnjuje sklepe vodstev ZK raznih nivojev. V obdobju po pismu pa se je izboljšalo tudi sodelovanje med slovenskimi občinami. Vse dobre težnje ZK se izpolnjujejo v obliki raznih dogovorov in sporazumov, ki jih dokončno obravnavajo in sprejemajo prav občinske skupščine.

Kdaj bo urejena »županova aleja«

Občane zanima, kdaj bo v resnici urejena tako imenovana »županova aleja« - kot so Ribničani krstili Ljubljansko cesto - in zakaj so se dela zavlekla? smo vprašali predsednika občinske skupščine Ribnica Boga Abrahamsberga, po katerem so občani krstili »alejo«. Odgovoril je:

„Kot najcenejši ponudnik je prevzelo ureditvena dela ljubljansko Cestno podjetje in zagotovilo, da bodo dela končana do 30. septembra letos. Zdaj pa izvajalci del podarjajo, da so zaradi znanega pomanjkanja elektrike v zaostanku z mnogimi asfaltnimi deli. Prav zato so uspeli doseči sporazum z investitorjem, da bodo ureditvena dela »aleje« zaključili do 1. maja prihodnjega leta.“

Kdo dela financira? „Sklad za urejanje mestnega zemljišča preko podjetja KOMUNALA Ribnica.“

Za zaključek je predsednik dodal še: „Iz vse te zadeve smo dobili tale poduk: Ni vedno najbolj pametno dati dela najcenejšemu ponudniku. Podjetje SLOVENIJA CESTE je zahtevalo le 40.000 dinarjev več, in če bi dela oddali njim, bi bila gotovo že opravljena!“

ČREPINJE IZ LONČARIJE

PRESTAVITI SPOMENIK - Krajevna organizacija ZB Dolenja vas namerava prestaviti in preurediti spominsko obeležje na Jasnici, posvečeno prvim štirim žrtvam s tega območja. Enkrat je bil spomenik zaradi gradnje ceste že prestavljen, podobna usoda ga čaka tudi sedaj, ker je na neprimernem kraju, plošča pa je močno poškodovana. Postavili ga bodo nižje ob glavni cesti. Družbenopolitične organizacije Dolenje vasi pa bodo morale pospešiti prizadevanja za postavitev spomenika vsem padlim s tega območja, o čemer že dolgo razmišljajo. Dogovorili so se, naj bi uredili spomenik do 30-letnice osvoboditve, to je do leta

1975. Imajo tri možnosti: vgraditi ploščo v novi dvorani ali pa postaviti obeležje sredi Dolenje vasi ob spominski kapeli padlih in prvi vojni oziroma postavljeni spomenik blizu šole ob križišču proti Blatom, kjer je po ureditvenem načrtu šolskega okolja tudi predviden.

KOMEMORACIJE - Tudi letos so lepo uspeli žalne svečanosti v Prigorici in v Grčaricah. Organizirali sta jih organizaciji ZB in SZDL, sodelovala pa je tudi šolska mladina z recitacijami. V Grčaricah se je komemoracije 1. novembra udeležilo zelo veliko ljudi, mnogo tudi od drugod. Žalne svečanosti ob dnevu mrtvih pa so vedno boljše organizirane in obiskane tudi v Dolenji vasi. Člani ZB so odnesli vence tudi k spomeniku na Jasnici in na preurejeno partizansko grobišče na pokopališču v Rakitnici.

SOLA ZE TOPLA - Dva meseca je potekal pouk v šoli v neogrevanih prostorih, ker je bila peč centralne kurjave neuporabna. Kljub mnogim težavam je podjetje PRISTAN, ki gradi dvorano, uspelo dobiti drugo, sicer že rabljeno peč in jo dokaj hitro montirati, tako da je od 1. novembra naprej šola ogrevana. Zaradi talne vode pa bo treba kotlovnico še preurediti, dvigniti tlak za dober meter, ogrevanje pa urediti tako, da bo primerno tudi za prihodnje leto dograjeno dvorano. -vec

- Kaj si koplješ brlog kar pri vasi Retje v Loskem potoku?
- Ne kopljem brloga, iščem temeljni kamen za proizvodno halo RIKA, ki so ga tu nekje zakopali pred dobrim letom dni.

REŠETO

KOČEVJSKE NOVICE

Združitev je prinesla uspeh

Štart novega podjetja TGP je spodbuden - Ni bila »politična« združitev - V naslednjih treh letih za štirideset milijonov naložb

Ko sta se 1. julija metliško komunalno podjetje in transportno podjetje združili v Transportno gradbeno podjetje, so mnogi namigovali, da je to »politična« združitev, ki se ne bo izkazala. Skupno poslovanje v treh mesecih pa je pokazalo, da so se skeptiki hudo zmotili, saj poslovni rezultati nazorno govore, da je bila odločitev zaposlenih v obeh kolektivih, ki sta se z referendumom odločila za združitev, pravilna.

Prejšnji podjetji sta nastali in se razvijali zgolj po zaslugi odredkanj in pridnosti zaposlenih ter sta kar dobro poslovali tudi ločeno.

VEČ VARNOSTI PRI DELU

„Za naše zaposlene še nismo dovolj naredili,“ pravijo v TGP v Metliki. Zato obstajajo tudi objektivni razlogi, saj so delavci podjetja na delu v raznih krajih. Kljub temu so sklenili, da se bodo resneje kot doslej oprijeli reševanja socialnih in stanovanjskih problemov. Letos in prihodnje leto nameravajo zgraditi 10 stanovanj, pozornost pa bodo posvetili tudi izboljšanju delovnih pogojev ter varstva in zaščite pri delu. Tudi seminarji o varnosti pri delu, ki jih bodo organizirali, naj bi pripomogli k večji varnosti zaposlenih.

Ugotovili pa so, da bo razvoj hitrejši, če bodo sile združili. Novo podjetje TGP ima sedaj 320 delavcev, ki so zaposleni v gradbeništvu, transportu, obrti in komunalno stanovanjskem gospodarstvu. To so samoupravne enote podjetja, ki imajo svoje svete enot, letne načrte, samo ugotavljajo svoj dohodek, le lastnega žiro računa nimajo. Na zborih delovnih ljudi so se odločili, da bo podjetje enostavna delovna organizacija.

„V treh mesecih skupnega poslovanja smo ustvarili za 15 milijonov bruto dohodka, od tega 3,5 milijona akumulacije. To je mnogo večji uspeh, kot sta ga dosegali podjetji pri ločenem poslovanju,“ je povedal v. d. direktorja TGP Franc Vrvišar. „Povprečni osebni dohodek pa so zaposlenim, odkar smo združeni, poskočili od 1.600 na 1.930 dinarjev.“ Podjetje ima 70 vozil, zaposleni v

nje pa sedaj sodelujejo tudi pri gradnjah avtocest Hoče-Leveč, Postojna-Razdrto, Otočac-Zadar in še ponekod. Razen tega gradijo in popravljajo tudi cestno omrežje v Beli krajini.

V TGP so si zastavili investicijski program za naslednja tri leta. S pomočjo bank bodo v omenjenem obdobju vložili 40 milijonov dinarjev. Denar bodo porabili za modernizacijo strojnega parka, gradnjo novega obrata, v katerem bi našli prostor obrtniki, mehaniki in delavci raznih servisov, radi pa bi na območju Bele krajine zgradili tudi separacijo, ki bi belokranjski kamen izkoriščala za material pri gradnji stavb in cest. Investicije naj bi pripomogle k temu, da bi letno dosegli 80 milijonov bruto dohodkov, od česar naj bi 12 milijonov ostalo za akumulacijo. Investirati pa nameravajo tudi v kadre, ki naj bi jih s štipendijami pridobivali že v zadnjih razredih osnovnih šol.

BRANKO PODOBNIK

Zmagal razum

Gospodarstveniki in tudi drugi vedo, da imajo možnosti na trgu, kjer vlada vse hušja konkurenca, le močni. Šibkejši zaostajajo in propadajo. Razdrobljenost je obojena na stagnacijo, manjše organizacije se težko dokopljajo do bančnih posojil, težko prodrejo s svojimi ponudbami, skratka, ostajajo v senci večjih.

Zato je treba grajati vse tiste, ki na vse načine skušajo (v nevednosti ali pa hote) preprečevati razne integracije. Uporabljajo najrazličnejše metode, največkrat pa govoričijo, da bo pri morebitni združitvi dveh podjetij večje „požrlo“ manjšega, ali pa, da bo iz enega slabega in enega dobrega nastalo povprečno podjetje. Skratka, vsem, ki jih hočejo ali nočejo poslušati, vsiljujejo svoje mnenje o politični integraciji.

Približno tako je bilo tudi pred meseci, ko sta se delovna kolektiva komunalnega in transportnega podjetja v Metliki odločevala o združitvi. Na srečo je med večino zaposlenih zmagal razum, tako da podjetji že tri mesece poslujeta skupaj. In to zelo uspešno, vzorno! Ustvarjeni dohodek se je zelo dvignil, temu primerno so se povečali tudi osebni dohodki zaposlenih. Združitev tudi ni prinesla „razkola“ med vodilnimi iz obeh prejšnjih podjetij, kot so pričakovali črnogledci. Skupaj s vsemi zaposlenimi so pljunili v roke. Rezultati pa so že vidni.

B. PODOBNIK

DAROVALI SO KRI

V zadnji krvodajalski akciji v Metliki, ki je bila prejšnji mesec, je darovalo kri 337 krvodajalcev. Največ jih je prišlo iz „Beti“, glede na število zaposlenih pa se je spet najbolj izkazal Novoteks.

Iz posameznih podjetij in krajev je prišlo na odvzem krvi naslednje število darovalcev:

Beti - 85, Novoteks - 35, Komet - 25, IMV (Suhor) - 38, TGP - 24, Kmetijska zadruga - 18, Zdravstveni dom - 5, Osnovna šola 18, Mercator - 16, Občinska skupščina - 11, Suhor in Jugorje - 18, Drašiči in Radovica - 24, Gradac in Podzemelj - 19, Dobravice - 5 in 32 Metličanov.

Gradac bo sprejel goste

Osrednja republiška proslava ob 30-letnici Rdečega križa v B. krajini - Dvorana in avto

Junija 1944 so v ponosni partizanski Beli krajini, iz katere so partizani že prej za vedno pregnali sovražnike, ponovno ustanovili organizacijo Rdečega križa Slovenije. Prihodnje leto bo minilo od tistih hudih časov že trideset let, republiški odbor Rdečega križa pa bo 16. junija priredil v Gradcu v Beli krajini osrednjo republiško proslavo.

Clani republiškega odbora Rdečega križa v Ljubljani so o organizaciji osrednje proslave prihodnje leto v Gradcu že govorili. Sklenili so, da bodo ob tej priložnosti Gradcu s tem vsej Beli krajini nekaj poklonili. Belokranjci lahko na pomoč zares računajo, saj so na seji med drugim omenili tudi to, da imajo Belokranjci že zadosti proslav in da jim je potrebna resnična pomoč.

Metliški izvršni odbor občinske organizacije Rdečega križa je zato na zadnji seji razpravljal o tem, kaj bi bilo najbolje storiti za prebivalce Gradca. Vsekakor bo potrebno obnoviti dvorano, v kateri so pred 29. leti na novo ustanovili slovensko organizacijo Rdečega križa, saj bo tudi osrednja proslava prihodnje leto v tej dvorani.

Nova predilnica

Novoteksov nov obrat v 1975. letu

Blizu sedanjega obrata Novoteksove predilnice v Metliki bodo 26. novembra, ko praznuje občina krajevni praznik, položili temeljni kamen, kjer naj bi do srede 1975 zrastle nova predilnica. Investicija bo veljala okrog 80 milijonov dinarjev, v predilnici pa bo zaposlenih novih 100 parov rok - med njimi največ moških.

V predilnici, ki bo najsodobneje opremljena z italijanskimi in angleškimi stroji, bodo predli samo surovo prejo. V Novoteksu računajo, da se bo njihova proizvodnja potem, ko bodo proizvajali tudi v novem obratu, podvojila.

Letos bo kolektiv, ki šteje 220 zaposlenih, kljub pomanjkanju elektrike v septembru izpolnil svoj letni načrt: napredli bodo 715 ton česane preje.

Metličani, predvsem pa prebivalci Drašič, upajo, da se bodo kmalu vozili po asfaltu do svoje vasi. Na sliki: delo na cesti Metlika-Drašiči. (Foto: B. Podobnik)

SPREHOD PO METLIKI

MLADI V SLO - V torek, 6. novembra, so člani predsedstva občinske konference ZMS spregovorili o vlogi mladinske organizacije v splošnem ljudskem odporu. Kritizirali so tudi nekatere ne dovolj delavne člane predsedstva in še enkrat ugotovili, da bi bilo prav, če bi imela mladinska organizacija poklicnega sekretarja.

NOVA KNJIŽNICA - Člani izvršnega odbora metliške temeljne kulturne skupnosti so na zadnjem sestanku s predstavniki republiškega Zavoda za spomeniško varstvo spregovorili o dolžnostih temeljne kulturne skupnosti do te ustanove. Seznanili pa so se tudi z delom pre-

novljene knjižnice.

PRVI SNEG - S prvim snegom, ki je dokaj presenetil Metličane, so se pričele „zimске“ težave pešcev. Razen tega, da moker element močno ovira promet, nagaja tudi pešcem, predvsem posledno: avtomobilisti se za uboga bitja na pločniku ne zmenijo in jih prav nesramno škropijo z brozgo. Obzirnost bi se morala zares uveljaviti.

TRGOVINI - Prebivalci Podzemlja in vasiče Čurli se že mesec dni veselijo novih trgovin v svojih krajih. Obe trgovini je odprla kmetijska zadruga in prodajalci v njih so z dosedanjim prometom v lokalih zadovoljni.

metliški tednik

V počastitev krajevnega praznika so v Semiču odprli krajevni muzej, v katerem si je moč ogledati krajevno zbirko predmetov muzejske vrednosti. Zbirko je pripravil metliški Belokranjski muzej. (Foto: B. P.)

Kanižarica - malo rudarjev

V rudniku bodo letos nakopali 130.000 ton rjavega premoga - Prodali bi ga lahko še mnogo več - »Uspešne« plošče iz polimarmorja

V rudniku rjavega premoga Kanižarica letošnjega načrta, po katerem naj bi nakopali 150.000 ton premoga, najbrž ne bodo izpolnili. Pomanjkanje delovne sile med letom je preprečilo izpolnitev načrta. Nakopali pa bodo okrog 130.000 ton premoga, po katerem je v teh dneh izredno povpraševanje. V rudniku pravijo, da ne vedo točno, zakaj je letos tolikšno povpraševanje po premogu, pravijo pa, da bi ga lahko prodali toliko, kolikor ga bi imeli.

Ko bi bilo pri njih vse leto zaposlenih okrog 200 rudarjev, toliko kot jih koplje premog sedaj, bi brez težav nakopali 150.000 ton premoga. Ker pa veliko rudarjev vsako leto spomladi odide, čeprav imajo dva samska domova in v njih 137 ležišč, tare rudnik čedalje hujše pomanjkanje delovne sile. V Metliki, na primer, tarnajo zaradi pomanjkanja delovnih mest za moške, v rudniku pa ne koplje niti en sam Metličan.

Zaloge, ki so jih v rudniku že odkrili, bodo zadoščale za 50 let, če

bi izkopali na leto do 220.000 ton premoga. Računajo pa, da je neodkritih zalog premoga v tem rudniku še toliko, da bodo lahko kopali še najmanj 100 let. Debele vrste premoga prodajajo železnici, vojniškim postam in industriji, drobne pa elektrarnam in ljubljanski toplarni, s katero so sklenili 10-letni dogovor. Toplarni bodo prodali vsako leto 30.000 do 50.000 ton premoga.

Polimarmorne plošče za oblogo tal in sten v petih barvah, ki so jih

pričeli izdelovati v rudniku pred dvema letoma, so na trgu vedno bolj iskane, 21 zaposlenih v tem obratu rudnika pa jih vsak mesec izdela 1.500 kvadratnih metrov. Iz istega materiala so pričeli letos izdelovati tudi okenske police in stopnice in tudi ti izdelki so med potrošniki zelo cenjeni. Material je iz mešanice apnenca in marmorja, najvažnejše pa je to, da ga je dovolj v okolici Črnomlja. Če bi investirali v ureditev kamnoloma v Gradcu bi lahko izdelovali toliko teh izdelkov, da bi jih bilo dovolj za izvoz na zahodno delalo ročno, že prodajali. delali ročno že prodajali.

B. PODOBNIK

ASFALT IN VODA

Črnomaljska občinska skupščina je že naročila načrte za preložitve vodovoda in gradnjo kanalizacijskega omrežja v Zadrugi ulici. Prebivalci omenjene ulice, pa tudi drugi so se doslej jezili nad neurejenostjo omenjene ulice. Tega pa bo sedaj konec. V prihodnjem letu nameravajo cesto, ko bodo končali dela pri polaganju kanalizacijskih in vodovodnih cevi, še asfaltirati.

Vse manj Črnomalčanov, ki so že preživeli mladostno razposajenost, zahaja v kino. Vzdušje med predstavami je namreč tako, da omogoča vse drugo, le zbranega spremljanja dogajanja na platnu ne. Za to poskrbijo, predvsem na nedeljskih popoldanskih predstavah, mladeniči, ki jih ne zanima film.

Red v kinu?

ska zgodba, pač pa izkoriščajo predstave za izživljanje, ki ni več le razposajenost, marveč velikokrat že pravo huliganstvo.

Uprava kina je bila doslej nemočna. Lahko je le ugotavljala škodo, ki so jo mladeniči povzročali predvsem z ugašanjem cigaret na stolih in še drugače. Zalostno je tudi, da skupina huliganov (drugače jih ne moremo imenovati), odvrne mnogo spodobnih gledalcev od obiskovanja kina.

Predstavniki uprave kina in črnomaljske temeljne kulturne skupnosti so opozorili, naj se obiskovalci filmskih predstav ne jezijo, če bodo v bodoče predstave prekinjali, da bodo mladeniči najbolj nedostojne obiskovalce odstranili iz dvorane. Tako kot je sedaj, namreč ne gre več, za red in mir pa bodo morali malce potrpeti tudi tisti, ki ga spoštujejo. S sodnikom za prekrške so se že domenili, da bodo imeli „prednost“ pri plačevanju kazni razgrajaci med filmskimi predstavami.

B. PODOBNIK

MANJ KOVINARJEV

Medtem ko je ob zadnjem šolskem letu obiskovalo poklicno kovinarsko šolo v Črnomlju 122 dijakov, se jih je letos vpisalo le 97. Učni uspeh ob zaključku lanskega šolskega leta pa je bil 95,1-odstoten.

Nad takim uspehom se sicer ne gre pritoževati, zaskrbljujoče pa je, da izobrazbeni sestav predavateljev na šoli ni povsem ustrezen. Manjka predvsem profesorjev z visoko izobrazbo, ki bi poučevali jezike in družbene vede.

PRESELILI SO KNJIŽNICO

Prejšnji teden se je črnomaljska knjižnica preselila iz neprimernih prostorov v dijaškem domu v prenovljene prostore v stavbi starega vrtca na Zadrugi cesti 6. Knjižnica je odprta vsak torek, četrtek in petek od 10. - 12. ure dopoldan, popoldne pa vsak dan od 14. ure do 18.15.

Medtem ko so bili v prejšnjih prostorih vsi oddelki knjižnice (knjižnica, čitalnica, skladišče in pionirski oddelki) skupaj, je sedaj za vse dovolj prostora. Omenimo naj še, da ima knjižnica 7.000 knjig.

ČRNOMALJSKI DROBIR

NI JIM PRESENETIL - Medtem ko je letošnji prvi sneg presenetil skoraj vse, so delavci zimske službe svojo nalogo opravili tako dobro, kot da bi beli element že dolgo čakali. Vse ceste so pravočasno spluzili, zato prometnih zastojev ni bilo. Le avtoprevozniki so se znašli „na ledu“. Njihovi jekleni konjički so bili še vedno obuti v letno obu-

MIR - V dobre stare čase so se prva dva dneva, ko je zapadel sneg, povrnili Črnomalčani. Živeli so kot v tistih časih, ko še niso poznali zoprnega zvonjenja in brnenja telefonov. Moker sneg je namreč pretr-

gal mnoge telefonske napeljave in mesto je bilo dva dni odrezano od sveta.

OŽIVLJENO DELO - V krajevnih skupnostih v občini so minule dni pregledali delovanje odborov za splošni ljudski odpor, izvolili v vodstva nekaj novih članov in poživili delo teh organov. Razdelili so tudi nekatere nove naloge.

PRIPRAVE - Mladinci v občini se v svojih aktivih vneto pripravljajo na občinsko konferenco ZMS, ki bo konec meseca. Pregledujejo dosedanje delo, izdelujejo delovne načrte za naprej in razmišljajo, kako bi ga še izboljšali.

Črnomaljski poročevalec

Preveč ali premalo pristržene peruti?

Veliko novosti v cestnem prometu in stari grehi - Občinski in republiški mostovi se podirajo - Kjer lahko voziš 100, omejeno na 40, kjer lahko le 40, dopuščeno voziti 100

Jožeta Benčina, predsednika sveta za vzgojo in varnost v cestnem prometu pri občinski skupščini Ribnica smo zaprosili za razgovor o nekaterih novostih v cestnem prometu in drugih perečih prometnih vprašanjih na območju občine Ribnica.

Na katerih cestah v ribniški občini je po novih predpisih hitrost omejena na 100 km na uro in na katerih na 80 km?

Omejitve 100 km na uro velja za ceste iz Ribnice proti Kočevju, Ljubljani, Zlebiču, Sodražici in Loškemu potoku. Za ostale velja 80 km na uro. Izjema so lokalne (občinske) ceste, za katere velja omejitve 40 km na uro, kar je naše komunalno podjetje, ki te ceste vzdržuje, tudi označilo s posebnimi tabli. Seveda je treba pri vožnji

upoštevati še vse ostale omejitve in stanje ceste. Proti Loškemu potoku na primer ne kaže voziti s 100 km na uro, ampak le s 40.

Omejitve hitrosti na nekaterih cestah skozi naselja je celo stroga. Občani opozarjajo, da so se v zadnjem obdobju meje naselij znatno podaljšale. Prihaja do tega, da je vožnja skozi njive in travnike na ravni pregledni cesti omejena na 40 ali 50 km na uro. Zakaj je to potrebno?

Veljajo omejitve skozi naselje kraje v občini na 50 km na uro, oziroma skozi Ribnico in Sodražico 40 km na uro. Res pa so se meje naselij in s tem omejitve hitrosti v zadnjem času razširile. Tako je na primer naš svet predlagal, naj bi s kočevske strani stal v Ribnici znak za omejitve hitrosti pri odcepu ceste proti Hrovači, v resnici pa stoji že pred goričevskim mostom. Tako se je Ribnica res malo preveč podaljšala. Isto velja na drugi strani Ribnice, ko je znak na gorenjskih njivah. Če niso znaki tam, kjer je potrebno, potem učinkujejo na vozilnika prav nasprotno, kot bi morali. Voznik pa po ravni, pregledni cesti, ki je celo izven naselja, pač vozi, kolikor bo za okoliščine primerno. Ko pa pride do nevarnega mesta, kjer bi res moral zmanjšati hitrost, pa se lahko zgodi, da bo na znak omejitve pozabil in pride do nesreče. Verjetno je vzrok za označevanje omejitve hitrosti že na tabli kraja ta, da je tako označevanje cenejše.

Po novem predlogu naj bi voznik ne smel imeti v krvi nič alkohola. Nekateri menijo, da je to le predpis več in da naj bi bil le en predpis, ki bi določal strogo kazen za vse, ki vozijo nevarno, ki ogrožajo življenje drugih in povzročajo nesreče, ne glede na to, ali vozijo vinjeni, trezni ali pod vplivom mamila, zdravi ali le iz objestnosti. Spet drugi pa so za to, da med vožnjo voznik sploh ne sme imeti v krvi alkohola. Kaj je po vaše prav?

Dosedanja statistika nesreč nam ne dovoljuje dvomov, ali alkohol v prometu ali ne: Vsakemu ne moremo predpisati, koliko alkohola lahko spiže, da bo še varno vozil - na vsakega namreč ista količina alkohola različno vpliva - zato je prav, da velja za vse popolna trez-

nost. Naslednja faza prizadevanj za varno vožnjo bo, da bodo prepovedana mamila in zdravila, ki vplivajo na sposobnost voznika, da ne vozi več varno. Predvidoma bo treba spisek teh zdravil javno objaviti. Zelo pomembno pa je tudi izločanje iz prometa tistih ljudi, ki nevarno vozijo ali povzročajo nesreče. Ta ukrep ni nič manj pomemben kot izločanje voznikov, ki uživajo alkohol.

Mostovi razpadajo

Ob zaključku povejte za bralce še svoje mnenje o mostovih v občini, ki so zelo slabi, hkrati pa življenjsko pomembni za gospodarstvo in ljudi. Gre predvsem za most v Ribnici in Sodražici.

Jože Benčina: „Iz prometa izločiti vse, ki povzročajo nesreče.“

Mostovi so res posebno poglavje našega prometa. Industrija na Mali Mlaki je praktično odrezana od Ribnice, ceste in železnice. Blago

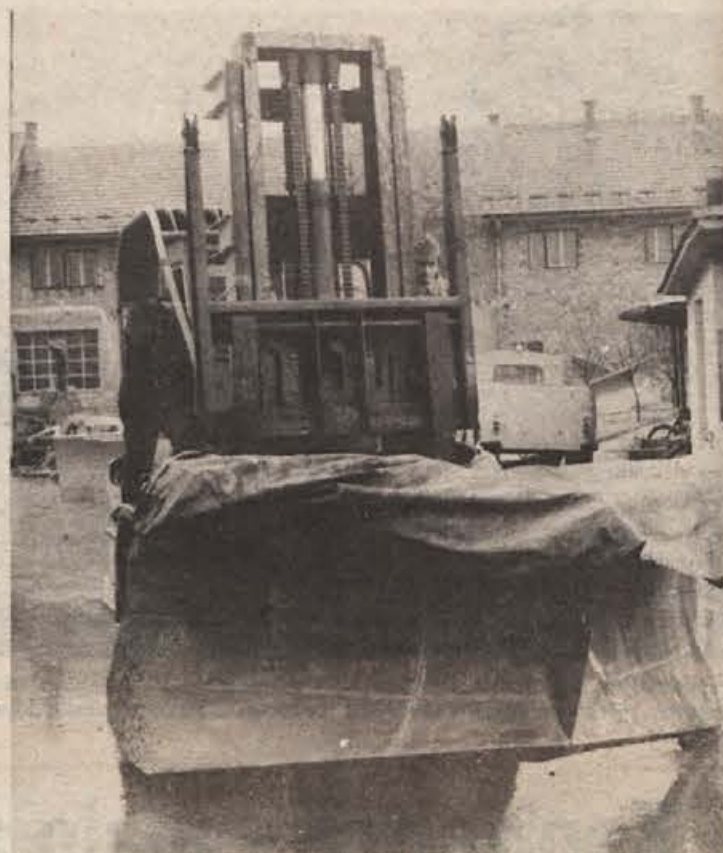
morajo podjetja ali soferji prevažati na lastno odgovornost preko mostov, ki ne prenesejo obremenitve nad eno tono. Zavestno delamo prekrške. Po moje bi moral vsak znak, ki omejuje promet oziroma večjo nosilnost, imeti dodatni znak, kje je obvoz. Če tega ni, je ukrep omejitvi nosilnosti ali prepovedi prometa neživljenjski. Z njim si le nekdo opere roke oziroma se znebi odgovornosti, če bi se kaj zgodilo. V tem, ribniškem, primeru bi moral potekati promet skozi Breže, a tudi tam mostovi in ceste ne dovoljujejo osnega pritiska nad 4 tone.

Se hušji primer je most v Sodražici. Če se podre, nam popolnoma onemogoči prometne zveze s polovico občine. Sredstva za posodabljanje cest je treba uporabiti tudi za urejevanje mostov. To je treba reševati takoj. Zgodi se namreč lahko, da prihodnjic ne bo prišlo le do „kopanja“ brez hušjih posledic, kot se je zgodilo pred kratkim v Sodražici, ampak do človeških in materialnih žrtev.

Samo še to: v katero pristojnost oziroma vzdrževanje sodita ta dva mostova?

Most v Ribnici je občinski, v Sodražici pa republiški.

JOŽE PRIMC

Te dni je podjetje RIKO Ribnica poslalo na Dansko 10 snežnih plugov, 10 pa so jih poslali že prej. Na sliki: viličar pelje plug v barvanje. (Foto: J. Prime)

Obračun uresničevanja sporazumov

Analiza o uresničevanju samoupravnih sporazumov in dogovorov bo hkrati tudi obračun dela občinske skupščine in njenih organov pred bližnjimi volitvami - Pokazati na tiste, ki se dogovorov ne držijo

Zaradi obširnih nalog pri izvajanju ustavne reforme je bilo doslej premalo storjenega za redno spremljanje izvajanja vseh nalog, ki izhajajo iz sprejetih samoupravnih dogovorov in sporazumov, pa tudi za ugotavljanje težav, ki pri tem nastajajo.

Zaradi domneve, da se sprejeti sporazumi in dogovori ne izvajajo dosledno, so na sestanku članov ZK občinskih upravnih organov sklenili, da bodo do 27. novembra pripravili o tej zadevi natančno poročilo, o katerem bo razpravljala tudi občinska skupščina na prvi seji.

Uprava občinske skupščine namerava s to analizo spodbuditi vse zainteresirane, vse podpisnike sporazumov in dogovorov, predvsem pa družbenopolitične organizacije, da bi se pred volitvami temeljito ocenili v občini veljavne samoupravne sporazume in dogovore ter njihovo izvajanje. To so nove oblike samoupravnega delovanja, zato je najbolje, da že na začetku z vsro resnostjo zasledujemo, kako se v praksi uveljavljajo in uresničujejo.

V ribniški občini velja trenutno osem takih sporazumov in dogovorov, ki se nanašajo na družbene denarne pomoči, stipendije, kadrovske politike, osnove za nadomestilo odbornikom, poslancem ter voljenim in imenovanim osebam, financiranje in vzgojo predšolskih otrok, strokovno družbeno in splošno izobraževanje odraslih in mladine, usmerjanje denarja za stanovanjsko gradnjo ter na merila in pogoje, po katerih so občani

dolžni na javni poziv predložiti podatke o premoženju in načinu njegove pridobitve.

Ni rečeno, da se bodo z oceno strinjali vsi zainteresirani. Vendar naj bi med kritično oceno odkrito pokazali na tiste, ki se sprejetih sporazumov in dogovorov ne držijo. Dejstvo namreč je, da so nekateri sporazumi sprejeti, ne izvajajo pa jih skoraj nihče. Podrobneje bodo občani seznanjeni s tem po občinski seji.

To oceno, ki so jo zahtevali komunisti, ki delajo v upravnih organih občinske skupščine Ribnica, lahko prištevamo med prve priprave za obračun dela občinske skupščine in njenih organov pred splošnimi volitvami. Med razpravo bodo gotovo odkriti pomembni elementi za izdelavo programa dela za naslednje volilno obdobje, se pravi od leta 1974 do 1978.

J. PRIMC

KMALU MALA ŠOLA

Na ribniški osemletki vpisujejo otroke v malo šolo. Koliko jih bo, se ne vedo, predvidoma pa jih bo za 5 oddelkov, medtem ko jih je bilo lani za 6, oziroma jih je obiskovalo 160 otrok. Trije oddelki bodo na centralni šoli, dva pa na podružničnih. Mali šolarji bodo predelali predpisani 100-urni učni program. V Ribnici bodo imeli pouk najprej bližnji otroci; ko bo ta oddelek končal, bo prišel na vrsto drugi, za njim pa tretji.

Varujemo novo šolo

Odkar imajo v Loškem potoku novo šolo, so uvedli tudi dežurstvo. Kot dežurni se izmenjujejo učenci višjih razredov.

„Ena glavnih nalog dežurnih je, da varujemo novo šolo in pazimo na red. Nova šola je bila draga. Zanj so naši starši prispevali v obliki samoprispevka, mi pa smo jo dolžni varovati,“ je povedala učenka 7. razreda Ivanka Bambič, ki je bila ob našem prihodu dežurna šole.

Dežurni imajo posebni zvezek, v katerega vpisujejo, če se zgodi kaj nenavadnega. Je že tako, da uscipnc naga-jiva žilica zdaj tega, zdaj onega, potem pa se lahko zdrobi šipa ali polomi kaj drugega...

VPIS ČLANOV AMD

Avto-moto društvo Ribnica je začelo vpisovati člane za leto 1974. Letna članarina znaša za avtomobiliste 100 din, motoriste 50 din in pešce 30 din. Vpisuje France Gričar.

V tej razpadajoči baraki živi družina Silve Hudorovič. V Ribnici se je otepajo, ker ima stalno prebivališče v kočevski občini, v ribniški občini pa živi že 10 let. (Foto: J. Prime)

Ciganom se podira baraka

Družine Silve Hudorovič se otepajo Ribničanje, pa tudi v Kočevju se ne potegujejo zanjo

„Pet naš živi v baraki, gšpud,“ je potožil Cigan oziroma Rom Boštjan Hudorovič, ki živi s hčerjo in tremi

vnuki v baraki, ki bo vsak čas zlezla skupaj, v Lepovčah pri Ribnici.

Vrat ni, skozi streho curi. Zenske tarnajo. Kaj storiti? Pri predsedniku občinske skupščine Bogu Abrahamsbergu smo zvedeli:

„Med razpravo o ciganskem vprašanju v občini smo ugotovili, da je v naši občini stalno prijavljenih 14 Ciganov oziroma Romov. Če celo desetletje pa živi v naši občini še Silva Hudorovič s tremi otroki - najmlajši je star 3, najstarejši pa 14 let - in očetom.“

Silva Hudorovič z družino in njen oče so stalno prijavljeni v kočevski občini, od koder dobivajo občasno tudi družbeno denarno pomoč. Vendar želijo vsi ostati za stalno v ribniški občini. Svet krajevne skupnosti Ribnica pa seveda vztraja, da se morajo Hudoroviči nastaniti tam, kjer so za stalno prijavljeni.

»Fantje, stvar je taka in taka...«

Tako se začne obveščanje delavcev in z njim boljša samouprava - Delavec naj odloča, ne le opazuje in spremlja dogajanja

Milan Tekavec je ključavničar v RIKO Ribnica. Prizadevno je delal in še dela v raznih organizacijah, med drugim tudi v mladinski in ZK.

Pogovorila bi se predvsem o izhodiščih za bližnji kongres ZKJ in drugih pripravah za oba kongresa. Vendar naj bi o tem ne govorila na splošno, ampak v luči tvojega dela in mišljenja oziroma dela in odnosov v vašem podjetju in v občini...

Takoj na začetku naj povem, da o izhodiščih pri nas še nismo razpravljali. Po moje bi morali pred razpravo najprej bolje, globlje in na razumljiv način seznaniti z izhodišči vse neposredne proizvajalce, šele nato pa bi lahko o tem učinkovito razpravljali. Zal je pri nas samoupravljanje bolj na papirju kot pa resnično. Niso uveljavljene niti tiste samoupravne pravice, ki so že uza-konjene, da o novih sploh ne govo-

rim. To pa je, razumljivo, zato, ker je pri nas zaposlenih veliko mladih delavcev, ki o samoupravljanju malo vedo, in zato, ker so naši delavci hkrati kmetje in bolj mislijo na to, kaj bodo popoldne postorili na kmetiji, kot o tem, kako bi bolje upravljali podjetje. Torej je po podjetjih treba organizirati - in to po manjših skupinah, ker sicer ni razprave - predavanja o izhodiščih. Taka predavanja bi morala biti o ustavnih spremembah in drugem. Ljudje je treba osveščati, če hočemo napraviti korak naprej!

Kaj meniš o delavski kontroli?

Naj si delavci iz proizvodnje ali OO ZK ali sindikata ali delavskega sveta še tako razbijamo glavo, je končno vse preveč prepuščeno naključju. Tako je vsaj moje mnenje. Kdo izmed proizvajalcev je sploh sposoben, da se bo z vsem tem sprijel? Prav zato pravim, da so prej potrebna predavanja, osveščanje delavcev, potem bomo šele sposobni to izpeljati. Ne spominjam se, da bi

pri nas razpravljali o delavski kontroli. Občinski komite naj bi tudi prej razčistil, kako naj delavske kontrole zaživijo.

V ribniški občini sta v zadnjih letih propadli dve podjetji, GRADBENIK in STANGRAD. Zakaj? Kako preprečiti, da podjetja ne bi propadala?

ODGOVORNI SO SE OBNAŠALI NEODGOVORNO

Po moje je premalo, če je v podjetju le en član ZK in če ne delajo tudi vse ostale organizacije in organi. Če bi vse to delalo, sem prepričan, da se kaj takega ne bi zgodilo. Uprava podjetja tudi ni upoštevala opozoril občinskega komiteja ZK, sindikalnega sveta in občinske skupščine. Odgovorni v podjetju so se obnašali neodgovorno. Razgovore o združitvi so na primer vodili le vodilni. Samovolja vodilnih in nedelav-

nost organizacij in samoupravnih organov sta spet mogoči le, če delavci niso izobraženi. Če ljudje niso izobraženi, so krive politične organizacije in vodilni ljudje v podjetju. Sama uprava v podjetju bi morala dati več poudarka izobraževanju in več prispevati zanj. Uprava in samouprava morata najti skupen jezik, ker bodo le tako lahko oboji prispevali k uresničevanju Titovega pisma.

Milan Tekavec: „Ljudje je treba osveščati, izobraževati, če hočemo napraviti korak naprej.“ (Foto: J. Prime)

Kako pa je treba v bodoče ukrepati, če vodstvo podjetja ne upošteva navodil ZK, sindikata in občinske skupščine in zato propade? Kaj naj bi ukrenili v bodoče, da do takih primerov ne bi prišlo?

Rešitve ne vem, vendar menim, da bi morali v bodoče ostali izven podjetja delati bolj učinkovito, če tega v podjetju nočejo ali ne morejo.

Koliko TOZD bo v vašem podjetju?

Odločili smo se za eno, ker je malo zaposlenih.

Delavec naj bi si upal povedati vse. Ne bi se smel bati posledic. Kako je pri vas in kaj praviš o tem?

Nesmiselno je, da bi se posameznik v nekaj zaletaval, treba je nastopati organizirano. Potrebna je enotnost. Na občinski ravni pozdravljamo ustanovitev aktivna neposrednih proizvajalcev. Na sestanku teh aktivov se delavci upajo zastopati stališča, ki se jih v podjetju ne bi. Opozarjajo na nepravilnosti, zahtevajo odgovore. Vse to pripombe pridejo končno do podjetja, kjer le morajo na vprašanja dati odgovor in urediti zadeve, na katere delavci

upravičeno opozarjajo. Aktiv delavcev je odlična zamisel!

Kakšno pa naj bi bilo po tvojem najučinkovitejše obveščanje v podjetju?

Več sestankov kolektiva oziroma posameznega obrata je najbolj učinkovito obveščanje, ki lahko skupaj z izobraževanjem zelo izboljša samoupravo. Te sestanke mora zahtevati ZK. Zdaj je tako: delavski svet nekaj sklene, nato dolgo traja, da je napravljen zapisnik, pa spet nekaj dni, da ga izobesijo na oglasni deski in da ga ljudje preberou. Medtem pa je že vse o tistih zadevah sklenjeno in izpeljano. Delavci torej ne morejo prispevati svojih zamisli za reševanje zadev. Sestanki obrata ali kolektiva bi morali biti torej večkrat in krajši. Rekli bi nam: „Fantje, stvar je taka in taka. Razmisli o njej. Čez dan, dva ali tri se dobimo, pa boste povedali svoje mišljenje o njej.“ Tako bi delavec odločal o stvareh, zdaj pa jih le spremlja oziroma opazuje.

Delavec je običajno hitro kaznovan, če kaj zagreši. Kaj pa vodilni?

Vsak naj odgovarja za svoje delo! Povsod, pri vsakem posamezniku je treba več reda in odgovornosti. Tako mislim jaz, zavedam pa se, da to ni popoln odgovor.

J. PRIMC

RAZPISNA KOMISIJA DELOVNE SKUPNOSTI
ZAVODA ZA KULTURNO DEJAVNOST
NOVO MESTO, Prešernov trg 5

RAZPISUJE
PROSTA DELOVNA MESTA (ni reelekcija):

- 1) DIREKTORJA in
- 2) TAJNIKA – RAČUNOVODJE.

Pogoji pod 1):
– visokošolska izobrazba (prednost imajo slavisti) in 2 leti prakse v kulturno-prosvetnih institucijah ali
– višješolska izobrazba in 4 leta prakse v kulturno-prosvetnih institucijah ali
– srednješolska izobrazba in 10 let prakse v kulturno-prosvetnih institucijah.

Pogoji Po 1):
– višja ekonomska izobrazba ali
– ekonomski tehnik, prednost imajo kandidati s prakso.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.
Stanovanje ni na razpolago.
V prijavi je navesti kratek življenjepis z opisom dosedanjih delovnih mest ter priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev razpisa.

Veletrgovina
„MERCATOR“,
Ljubljana
TOZD MERCATOR Novo mesto

razglašuje naslednja prosta delovna mesta:

1. 2 PRODAJALCEV ŽELEZNINSKE STROKE ZA PRODAJALNO ŠENTJERNEJ,
2. 1 ADMINISTRATORKE V PRODAJALNI ŠENTJERNEJ

Pogoji za sprejem:
Ad 1: kvalificirani trgovski delavec železninske stroke,
Ad 2: administrativna šola ali ustreza srednja strokovna izobrazba.

Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite splošni službi TOZD „STANDARD“, Novo mesto, Glavni trg 3, do vključno 24. 11. 1973.

PROSTO DELOVNO MESTO!

SPLOŠNA VODNA SKUPNOST DOLENJSKE
NOVO MESTO

vabi k sodelovanju

ADMINISTRATORJA
v splošnem sektorju

Pogoji za zasedbo:
– 4-letna administrativna šola z 2-letnimi ustreznimi delovnimi izkušnjami
– ekonomska srednja šola z 2-letnimi ustreznimi delovnimi izkušnjami in obveznim dobrim znanjem strojepisja

Pismene ali osebne prijave s potrebnimi dokumenti o izobrazbi in praksi sprejema splošni sektor, Novo mesto, Trdinova ul. 23, do zasedbe delovnega mesta.

Nastop dela je možen takoj.

PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

PROSTO DELOVNO MESTO!

„Slovenijales“,
Ljubljana
„LIK“, LESNA INDUSTRIJA KOČEVJE

OBJAVLJA PROSTO DELOVNO MESTO

VZDRŽEVALCA

Pogoji: kvalificiran strojni ključavničar z najmanj dvema letoma prakse.
Pismene prijave sprejema splošni sektor podjetja. Objava velja do zasedbe delovnega mesta.

KAVARNA NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Pogoj:
– visoko kvalificirani gostinski delavec z najmanj 10-letno prakso na vodilnem delovnem mestu

ali
– višja ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso na vodilnem delovnem mestu

Prijavi morajo kandidati predložiti dokazila o strokovni izobrazbi in potrdilo o nekaznovanosti.
Pismene ponudbe naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov:
Kavarna Novo mesto
za „razpisno komisijo“

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI METLIKA
razpisuje prosto delovno mesto

TAJNIKA KRAJEVNE SKUPNOSTI.

Pogoj: srednješolska izobrazba, po možnosti gradbeni tehnik.
Nastop službe s 1.1.1974.
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo na naslov: Krajevna skupnost Metlika, Metlika, Breg revolucije 15, najkasneje do 1.12.1973.

PROSTA DELOVNA MESTA!

KOMUNALNI ZAVOD ZA
SOCIALNO ZAVAROVANJE
NOVO MESTO

razpisuje prosta delovna mesta:

1. ZDRAVSTVENEGA SVETOVALCA,
2. REFERENTA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE II,
3. REFERENTA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE IN OTROŠKI DODATEK II. – ČRNOMELJ,
4. FINANČNEGA REVIZORJA,
5. STROJNEGA KNJIGOVODJA ZA PRISPEVKE,
6. REFERENTA ZA KONTROLO IN PORAVNAVO RAČUNOV DELAVSKEGA ZAVAROVANJA.

POGOJI:
pod 1: dokončana medicinska fakulteta, 10 let zdravniške prakse in znanje slovenskega jezika,
pod 2. in 3: dokončana pravna fakulteta I. stopnje, ali višja upravna šola, ali višja šola za socialne delavce, ali njim sorodne šole in 3 leta prakse,
pod 4: dokončana višja ekonomsko-komercialna šola ali njej sorodna šola in 3 leta prakse,
pod 5. in 6: dokončana ekonomska srednja šola ali njej sorodna šola in 2 leti prakse.
Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in z navedbo dosedanjih zaposlitev morajo kandidati poslati v 15 dneh po dnevu objave na naslov: Komunalni zavod za socialno zavarovanje, Novo mesto, Kidričev trg. št. 3.

Kmetijska zadruga
KRKA,
Novo mesto,

išče sodelavca za prosto delovno mesto
DELOVODJE V JURKI VASI

Za delovno mesto veljajo poleg splošnih še naslednji pogoji: srednja šola kmetijske ali živinorejske ali veterinarske smeri in strokovna sposobnost vodenja delovišča.

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi OD.
Kandidati naj vložijo prijave kadrovske službi na gornji naslov.
Razglas velja do zasedbe.

• METALNA •

Komisija za sprejem in odpust delavcev
PRI TOZD TLK KRMELJ

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:

1. NABAVNI REFERENT
POGOJ:
a) tehniška srednja šola kovinske stroke s 3-letno prakso
b) KV trgovec s prakso v železnini (5 let)

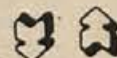
2. REMONTNI ELEKTRIČAR
Pogoj:
KV električar – jaki tok s 1-3-letno prakso pri vzdrževanju

3. SKLADIŠČNI KARTOTEKAR
Pogoj:
administrativna šola – brez prakse, šola v gospodarstvu – trgovske stroke – po možnosti s prakso v kovinski stroki
Nastop službe za vsa navedena delovna mesta je takoj. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Združeno podjetje elektrogospodarstva Slovenije, Maribor –
TOPLARNA LJUBLJANA, Ljubljana, Toplarniška 19 –
Upravni odbor za delovna razmerja in socialno varstvo
objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. ADMINISTRATORJA
2. PRIPRAVNIKA – EKONOMSKEGA TEHNIKA
3. STROJEVODJO ZA IZMENIČNO DELO
4. VEČ KURJAČEV ZA MEHANIZIRANO KURJENJE ZA IZMENIČNO DELO
5. VEČ STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV
6. VEČ OBRATNIH ELEKTRIČARJEV ZA IZMENIČNO DELO
7. VEČ ELEKTRIČARJEV
8. PREMKAČA
9. VEČ ČISTILCEV
10. ČISTILKE
11. VEČ NK DELAVCEV ZA IZMENIČNO DELO
12. VEČ NK DELAVCEV

Poleg splošnih pogojev za sprejem morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod 1. upravno-administrativna šola z 1-letno prakso po diplomu in znanjem nemškega jezika; poskusno delo 60 dni.
pod 2. ekonomska srednja šola; pripravniška doba 1 leto
pod 3. poklicna šola z izpitom za strojevodjo parne in motorne vleke; poskusno delo 60 dni
pod 4. KV ključavničar z izpitom za kurjača za mehanizirano kurjenje; poskusno delo 60 dni
pod 5. KV strojni ključavničar; poskusno delo 60 dni
pod 6. KV električar; poskusno delo 60 dni
pod 7. KV električar; poskusno delo 60 dni
pod 8. izpit za premikača; poskusno delo 60 dni
pod 9. 10., 11. in 12. NK delavci; poskusno delo 30 dni.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe na naslov: TOPLARNA LJUBLJANA, Ljubljana, Toplarniška 19, do 20. 11. 1973. Z vsemi kandidati se bomo ustno pogovorili in jih nato pismeno obvestili o izidu izbire.

PRILOŽNOST ZA NEKVALIFICIRANE
DELAVCE

„KOVINARSKA“
tovarna industrijske opreme
in konstrukcij – KRŠKO

potrebuje zaradi razširitve poslovanja nove sodelavce in

OBJAVLJA
prosta delovna mesta za

15 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

ki bi takoj po nastopu zaposlitve obiskovali na stroške podjetja tritedenski osnovni tečaj za oblačno varjenje in rezanje pri Zavodu SRŠ za varjenje v Ljubljani.

K sodelovanju vabimo predvsem mlajše nekvalificirane delavce z odsluženim vojaškim rokom.

Poskusna doba je tri mesece. Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Interesenti naj osebno vložijo prošnjo za sprejem do vključno 22. novembra 1973 v kadrovskem oddelku podjetja.

TRGOVSKO PODJETJE,
SEVNICA, Glavni trg 25

RAZPISUJE

delovno mesto

VODJE SPLOŠNEGA SEKTORJA (ni reelekcija)

Kandidat mora izpolnjevati poleg splošnih še naslednje pogoje:

1. da ima višjo strokovno izobrazbo pravne, upravne ali socialne stroke ali organizacijske smeri,
 2. da ima najmanj 3 leta uspešne delovne prakse pri opravljanju samostojnih opravil v splošnem sektorju delovne organizacije,
 3. da ima sposobnost kontaktiranja z ljudmi,
 4. da pozna predpise o delovnih razmerjih, socialnem, invalidskem in pokojninskem zavarovanju,
 5. da ima družbeno-politične in moralno-etične kvalitete.
- Kandidati morajo predložiti pismene ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev ter pismena dokazila o strokovnosti, letih prakse in da jim po določbah zakona oziroma po pravnomočnosti sodišča ni prepovedano delo na razpisnem delovnem mestu.
Stanovanje ni na razpolago.
Zaposlitev je možna takoj ali po dogovoru. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
Ponudbe brez zahtevanih dokazil se ne bodo obravnavale.
Ponudbe pošljite na naslov:
TRGOVSKO PODJETJE, SEVNICA, Glavni trg 25.
Rok za vložitev prijav je 15 dni po dnevu objave v časopisju.

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 15. novembra - Leopold Petek, 16. novembra - Jerica Sobota, 17. novembra - Gregor Nedelja, 18. novembra - Hilda Ponedeljek, 19. novembra - Elizabeta Torek, 20. novembra - Srečko Sreda, 21. novembra - Marija Cetrtek, 22. novembra - Cecilija

KINIO

BRESTANICA: 17. in 18. 11. ameriški barvni film „Črni šerif“.
BREŽICE: 16. in 17. 11. ameriški barvni film „Siera toride“.
18. in 19. 11. ameriški barvni film „El condor“.
20. in 21. 11. špansko-italijanski barvni film „Tujec imenovan pokopališče“.
CRNOMELJ: 18. 11. nemški barvni film „Balzakove grešnice“.
21. 11. nemški barvni film „Heintje - sonce bo spet zasijalo“.
KRŠKO: 17. in 18. 11. ameriški film „Ko šola gori“.
21. 11. ruski barvni film „Osvoboditev“.

maloglasni

SLUŽBO DOBI

TAKOJ ZAPOSIM fant na stroju za predelavo bakelita. Hrana in stanovanje zagotovljena. Dober zaslužek! Janez Zaletel, Stanežiče 22, Ljubljana-Sentvid.

ZA DELO v bifeju iščem dekle, laiko je začetenica. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Plača po dogovoru, nastop službe takoj. Vse ponudbe pošljite na naslov: Bife pri Lovcu, Ljubljana, Kavčičeva 8.

IŠČEM KUCHARICO in natakario. Stanovanje in hrana v hiši. Mesečni dohodki po dogovoru. Milan Heraković, Kostanjevica na Krki, Oražnova 9.

ZA BIFE takoj sprejmemo natakario, lahko priučeno in dekle, ki ima veselje za priučitev v bifeju. Hrana in stanovanje v hiši, nedelje in prazniki prosti. Bife expres, Kajuhova 18, Ljubljana.

REDNO ZAPOSILITEV v popoldanskih urah dobi natakario ali natakario. Vprašajte v gostilni Opara, Trebnje.

STANOVANJA

ODDAM samskim osebam enosobno stanovanje v Trebnjem. Naslov v upravi lista (2870/73)

ODDAM opremljeno samsko sobo. Naslov v upravi lista (2864/73). SOBO ODDAM preprostemu fantu. Centralna kurjava in souporaba kopalnice. Naslov v upravi lista (2863/73).

OPREMLJENO in ogrevano sobo v bližini tovarne Novoteks ali v Novem mestu išče mlajši uslužbenec. Naslov v upravi lista (2849/73).

IŠČEM družinsko stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Plačam vnaprej oziroma dam večjo nagrado. Naslov v upravi lista (2850/73).

OPREMLJENO SOBO oddam dvema dekletoma. Naslov v upravi lista (2851/73).

Motorna vozila

UGODNO PRODAM dobro ohranjen moped (4-brzinec, letnik 1972). Gregorčič Jože, Družinska vas 14, Šmarješke Toplice.

ZARADI ODHODA v tujino prodam malo rabljen traktor znamke Ursus (35 KM). Cena ugodna. Jože Motore, Zigarski vrh 4, Sevnica.

UGODNO PRODAM VW, letnik 1965, dobro ohranjen. Janko Levstik, Mrtovec, Boštanj pri Sevnici.

POCENI PRODAM IMV kombi Kurir 1600 B, malo karamboliran, z dodatno ograjo in novo cerado, ter zastavo 750, letnik 1965, motor obnovljen. Ogled vsak dan po 14. uri. Kotarjeva 7, Novo mesto.

NSU 1200 C, letnik 1970, ugodno prodam. Dol. Toplice 57.

PRODAM osebni avtomobil zastavo 750, letnik 1969. Dragomir Vuković, Crnomelj, Ul. 21. oktobra 4.

PRODAM ali zamenjam za gradbeni material nov avto Zaporozec-ZAZ. Poizve se po telefonu (068) 22-572.

PRODAM škodo, letnik 1968, po ugodni ceni. Jože Kosce, Brusnice 72.

METLIKA: Od 16. do 18. 11. francoski barvni film „Strojica z Azurne obale“. Od 21. do 25. 11. jugoslovanski barvni film „Mostobran“.

MOKRONOG: 17. in 18. 11. domači barvni film „In bog je ustvaril kavarniško pevko“.

MIRNA: 17. in 18. 11. „Zandar se ženi“.

NOVO MESTO: Od 16. do 19. 11. ameriški barvni film „Sampion Rodea“. Od 20. do 22. 11. španski barvni film „Sam proti bandi“.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO: Od 16. do 20. 11. barvni film „Alibabine pustolovščine“.

RIBNICA: 17. in 18. 11. angleški barvni film „Vohunka Darling Lili“.

SEVNICA: 17. in 18. 11. ameriški film „Vitezovi Ruleta“. 21. 11. italijanski film „Jegulja 300 milijonov“.

SENTJERNEJ: 17. in 18. 11. „Za rablje ni milosti“.

TREBNJE: 17. in 18. 11. ameriški barvni ljubezniški film „Rajanova hči“.

NUDIM VAM vse vrste rolet, žaluzije in platnene zavese ter opravljamo vsa popravila iz te stroke. Cene solidne. Naročila sprejema Bogo Radi, Zablja vas 15, Novo mesto.

CEŠTIKE

DRAGI MAMI ELIZABETI OVNIČEK iz Novega mesta, Karlovska 5, za njen dvojni praznik vse najlepše predvsem pa zdravja, želi Cirila z družino.

DRAGIMA ATU za 80. rojstni dan (26. 11.) in mami za 78. rojstni dan (27. 11.) še veliko lepih sončnih in zdravih dni, enako tudi bratu Francu za 36. rojstni dan (16. 11.) obilo zdravja in sreče v bodočnosti želita Ivan in Anica iz Nemčije, kakor tudi Ani in mala Anica.

DRAGI MAMI MARIJI ŠOBAR iz Dol. Toplice 19, vse najlepše in najboljše za njen 80. rojstni dan. Hčerka Anica.

PREKLICI

OPRAVIČUJEM se Mariji Gorenc iz Kočevja, Ljubljanska cesta 30, za besede, izrečene dne 18. 9. 1973 v restavraciji ZKGP v Kočevju. Jože Rački, blok Trgoprometa, Kidričeva 9, Kočevje.

ZAHVALA

Ob težki in boleči izgubi moža in očeta

ANTONA DRAŠLERJA iz Meniške vasi

se iskreno zahvaljujemo za prvo pomoč Karlu Oblaku, Neži Zaletelovi za pomoč, posebno še Jožetu Pečjaku za njegovo skrb in delo ter Barbičevim. Zahvaljujemo se za venco Novolesu iz Straže, Gozdnemu obratu Straža, Zvezi borec in Oblakom, za poslovljene besede pa Karlu Oblaku in župniku za opravljeni obred. Se enkrat vsakemu posebej iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, sinova Jože in Tone z družino, bratje Jože, Franc, Lovro in sestra Marija

Za vedno nas je zapustil naš ljubljani mož, oče, stari oče, stric in brat

ALBIN PELKO iz Škovca pri Trzišču

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in nas tolažili v težkih trenutkih. Zahvala osebjem pljučnega oddelka novomeške bolnice za trud

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najine drage mame

ROZALIJE ŠKUFCA iz Vrhpeči pri Sv. Ani

se iskreno in najtopleje zahvaljujemo vsem vaščanom in dobrim sosedom, ki so najini mami kakorkoli pomagali v času njene boleznin pri organizaciji pogreba, ter za vso nudeno pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: sin Jože iz Kanade in hčerka Marica

ZAHVALA

Ob nenadni boleči izgubi naše drage mame, sestre, stare mame, tete in svakinje

KAROLINE ZUPANČIČ

roj. NOVAK iz Mirne peči

se zahvaljujemo vsem, ki so nam s sočustvovanjem stali ob strani, nas obiskali, nas tolažili, spremlili pokojnico k zadnjemu počitku in s cvetjem prekrili njen zadnji dom. Posebej se zahvaljujemo gasilcem, tovarišem pokojnega očeta, Alojziju Kastelcu iz Biške vasi, sosedom Rozmanovim, Srovinovim, Gorenčevim, Slugovi in drugim, železničarjem, tovarišem iz tovarne Krka, sorodnikom, prijateljem in znancem.

Njeni: hčeri Draga in Milka, sinova Tone in Jernej, sestra Pepca in brat Stanko, vnukinje Alenka, Nuška, Sonja, Sabina in vnuk Miran, snaha Ančka, zeta Jože in Zvone, nečakinje, nečaki, svakinje, svaki ter drugi sorodniki

Ljubljana, Novo mesto, Mirna peč, Šentjernej, Borovlje

OBVESTILA

PROSIM tistega, ki je našel osebno izkaznico in druge dokumente, naj jih proti nagradi pošlje na naslov: Alojz Poljanec, Vinica 32, p. Šmarješke Toplice.

ČLANE HORTIKULTURNEGA DRUŠTVA Novo mesto prosimo, da plačajo članarino za leto 1973 v cvetličarni na Glavnem trgu št. 1

Andrej, ti boš večno živel

Odhajam s pokopališča. Tako miren kraj je to. Sonce zahaja in jesenski veter rahlo nosi po zraku odpadlo listje. Človek bi v takem okolju rekel, da je srečen. V meni pa je žalost, da me ne predrami lepota. Gledam stezice pred seboj in zdi se mi, da na njih vidim nešteto najjihnih stopinj. Gledam na klop, kjer mi je in zdi se mi, da na njih vidim nešteto najjihnih stopinj. Gledam na klop, kjer mi je prvič rekel: „Maja, tako lepo mi je, ko sem ob tebi. Tako rad te imam!“ Jaz pa sem s svojimi rokami pomagala vetru kuštrati njegove dolge črne lase.

Ne, ne morem se sprijazniti z resnico. Zame so vse skupaj le mučne sanje, ki se bodo končale v sončnem jutru.

Spominjam se potovanja po Evropi. To je bila njegova ideja in popeljal me je širom po Evropi. Želel mi je pokazati, kako lepo je živeti. Želel je najti kraj, ki bi mi najbolj ugajal, in tam bi mi postavil kolibico - najin dom. Kdo ve, kaj bi se res zgodilo?

Toda prišel je tisti usodni dan. Čakal me je na klopici v parku. Tistega dne sem bila jaz tako razigrana. Z vsa silo sem ga objela in zašepetala: „Andrej, tako dolgi so trenutki, ko te ni. Nikoli ne bi mogla brez tebe, o Andrej, ... Andrej, ...“ in poljubljala sem ga po čelu.

„Maja, tako lepa si danes. Vsak dan si lepša in vsak dan te imam bolj rad.“ Prišel me je k sebi in utihnil.

„Maja, veš, v bolnišnico moram. Saj me boš obiskala, ali ne, Maja?“

„Andrej!? Kaj, ... Kaj, ... je ...?“

„Morda ne bo tako hudo. Morda pa ... No, ne vem. Samo povedal sem ti. Slutim pa, da je precej hudo. Zdravnik je bil tako čuden in sploh se počutil tako čudno.“

Takrat sva bila zadnjikrat v parku. Takrat me je zadnjikrat poljubil. Še sedaj čutim toplino njegovih ustnic.

Kmalu je resnično odšel v bolnišnico. Imel je tumor v glavi. Sedaj vem, da je zdravnik zagotovo vedel, da se lahko tako konča operacija, in mu izpolnil zadnjo željo. Dan pred operacijo je bil moj rojstni dan.

Zgodaj zjutraj me je prebudil zvonec. Šla sem odpirat. Pred menoj je stal Andrej. V rokah je držal velik šopek rdečih nageljnov. Tako lep je bil. Na sebi je imel novo temno obleko. Prav vrgla sem se mu okrog vratu in na ves glas zajokala.

O, kje si zdaj? Te res ne bom nikoli več videla Andrej? Morajo reš tvojih črni lasje, tvoje vroče ustnice, roke gniti v zemlji? Kaj si storil, da si tako kaznovan? Kaj sem storila jaz, da je s tabo pokopano vse moje veselje.

Čez dva dni se je zgodilo. Operacija ni uspela. Za vedno je zamrl smeh v njegovih ustnicah. Oči se niso odprle in ni mi kot običajno ob srečanju dejal: „Maja ...“

Potem pa je prišel trenutek, ko sem se ga najbolj bala. Prijeli so za pokrov krste in velike, močne roke so držale kladivo in žeblje. Nisem mogla več jokati. Andrej je mrtev. Živijo le še rdeče rože, ki mi jih je nazadnje poklonil. S poslednjimi močmi sem prišla za njegov šopek. Zadnjič sem ga poljubila na mrzlo čelo in razsula nageljne po njegovih modrih obleki. Nato so me potegnili stran in ga zabili v krsto. Takrat sem se zavedela, da njegovega obraza ne bom nikoli več videla. Tam, kjer so nešteto potovale moje ustnice, bodo sedaj lezli črvi. Obraz se bo spačil ... vsa lepota bo izginila.

„Andrej ... Andrej ...!“
„Gospodična, vam je slabo. Kar naslonite se name ...“
MAJA

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeko, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Branko Podobnik, Jože Primc, Jože Splichal, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 din - Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsa mala oglasa do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do predkajna cenik št. 5 od 1. 7. 1972 - DOLENJSKI LIST šteje med proizvođe iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

Z DUŠO IN TELESOM

Slavko Kržan ni uganka. Učitelj, predsednik SZDL, sekretar v Dani, sekretar občinskega komiteja ZK, študent na Visoki šoli za politične vede (ena prvih diplom!), ravnatelj v Velikem Gabru, ravnatelj v Trebnjem in zdaj trebanjski župan – in še marsikaj je bil. Nisem ga spraševal, nerad govori o sebi.

Naključje je hotelo, da je na prvi seji občinske skupščine vodil razpravo o novem občinskem statutu. Ni govoril na pamet, potegnil je list in prebral svoje pripombe, vsako posebej počasi in s poudarkom. Kot „primus inter pares“ – prvi med enakimi.

Kje je njegovo mesto, še posebej v nerazviti občini, kot je trebanjska? Za naslednje srednjeročno obdobje je predvidenih 17 milijonov za nove naložbe v gospodarstvu. V prvi polovici decembra se bodo občani spet odločali. Takrat bo referendum, tretji po vrsti, za prispevek v šolstvo in za komunalno dejavnost.

Preden je Slavko Kržan postal predsednik občinske skupščine, je kot prosvetni delavec služboval na najtežjih mestih. Veliki Gaber je dobil prenovljeno šolo letos, v Trebnjem so iz dneva v dan večje težave zaradi pomanjkanja šolskega prostora.

Tako je tudi na Mirni in se marsikje.

Komunalna dela v krajevnih skupnostih napredujejo počasi – kljub veliki vnemi ljudi in družbe.

Ne kaže pozabiti, na kar je Kržan opozoril ob izvolitvi: „Nacrti so uresničljivi, samo enotni bomo morali biti. Čas postavlja pred nas novo organizacijo samoupravljanja – od vrha do tal, do podjetij, krajevnih skupnosti in občine.“

Razvoj samoupravnih odnosov je za nerazvito območje ključna stvar. Zastavljene naloge zahtevajo odločnega moža, to pa Slavko Kržan nedvomno je. Naj bo to ena izmed osebnih potez, ki sem jih povedal o trebanjskem županu v tem portretu.

„Bo ali ne bo speljal, kar je dobro zastavil njegov predhodnik,“ je bilo slišati ob menjavi županov. Kdor ga pozna kot človeka in po njegovem dosedanjem delu, si takega vprašanja ni zastavljaj.

Ni mu stekla zibelka v trebanjski občini, a se kljub temu bori za njen napredek. Morda bi bilo bolje reči, da je z dušo in telesom zanj. Z dosedanjimi ustvarjalnimi prispevki je to najbolje dokazal.

ALFRED ŽELEZNIK

Dijaki novomeske gimnazije, ki se zanimajo za astronomijo, so si v soboto, 10. novembra, s teleskopom ogledali redek in zanimiv nebesni pojav, ko planet Merkur navidezno potuje preko sončne ploskve. To se 279. letih zgodi devetindvajsetkrat. Opazovali bodo tudi komet Kohoutek. (Foto: Sandi Mikulan)

Kuhano v parnem kotlu je boljše

Presenečenje mojstra Ivana Lampeta obeta bolj okusno meso

Prvo javno pokušnjo mesnih izdelkov in mesa, kuhanega v posebnem kotlu, je 9. novembra zvečer v hotelu Pugled pripravil mesarski mojster Ivan Lampe.

Kotel, ki je bil razstavljen že na eni prejšnjih kočevskih „Salamijad“, so po zamisli Ivana Lampeta izdelali KOVINAR Kočevje, GORENJE Velenje in kovaški mojster Anton Osterman iz Kočevja. Značilnost kuhanja v tem kotlu je, da se meso, hrenovke in klobase (vse to se lahko kuha hkrati) ne kuhajo v vodi, ampak v pari. Termometer je med kuhanjem pokazal, da je imela para prek 110 stopinj Celzija.

Ceprav za pokušnjo ni bilo posebne reklame, je nanjo prišlo precej občanov. Najprej so bile kuhane hrenovke, čeprav so bile v kotlu najbolj pri vrhu, kmalu nato klobase, ki so bile nekoliko nižje, uro kasneje pa še drugo meso, ki se je parilo pri dnu (krače, govedina itd.).

Pokuševalci so ugotavljali, da so v pari kuhani mesni izdelki in meso okusnejši, kot kuhani v vodi. O tem je mojster Lampe dejal:

„Prednost kuhanja v pari je, da mesni izdelki in meso ohranijo vso kakovost. Poleg tega jih lahko ohranimo tople dalj časa, kot če bi jih kuhali v vodi. Kuhanje v takih kotlih je zelo primerno za restavracije,

planinske kočje in veselice, saj se tako lahko skuha več mesa in me-

snih izdelkov hkrati. Parno kuhanje mesa in mesnih izdelkov se zato vedno bolj uveljavlja, ponekod ga uporabljajo že pogostje kot kuhanje v vodi.“

J. P.

Pokušnja mesnih izdelkov in mesa, kuhanega v pari, je pokazala, da so tako pripravljena jedila okusnejša. (Foto: J. Primc)

Bobni v dekliških rokah

Alenka in Mateja igrata na boben pri kočevski delavski godbi že od svojega desetega leta

Kočevska delavska godba, ki je naslednica bivše rudniške godbe, skrbi za mlajše godbenike in s tem za svoj obstanek in razvoj. Med mladimi godbeniki pa niso le fantje, ampak tudi nekaj deklet.

Alenka Remžgar in Mateja Junc stejeta šele 12 let, pri godbi pa sta

že dve leti. O svojem delu pri godbi sta povedali:

„Dobili sva vabilo, naj se učiva igrata na boben v glasbeni šoli, potem pa sva se prijaviši še godbi. Radi igrava pa tudi starši so zadovoljni, ker sva pri godbi. Doslej sva nastopili z godbeniki na koncertih po Kočevju. Vaje imamo dvakrat na teden.“

„Pri godbi sta le dve dekleti. Vama fantje, ki jih je precej, kaj nagajajo?“

„Nisva čisto sami, saj igra pri nas flavto še moja 13-letna sestra Edita, ki je pa danes ni tu.“ je povedala Mateja; potem pa sta obe dodali, da jim fantje ne nagajajo, če pa se včasih le spozabijo, pa palice ne zapojejo po bobnih, ampak po njih.“

J. P.

Alenka Remžgar in Mateja Junc že dve leti igrata pri kočevski delavski godbi. (Foto: J. Primc)

TUDI NA MESTNIH NJIVAH

Kaže, da tudi v urejenem in močno obljudenem mestnem naselju, kakršne so novomeske Mestne njive, avtomobili čez noč niso na varnem, če stojijo pred bloki. V noči na 12. november je namreč nekdo vlomil v parkirani avto Toneta Golteta in mu ukradel bundo, vredno 400 din.

LOVSKA TROFEJA – FOTOGRAFIJA

Jutri, 16. novembra, bodo ob 18. uri v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo umetniških fotografij „Lov in divjad“. Razstavo organizira „Diana“, to je foto-kino klub Lovske zveze Slovenije v sodelovanju s svojo podružnico v Kočevju in Likovnim salonom Kočevje. Avtorji najuspešnejših fotografij, razstavljenih na tej razstavi, ki je republiškega pomena, bodo prejeli nagrade in priznanja. Geslo članov FKK „Diana“, ki so tudi člani lovskih organizacij, je: „Loviti manj s puško in več s kamero.“

NAPADEN MED IGRO

9. novembra zvečer je v igralnici spodnje kavarne v Novem mestu kegljal Stane Gazvoda, med igro pa ga je nek moški napadel in pretepel. Za napadalcem poizvedujejo.

Kozerija

TO JE ŠELE PRAVI ČUDEŽ!

Že ob prvem joku na tem svetu so ga proglasili za čudežno dete. Ne, ni iznašel pulfra v tubah niti ni razlagal delovanj brezžičnega telefona, ampak so mu pečat čudežnosti pripisali samo zato, ker se je rodil kot šesti otrok v družini. Sosedje in meščani sploh so se namreč čudili, kako bodo lahko starši vzdrževali tako številno družino s tako nizkimi plačami. Pardon, s tako nizko plačo. Služil je samo stari. Ker je le živel, so ugotovili, da je čudežno dete. In res je do zdaj napravil že vrsto čudežev.

Staršem se zdi pravi čudež, da je napravil osemlet-

ko. Tudi nekaj učiteljev in učiteljic je široko zevalo, ko jim je pomahal pod nosom z zaključnim spričevalom, saj so bili globoko prepričani, da s svojimi pičlimi sposobnostmi ne bo nikoli pustil za svojim hrbtom vhodnih vrat, nad katerimi piše: Osnovna šola bratov Bučmanov. Kar zadeva čudeže, mu je torej ugled narastel.

„To je pravi čudež!“ so kriknili vsi, ko so zvedeli, da je končal štiriletno srednjo šolo v slabih dveh letih. Znašel se je. Obiskoval je večerino gimnazijo, pa še to jeseni in pozimi, ko so večeri kratki. Verjemite, da mu znanje

ni begalo spočite glave, a papirji so papirji!

Pri naslednjem čudežu so tri babnice omedlele, ena pa je dobila rano na želodcu. In to samo zaradi čudeža! Res je morala biti novica, da je uspešno opravil diplomu na višji šoli, za vse, ki ga poznajo, pravi šok. Z diplomu v roki se ga je veselo nalezal, ljudje pa so ga gledali odprtih ust. Ščasoma je zaslišal za svojim hrbtom šepetanje: „Pravi čudodelnik je!“

To bi morali videti tekanja in beganja, kričanja in vriskanja, ko so mu preko radia čestitali za diplomu na visoki šoli. Višjo in visoko šolo je končal po pošti. Do-

pisno. Največja muka mu je bila, ko je moral izplaziti jezik, da je obližnil znamkico. Teško je študirati, o ja.

Obložen s pečati in diplomami, je hipoma dobil službo. Ne mislite, da se je kdaj vroč napil mrzle vode. Ne, to pa ne. Od šestih do osmih se je mukoma prebujal, od osmih do desetih je bil pri malici, nato se je psihično pripravljaj na kosilo, od 13. do 14. ure pa je gledal na uro. Nato se je odguncal domov.

Če je v službi pomotoma kdaj kaj naredil, so sodelavci odprli usta, kot bi v njih imeli vroč krompir, in vzdihnil:

„Poglejte ga! Tako visoke šole ima, pa dela. To je pravi čudež!“

TONI GASPERIČ

Na Martinovo soboto...

V prometni akciji »alkohol« je bilo 41 kaznovanih

Na območju UJV Novo mesto so med 21. uro 10. novembra in 3. uro 11. novembra izvedli prometno akcijo, v kateri so kontrolirali treznost za volanom. V tem času je bilo ustavljenih 289 vozil; z alkotestom je bilo preizkušenih 322 voznikov, od tega je pri štirinajstih balonček močno pozelenel. Miličniki so 13 voznikom zadržali vozniško dovoljenje in jim preprečili, da bi vinjenji vozili.

V tej akciji so našli tudi 5 šoferjev brez izpita in bodo prijavljeni sodniku za prekrške. Miličniki pa so v šestih nočnih urah mandatno kaznovali 41 oseb, 42 pa so jih „opozorili“.

Kot vidimo, smo na Dolenjskem kar dobro počastili Martina, navzlic opazorilom pa vozniki motornih vozil še vedno vinjenji sedajo za volan

R. B.

TAT NA OBISKU – Ljubljancan Anton Bertonec je bil 11. novembra na obisku pri Jarčevih na Malem vrhu. Suknjič z denarnico je pustil v sobi, ugotovil pa je, da mu je nekdo vzela denarnico z 990 din, ki je bila v žepu. Kraje je osumljen 60-letni Miha Brajdič iz Zabajka, za katerega je preiskovalni sodnik odredil pripor.

OSUMLJENCU ZA PETAMI – Avgustu Novaku iz Celevca je nekdo 10. novembra zvečer z domačega dvorišča odpeljal moped, vredn 2.000 din.

VINJEN V HOTELU – 10. novembra so novomeški miličniki pridržali 31-letnega Alojza Poljanca iz Vinice pri Šmarjeti, ker je opit razgrajal v hotelu Metropol. Moral bo pred sodnika za prekrške.

Priznanje učiteljici

9. novembra so obiskali učiteljico Nado Vreček na Travi v kočevski občini in njene učence urednik revije „Kurirček“ Ivo Zorman, novinarica TV Milena Štajner, direktor založbe „Borec“ Vladimir Kavčič in sekretar ZKGP Feliks Vidmar. Obdarili so jo s šopki cvetja in knjigami. Nado Vreček je vzorna učiteljica. Dobila je že več nagrad za svoje uspešno delo, od občinskih do republiških, med njimi tudi Zagorjevo. Bila je tudi partizanska učiteljica.

Pozornost so ji izkazali predvsem zato, ker so zadovoljni z znanjem otrok, ki jih poučuje. Solo obiskuje največ otrok staršev, ki so zaposleni pri ZKGP. Učenci tudi veliko hero: vsak prebere od 6 do 15 knjig v šolskem letu. Med njimi je precej knjig založbe „Borec“ in raznega partizanskega čtiva.

Solarji so nato gostom recitali in jim pokazali, kaj vse znajo in vedo.

Dinar je vse bolj cenjen! Njemu v čast so namreč minuli petek postavili rezbarji sevniškega STILLESA pravi spomenik. Skulptura je visoka kot odrasel človek, stoji pa na zelenici pred upravno zgradbo. Dinar se je pridružil drugi bolj abstraktni figuri; vse kaže, da bo tod nastala pravcavata forma viva. (Foto: Železnik)